

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİM MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL MÜZİK
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİ KULLANMALARINA İLİŞKİN BİR
ARAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esen AYDEMİR

TRABZON
Haziran, 2018

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

ORTA ÖĞRETİM MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL MÜZİK
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNİ KULLANMALARINA İLİŞKİN BİR
ARAŞTIRMA

Esen AYDEMİR

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek
Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

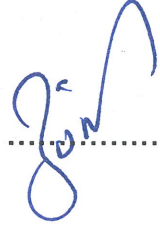
Tezin Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN

TRABZON
Haziran, 2018

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 22 / 06 / 2018

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN

Üye : Prof. Dr. Alaattin Canbay

Üye : Doç. Dr. Meltem DÜZBASTILAR

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Nevzat YİĞİT
Enstitü Müdür V.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdđi yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadđımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandđđımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptđđımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandđđını ve hiçbir şekilde “intihal içermediđđini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Esen AYDEMİR

22 / 06 / 2018

ÖN SÖZ

Ülkemizde ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin öğretmen kılavuz kitabında yer alan özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıp kullanmadığı, buna neden olan bazı sebepleri ve bu konuda karşılaştıkları sorunlar olmasına rağmen öğretmenlerin konuya ilişkin görüşleri ile ilgili alan yazında yayınlanmış bilimsel bir araştırma çalışması bulunmamaktadır. Bu nedenle bu araştırma, ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenleri tarafından özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılıp kullanılmadığına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yüksek lisans eğitimim ve tez aşaması sürecinde, bilgi ve deneyimlerini tüm samimiyeti ile paylaşan, tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN'a, saygılarımı sunar, teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca mesleki donanıma katkı sağlayan KTÜ Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. M. Kayhan KURTULDU ve Prof. Dr. Cahit AKSU'ya saygılarımla teşekkür ederim.

Ve hayatım boyunca bana her zaman destek olan, beni hiç yalnız bırakmayan sevgili aileme, tez çalışmam boyunca yardımlarını eksik etmeyen eşim Fikri AYDEMİR'e ve oğlum Mehmet Giray'a sonsuz teşekkür ederim.

Haziran, 2018
Esen AYDEMİR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	1
1. 1. 1. Problem Cümlesi.....	1
1. 2. Araştırmanın Önemi	2
1. 3. Araştırmanın Sayıltıları	2
1. 4. Araştırmanın Sınırlılıkları	2
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	3
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	3
2. 1. 1. Eğitim, Öğretim ve Öğrenme Kavramları.....	3
2. 1. 2. Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretimi	6
2. 1. 3. Cumhuriyet Dönemi Müzik Eğitime Genel Bir Bakış	9
2. 1. 4. Yapılandırmacı Yaklaşım ve 2006 Müzik Öğretim Programı.....	20
2. 1. 4. 1. Öğrenme Alanları	27
2. 1. 4. 2. Kazanımlar	28
2. 1. 4. 3. Öğrenme Öğretme Etkinlikleri.....	29
2. 1. 4. 4. Yöntemler	43
2. 1. 4. 5. Müzik Eğitimi ve Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Önemi.....	43
2. 1. 4. 6. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	48
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	54
3. YÖNTEM	56
3. 1. Araştırma Modeli	56
3. 2. Evren ve Örneklem.....	56
3. 3. Verilerin Toplanması.....	56

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları/Teknikleri	56
3. 3. 2. Verileri Toplama Süreci.....	56
3. 4. Verilerin Analizi.....	57
4. BULGULAR.....	58
4. 1. Öğretmenlere Ait Ön Bilgiler	58
4. 2. Müzik Dersinin İşlenişi ile İlgili Öğretmen Görüşleri	60
4. 3. Farklı Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri	63
4. 4. Meslek Hayatında Devam Eden Eğitimle İlgili Öğretmen Görüşleri.....	67
4. 5. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri.....	68
4. 6. Kılavuz Kitap Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri	74
4. 7. Özel Müzik Öğretim Yöntemlerinin Kullanıldığı Takdirde Öğrencilerin İlgisi ve Tutumlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri	76
4. 8. Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerin Eğitim Almak İstedikleri Özel Müzik Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri.....	79
5. TARTIŞMA	80
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	84
6. 1. Sonuçlar	84
6. 2. Öneriler	86
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	87
7. KAYNAKLAR	88
8. EKLER	93
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	112

ÖZET

Orta Öğretim Müzik Öğretmenlerinin Özel Müzik Öğretim Yöntemlerini Kullanmalarına İlişkin Bir Araştırma

Bu çalışmanın amacı, ortaokullarda çalışan müzik öğretmenlerinin derslerinde özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıp kullanmadıklarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Çalışmada, müzik öğretmenlerine Suzuki, Dalcroze, Kodaly, Orff, Genel, Karma notalamalı, Harflerle, Renklerle, Aralıklılamalı, Grafik notalamalı, Hecelerle ve rakamlarla, Grafiklemeli, Beden diliyle müzik öğretim yöntemlerini bilip bilmedikleri ve bu yöntemleri derslerinde kullanıp kullanmadıklarına yönelik 14 tane açık uçlu soru sorulmuştur. Araştırmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniğiyle yapılmış ancak aynı sorular yarı yapılandırılmış anket formuna dönüştürülerek çalışmanın daha güvenilir ve geçerli olmasını sağlamak amaçlı farklı illerde çalışan müzik öğretmenlerine de gönderilmiştir. Daha sonra müzik öğretmenleri tarafından cevaplanan anketler ve yüz yüze yapılan görüşmeler nitel araştırma yöntemlerinden betimleme yoluyla analiz edilmiş ve yapılan analizlerde elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur. Bu çalışma, ortaokul müzik eğitiminde özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılıp kullanılmadığını belirlemek ve varsa bu konu ile ilgili eksiklikleri tespit edebilmek açısından önem taşımaktadır. Araştırmanın sonucunda, müzik öğretmenlerinin müzik derslerinin işlenişinde özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmadıkları, bu yöntemlere kısa süreli olarak yer verdikleri, kazanımlara yönelik etkinlikleri uygulamada bu yöntemleri kullanmaya çalıştıkları, müzik öğretmenlerinin bu yöntemleri ders saatinin yetersiz olması ve yöntemlerle ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıklarından dolayı kullanamadıkları, müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili eğitim almak istedikleri bilgisine ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmeni Görüşleri, Özel Müzik Öğretim Yöntemleri.

ABSTRACT

A Research About the Usage of Special Music Teaching Methods of Secondary Music Teachers

The aim of this study is to reveal the views whether music teachers working in secondary education use special education methods in their courses or not. In this study, by examining the music curriculum, teachers are asked 14 open ended questions about whether they know and use the methods, Dalcroze, Kodaly, Orff, General nota, Karma nota, letters and numbers, teaching music with color, spacing of music teaching, graphic nota up music education, music education with syllables with and figures, Graphics music teaching, the body percussion in their courses. Interviews, as well as made face-to-face, are sent to music teachers living in different cities to ensure to be more dependable and valid by converting the same questions into a semi-structured questionnaire. Then the questionnaires which were answered by teachers from different cities and interviews which were made face to face were analyzed through descriptin method of qualitative research methods and the data obtained in the analysis were presented as charts. This study aims to determine whether private music teaching methods in secondary music education are used or not and determine the deficiencies if there are. As a result of research, it's concluded that music teachers don't use special music teaching methods while teaching a music lesson, they include these methods for a short time, try to use these methods in practicing learning outcome oriented activities, music teachers are incapable of using these methods due to inadequate lesson period and lack of enough information about the methods, music teachers want to have education about special music teaching methods.

Keywords: Music Education, Music Teachers View, Special Music Teaching Methods.

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	1924 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	10
2.	1926 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	10
3.	1936 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	11
4.	1948 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	12
5.	1968 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	13
6.	1994 İlköğretim Müzik Öğretim Programı I. ve II. Devre Genel Özellikleri	14
7.	1931 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	15
8.	1938 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	16
9.	1949 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	17
10.	1971 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	18
11.	1994 İlköğretim Müzik Öğretim Programı III. Devre Genel Özellikleri	18
12.	2006 İlköğretim Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	23
13.	2017 Ortaokul müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri.....	25
14.	2017 Müzik Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Özel Öğretim Yöntemlerinin Kullanılmasına Göre İncelenmesi.....	28
15.	Müzik Öğretmenleri ile İlgili Ön Bilgiler	58
16.	Müzik Öğretmenlerinin Özel Öğretim Yöntemleri Dersi Alıp Almama Durumlarına Göre Öğretmen Kodları.....	59
17.	Müzik Öğretmenlerinin Dersin İşlenişine İlişkin Görüşleri	61
18.	Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Farklı Yöntemlere İlişkin Görüşleri	63
19.	Müzik Öğretmenlerinin Farklı Yöntemleri Bilme ve Kullanma Durumuna İlişkin Görüşleri.....	64
20.	Müzik Öğretmenlerinin Geleneksel Yöntemleri Kullanma Durumu ile İlgili Görüşleri	65

21.	Müzik Öğretmenlerinin Katıldıkları Eğitim ve Eğitim Türü ile İlgili Bilgiler	67
22.	Müzik Öğretmenlerinin Hangi Özel Müzik Öğretim Yöntemlerini Duyduklarına Ait Bilgileri	69
23.	Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi İşlerken Kullandıkları Özel Müzik Öğretim Yöntemlerine İlişkin Görüşleri	70
24.	Müzik Öğretmenlerinin Ders İşlerken Duyduklarını, Bildiklerini İfade Ettikleri Yöntemleri Kullanmama ya da Kullanamama Sebeplerine İlişkin Görüşleri.....	73
25.	Müzik Öğretmenlerinin Kılavuz Kitap Kullanımına Yönelik Görüşleri	74
26.	Müzik Öğretmenlerinin Kılavuz Kitap Kullanmama Nedenlerine Ait Görüşleri	75
27.	Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik İlgisi ve Tutumlarının Değişikliği Konusunda Öğretmen Görüşleri	76
28.	Müzik Öğretmenlerinin Özel Müzik Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Davranışlarını Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri	77
29.	Müzik Öğretmenlerinin Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Eğitim İsteğine Yönelik Ön Bilgiler.....	79
30.	Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Almak İstedikleri Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Görüşleri	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	30
2.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	30
3.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	30
4.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	31
5.	Etkinlik örneği.....	31
6.	Merdivenlemeli yöntem ile ilgili etkinlik örneği	31
7.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntem ile ilgili etkinlik örneği.....	32
8.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	32
9.	Atabarı şarkısı notaları	33
10.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	34
11.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	35
12.	Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği.....	36
13.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	36
14.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	37
15.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	38
16.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	38
17.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	39
18.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	40
19.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	40
20.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	41
21.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	42
22.	Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği	43
23.	Bazı öğretim yöntemlerinin hatırdada tutma üzerindeki etkileri.....	48
24.	Fonomimi yöntemi.....	54

25. Öğretmenlerin özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmama sebepleri67
26. Öğretmenlerin mesleki eğitimlere katılmama sebepleri68

KISALTMALAR LİSTESİ

- MEB** : Milli Eğitim Bakanlığı
TDK : Türk Dil Kurumu
YÖK : Yükseköğretim Kurulu

1. GİRİŞ

Müzik eğitimi ile ilgili yapılan bu araştırmada, müzik eğitiminde özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının önemi ve etkililiğini aktarmanın yanında, müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıp kullanmadıklarına yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır.

Literatür taraması sonucunda özel müzik öğretim yöntemlerinin önemi ve etkililiği ile yaratıcılık, bireysel farklılıklar, düzeye görelik, soyut kavramların somutlaştırılmasına katkıları açısından ele alındığı görülmektedir. Fakat Türkiye’de özel müzik öğretim yöntemlerinin ortaokul müzik eğitiminde etkin şekilde kullanılıp kullanılmadığına değinen yeterli sayıda araştırma yapılmadığı fark edilmiştir. Bu çalışmanın konu ile ilgili tespitlerin yapılması, varsa eksikliklerin belirlenerek çözüm aşamasında yönlendirici olmasından dolayı önem arz ettiği düşünülmektedir.

Yapılan araştırmada kullanılan veriler, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği ile Trabzon ilinde, görüşmede kullanılan soruların yarı yapılandırılmış anket formuna dönüştürülerek, Türkiye’nin farklı illerinde görev yapan müzik öğretmenlerinin görüşlerinin alınması ile elde edilmiştir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, ortaokullarda çalışan müzik öğretmenlerinin müzik derslerinin işlenişinde özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıp kullanmadıklarına ilişkin görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

1. 1. 1. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi “Müzik öğretmenleri, müzik derslerinin işlenişinde özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıyorlar mı?” şeklinde oluşturulmuştur.

Araştırmaya ilişkin alt problemler aşağıda belirtildiği şekildedir.

1. Öğretmenlerin meslekteki kıdemlerinin farklı yöntemleri kullanıp kullanmamalarına etkisi var mıdır?
2. Öğretmenler özel müzik eğitimi yöntemlerinden haberdar mı?
3. Bu yöntemleri kullanıyorlar mı?
4. Nasıl kullanıyorlar?
5. Kullanmıyorlarsa neden kullanmıyorlar?
6. Bu yöntemlere yönelik eğitim almaları kullanmalarını sağlıyor mu?

1. 2. Araştırmanın Önemi

Ortaokul müzik eğitiminde çağdaş eğitim anlayışına uygun olarak yer verilen özel müzik öğretim yöntemleri, yaparak yaşayarak öğrenme ortamı oluşturan, eleştirel ve yaratıcı düşünme özellikleri kazandıran, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurarak herkese başarı hazzını yaşatabilen ve en önemlisi soyut kavramlardan oluşan müziğin somutlaştırılmasını sağlayarak bilginin kodlanmasına olanak tanınması ile etkili öğrenmenin gerçekleşmesine katkıda bulunmaktadır.

Bu araştırma, ortaokul müzik eğitiminde, müzik öğretmenleri tarafından özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılıp kullanılmadığını belirlemek ve varsa bu konu ile ilgili eksiklikleri tespit edebilmek açısından önem taşımaktadır.

1. 3. Araştırmanın Sayıltıları

Bu araştırma;

1. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin mülakat ve yarı yapılandırılmış anket formunda yer alan soruları gönüllü olarak doğru ve samimi şekilde cevaplandıkları,
2. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin yeterli düzeyde müzik eğitimi ve öğretimi bilgisine sahip oldukları,
3. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin ders işledikleri öğrencilerin tamamının ortaokul öğrencisi oldukları,
4. İzlenen yöntem ve veri toplama aracının araştırmanın amacına uygun olduğu, varsayımlarına dayanılarak oluşturulmuştur

1. 4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Trabzon ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda müzik derslerini yürütmekte olan 13 ve Türkiye'nin çeşitli illerinde görev yapmakta olan 17 müzik öğretmenin görüşleri,
2. Araştırmacı tarafından geliştirilen mülakat ve yarı yapılandırılmış anket formundan elde edilen veriler,
3. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı'nda görev yapmakta olan uzman görüşleri,
4. Literatürde yer alan özel müzik öğretim yöntemleri, makale, tez, kitap ile sınırlıdır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Eğitim, hayatımızda yer alan en önemli kavramlardan biridir. Genel olarak bakıldığında eğitim, hayatımızın, dört yaşında başlayarak yirmili yaşların ortasına kadar devam eden uzun bir süreç olduğu bilinmektedir.

İnsan, hayatı boyunca kendisine gerekli olan temel becerileri okul ortamında, akranları ile alanında uzman kişilerin yardımı ile öğrenir. Burada asıl gerçekleştirilen öğrenme olayı olsa da, eğitim kavramının öğrenmenin önüne geçtiği düşünülmektedir. Çünkü eğitim kavramı öğrenmenin gerçekleşmesi için gerekli olan her aşamayı içinde barındırır denilebilir.

Bu çalışmada, eğitimin farklı tanımlarına yer verilecektir. Fakat, öğrenmenin okul ortamında gerçekleşmesini sağlayan eğitim tanımından yola çıkılarak, bu sürecin bir parçası olan müzik eğitiminde kullanılan yöntemler üzerinde durulacaktır.

2. 1. 1. Eğitim, Öğretim ve Öğrenme Kavramları

Geniş bir kullanım alanına sahip olduğu düşünülen eğitim kavramının tanımı eğitimciler ve eğitim bilimciler tarafından farklı şekillerde yorumlanmıştır. En genel hali ile olumlu yönde davranış değişikliği olarak ifade edildiği düşünülen eğitim kavramı Demirel'e (2004) göre, "bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir" (s. 6) şeklinde tanımlanırken, benzer bir anlatım ile Uçan'a (1997) göre ise "bilinçli, amaçlı ve istendik bir kültürlenme, kültürlenme ve kültürlenme sürecidir." (s. 7). Ekici ve Güven'e (2013) göre ise "eğitim insanın yaşamı sürecinde etkileşimde bulunduğu her çevreden edindiği deneyimler ile davranış değiştirme sürecidir" (s. 10). Demirel, Uçan, Ekici ve Güven'in, eğitim kavramını çevresel ve sosyal etki sonucunda davranış değişikliği oluşturma süreci olarak aktardıkları sonucuna varılabilir. Başka bir anlatımla Senemoğlu'na (2009) göre, "eğitim, istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci" olarak tanımlanırken (s: 41), Türk Dil Kurumu (TDK) Eğitim Terimleri Sözlüğü'ne (1974) göre ise;

“1. Yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği.

2. Önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi.

3. Belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme.

4. Her kuşağa, geçmişin bilgi ve deneylerini düzenli bir biçimde aktarma ya da kazandırma işi.

5. Eğitim ruhbilimi, eğitim felsefesi, eğitim tarihi, öğretim programları, özel ve genel öğretim yöntemleri, öğretim teknikleri, yönetim, denetim vb. eğitim ve öğretim alanlarını kapsamak üzere öğretmen, yönetici ve eğitim uzmanı yetiştirmek amacıyla ilgililer için düzenlenen bütün kurslara ve bu kurslarla ilgili bilimsel çalışmalara verilen genel ad.

6. Eğitim”

olarak tanımlanmaktadır (URL-1, 2018).

Eğitim ile ilgili literatürde yer alan tanımlara bakıldığında, eğitimin planlı ve amaçlı olarak davranış değiştirmeye yönelik bir süreç olduğunun fakat aynı zamanda belirli bir plan dâhilinde olmadan, toplumsal yaşantımız içinde de gerçekleşebileceği düşünülmektedir.

Bu çalışma içerisinde:

1. Planlı ve belirli bir amaca yönelik olarak,
2. İstendik yönde davranış değiştirmek üzere,
3. Okullarda,
4. Alanında uzman kişiler olan öğretmenler tarafından yürütülen

formal eğitim ile gerçekleştirilmek istenen müzik eğitimi, kullanılan yöntemler açısından incelenmektedir.

Formal eğitim, Senemoğlu'na (2009) göre “istendik öğrenmeleri kasıtlı olarak meydana getirme sürecidir” (s. 11) şeklinde ifade edilirken, Ertürk'e göre, “formal eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1984'ten akt., Senemoğlu, 2009, s. 11) şeklinde tanımlanmaktadır. Buna göre, formal eğitim ile istenilen nitelikte davranış değiştirme sürecini gerçekleştirebilmek için ilk olarak okullara ve burada görev yapacak olan öğretmenlere ihtiyaç olduğu söylenebilir. Ülkemizde eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü okullarda anadil, yabancı dil, matematik-fen-sosyal bilimleri, din bilgisi gibi alanların yanında teknoloji, görsel sanatlar, beden eğitimi, müzik eğitimi alanlarında da dersler verilmektedir. Eğitim, öğrenmenin her aşamasının olması gerektiği gibi düzenlenmesini sağlar. Bireyin hem bilişsel hem duyuşsal hem de psikomotor alanlarda temel eğitiminin gerçekleştirilmesi için uygun olan içerik, eğitim öğretim faaliyetleri, materyal, yöntem ve teknik, değerlendirme unsurlarının planlandığı süreçtir. Okullarda ve öğretmenler eşliğinde gerçekleştirilen formal eğitim ile davranış değişikliğinin meydana gelmesi, öğretim faaliyetleri sonucunda oluşan öğrenme ile gerçekleştirilmektedir. Bireyde davranış değişikliğinin meydana gelmesi için mutlaka öğrenme gerçekleşmelidir. İstenilen nitelikte davranış değişikliğinin gerçekleşebilmesi için ise, öğrenme sürecinin gelişigüzel

bir anlayışla yürütülmemesi gerektiği düşünülmektedir. Bu duruma göre, eğitim ve öğrenme arasındaki birleştirici unsurun öğretim kavramı olduğu sonucuna varılabilir.

Eğitim sürecini yürütmek için öğretmenin okul çatısı altındaki görevi, öğretim faaliyetleri sonucunda oluşması beklenen istendik yönde öğrenmelerin planlı şekilde gerçekleştirilmesidir. İstendik yönde davranış değişikliğini oluşturma sürecinin gerçekleştirilmesi için gerekli adımlardan biri olan öğretim TDK Güncel Türkçe sözlüğe göre,

“1. Belli bir amaca göre gereken bilgileri verme işi, tedris, tedrisat, talim.

2.Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme işi.”

olarak tanımlanırken (URL-1, 2018), TDK Eğitim Terimleri Sözlüğü’ne (1974) göre,

“1. Belli bir amaca göre gereken şeyleri öğretme işi.

2.Bir eğitim kurumunda bir küme öğrenciye belli dal ya da konularda bilgi verme.

3.Öğrenmeyi kolaylaştıracak etkinlikleri düzenleme, gereçleri sağlama ve kılavuzluk etme eylemi”

olarak tanımlanır (URL-1, 2018).

Genel bir ifade ile planlı ve hedefe dönük şekilde yürütülmesi gereken öğrenme süreci olarak açıklanabileceği düşünülen öğretim kavramı, Senemoğlu’na göre,

“içsel bir süreç ve ürün olan öğrenmeyi destekleyen ve sağlayan dışsal olayların planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecidir. Eğitimin gerçekleşebilmesi için öğretimin, belli hedeflere dönük öğrenmeleri oluşturmak üzere planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir” (2009, s. 397-398).

Güneş’e (2014) göre ise, “bir eğitim kurumunda önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde amaçlı, planlı, düzenli ve kontrollü olarak yürütülen uygulamalara denilmektedir” (s. 2) şeklinde ifade edilmiştir. Aynı kavram Demirel’e (2004) göre, “öğretme, davranış değişikliğinin okulda planlı ve programlı bir şekilde yapılması sürecidir” (s. 9).

“Öğretim, öğretme ve öğrenme faaliyetlerinin bir bileşkesi olmaktadır, hem öğretme hem de öğrenme faaliyetlerini kapsamaktadır... Öğretim, bir disiplinle ilgili teori, amaç, ilke, içerik, kavram, uygulama bilgileri, araç, gereç, materyal gibi bütün öğeleri kapsamaktadır. Ayrıca ilgili disiplinin kendine özgü yöntem ve teknikleri ile genel öğretim yöntem ve tekniklerini de içermektedir” (Güneş, 2014, s. 2).

Buna göre, okullarda öğretim programı, öğrenme alanları, kazanımlar, ders içi etkinlikler, genel ve özel öğretim yöntemleri kullanılarak eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü sonucuna varılabilir. Bunun sonucunda ise öğrenmenin gerçekleştiği söylenebilir.

Filiz'e (2014) göre, "öğrenme genel olarak, bireyin davranışlarında değişiklik yaratan, yeni bilgi ve anlayış elde etme süreci veya bilgi ve becerilerin kazanılması süreci olarak" (s. 5), Senemoğlu'na göre ise, "öğrenme, büyüme ve vücutta değişik etkilerle oluşan geçici değişimlere atfedilmeyecek, yaşantı ürünü olarak meydana gelen davranışta ya da potansiyel davranıştaki nispeten kalıcı izli değişimdir" (2009, s. 88) şeklinde açıklanmaktadır. Demirel, bu kavramı, "öğrenme kavramı, yaşantı ürünü ve çok az kalıcı izli davranış değişikliği" (2004, s. 9) olarak tanımlarken, benzer şekilde Tarman da "öğrenme; yaşantı ürünü kalıcı izli davranış değişikliğidir" şeklinde tanımlamakta ve öğrenmenin üç temel özelliği olduğunu belirtmektedir. Bunlar; "Öğrenme sonunda mutlaka bir davranış değişikliği meydana gelir. Öğrenme yaşantı ürünüdür. Öğrenme kalıcı izlidir" (Tarman, 2006, s. 31-32).

Bu araştırmada, ortaokul 5., 6., 7. ve 8. sınıf müzik dersine yönelik olarak eğitim-öğretim faaliyetleri ile istenen kazanımların gerçekleştirilmesi için uygun görülen ve öğretmen kılavuz kitabında yer alan özel müzik öğretim yöntemlerinin, müzik öğretmenleri tarafından kullanılma durumları araştırılmaktadır. Bu nedenle, araştırmaya önce müzik eğitimi ve müzik öğretimi kavramlarının müzik eğitimcileri tarafından nasıl tanımlandıklarına yer verilerek devam edilecektir.

2. 1. 2. Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretimi

Ülkemizde okullarda bireylerin bilişsel becerilerini geliştirecekleri alanlarla birlikte duyuşsal ve devinişsel gelişimlerini tamamlayacakları alanlara yönelik eğitim ve öğretim faaliyetleri de yer almaktadır. Bireyin duyuşsal ve devinişsel gelişimini tamamlamasına yardımcı olan alanlardan ilk akla gelen şüphesiz ki, müzik eğitimi ve öğretimidir. Müzik dersine yönelik temel bilgilerin öğrenilmesi için belirlenen kazanımlar, müzik eğitimi ve öğretimi ile gerçekleştirilmektedir.

Müzik eğitimini toplumsal açıdan ele aldığı düşünülen Aksu'ya göre, bu kavramın tanımı "müzik eğitimi, bir toplumun eğitimle bireylerine kazandırmak istediği özel ve genel (uzak) hedeflere hizmet eden bir eğitim disiplini" (2010, s. 5). Müzikal yetenek ve algı yönünden ele aldığı düşünülen Türkmen'e (2016) göre ise , "müzik eğitimi, müziksel bilgi, beceri ve davranışların programlı bir şekilde bireylere/öğrencilere kazandırılmasıdır" (s. 49).

Müzik eğitimi sürecinde, bireyin kendi yaşantısının önemi üzerinde duran bir bakış açısı ile müzik eğitimi Küçüköncü'ye göre, "bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak, müzikle ilgili her türlü olumlu yeni davranış kazanma, değiştirme sürecine müzik eğitimi denir" (2010, s. 72) şeklinde ifade edilirken, benzer bir anlayışla Uçan'a göre de,

“bilinçli, amaçlı ve istendik bir müziksel kültürlenme, kültürlenme ve kültürleşme sürecidir... bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak (belirli biçimde) değiştirme ya da bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değişiklikler oluşturma, bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak (belirli biçimde) geliştirme sürecidir” (Uçan, 1997, s. 7-8)

şeklinde ifade edilmektedir.

Müzik eğitimi Uçan, Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar (1997) isimli kitabında “Düzeni, düzeyi, süresi ve kapsamı ne olursa olsun müzik eğitimi, kendi çerçevesi içinde bir bütün olmakla birlikte, yönelik olduğu ana amaç bakımından üç ana türe ayrılır... genel, özengen ve mesleki” şeklinde ifade etmiştir (Uçan, 1997, s. 5-8). Tarman’ın da buna benzer bir açıklama yaptığı görülmektedir (Tarman, 2006).

Alan yazında Uçan ve Tarman’ın genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi ile ilgili görüşlerini aşağıdaki gibi yer almaktadır:

Genel müzik eğitimi, toplumsal statü ve çocuk, genç ya da yetişkin ayrımı yapılmadan, ortak bir bilinç kazandırmaya yönelik yapılması hedeflenen müzik eğitimi türüdür (Uçan, 1997). Tarman’a göre;

“Genel müzik eğitimi, ayırım gözetmeksizin herkese yönelik, asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür. Genel müzik eğitimi; okul öncesi, ilk ve orta öğretim kurumlarında genellikle bir müzik öğretmeni aracılığıyla yürütülür” (Tarman, 2006, s. 9).

Özengen müzik eğitimi, bireylerin müziğin herhangi bir dalı ile gönüllü olarak kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı amaçlayan ve müzik eğitimcileri öncülüğünde gerçekleştirilen müzik eğitimi türüdür (Uçan, 1997). Tarman’a (2006) göre de,

“Amatör müzik eğitimi; müziğe ilgi ve sevgi duyanlara yöneliktir. Etkin bir müziksel kalıtımla doyum sağlamak ve bunu sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar. Bu eğitim, genellikle müzik dersaneleri, kurslar ve özel dersler yoluyla bir müzik eğitimcisi ya da çalgı öğretmeni tarafından yürütülür. Bireyin yetenekli olması değil, istekli olması önemlidir.” (s. 10)

Mesleki Müzik Eğitimi, bireylerin müzik eğitimini bir meslek haline getirmek amacı ile devlete bağlı ya da özel eğitim kurumlarında, alanında uzman kişiler tarafından verilen ve başarılı şekilde tamamlandığı takdirde diploma alınarak müzik eğitimi alanında ya da müzik sektöründe görev yapabilme hakkına sahip olabilmek amacı ile gerçekleştirilen müzik eğitimi türüdür (Uçan, 1997). Tarman’a göre ise,

“Mesleki müzik eğitimi, müziği meslek olarak seçmek isteyen kişilere yöneliktir. Bu nedenle mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar ve bu süreç uzman kişilerce yürütülür. Mesleki müzik eğitimine başlayabilmek için, belli düzeyde müzik yeteneğine sahip olduğunu gösteren, müzik yetenek sınavlarında başarılı olunması zorunludur.” (Tarman, 2006, s. 9)

Müzik sanatı ve müzik eğitiminin tarihsel gelişimini göz önünde bulundurduğumuzda, Eski Yunan filozoflarına göre, müzik eğitiminin sadece teorik bilgilerle ele alınacak kadar basit bir anlayışla yürütülmemesi gerektiği, müzik eğitimi içeriğinde zevk, ruh, ahlak ve çocuk terbiyesinin bulunduğu dair görüşlere rastlanmaktadır. Bu nedenle, ruhun gelişimine katkı sağlayacak olan jimnastik ve oyun müzik eğitimi içerisinde yer almalı, bu faaliyetlerin ses ve saz müziği ile birleştirilmesi ile müzik eğitiminin etkililiğinin artacağı düşünülmektedir (Yönetken, 1952).

Türkiye’de müzik eğitimi ile ilgili önemli çalışmalar yapan isimlerden birinin de Halil Bedi Yönetken olduğu düşünülmektedir. Cumhuriyet Dönemi’nde ülkemizde Atatürk öncülüğünde yapılan müzik ve müzik eğitimi ile ilgili çalışmaların, müzik eğitimi kısmının önemli isimlerinden biri olduğu düşünülen Yönetken’in Musiki Muallim Mektebi’nden mezun olduktan sonra devlet bursu ile 1928 yılında Prag Konservatuvarı’na gönderilip, müzik eğitimbilimci olarak ülkemize geri dönüşünün, Türkiye’de müzik eğitiminin ana çizgilerinin belirlenmesine önemli katkılar sağladığı düşünülmektedir (Gündüz, 2014; Şahin ve Duman, 2008).

Yönetken’e (1952) göre;

“okulda müzik eğitiminin bir amacı da, çocuğun kulağını terbiye etmek, müzikaliteyi uyandırmak, onu sistemli bir suretle geliştirmek, çocuğu müzik okuyup yazabilecek hale getirmek, onu müzik bilgisi ve kültürü ile techiz (donatmak) etmektir...müzik eğitiminin okulda diğer önemli bir amacı da çocukta müziğe karşı ilgi ve sevgi yaratmak, ona iyi bir müzik zevki ve anlayışı vermek, onda müzik dinlemek, müzik yapmak ihtiyacını uyandırmak, bedii, içtimai, milli duygularını tahrik etmektir” (s. 28-53).

Yönetken’e göre (1953), İsviçreli pedagog Pestalozzi’nin (1746-1811) pedagojisinde müziğin uygulama ile öğrenilmesinden yola çıkarak önce seslerin kendisini, sonra isimlerini, sonra işaretlerini en son seslere hakim olan kuralları öğretme ve öğrenme prensiplerini bulmanın mümkün olduğunu, öğrencilerinden F. Froebel (1782-1852) bu düşünceden hareketle oyun ve şarkının birbirinden ayrılmadığı düşüncesi ile çocuk bahçelerini kurup, oyun ile şarkıyı birleştirip, şarkı ile birlikte bedensel hareketlerle ve yürüyüşlere değer vererek, bu şarkıları işaretlerle, çocuklara yürüyüş ve oyun ile söylesinler müzik eğitimi düzenlemiştir. (Yönetken, 1953)

Çevik’e göre,

“Müzik öğretimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla müziksel davranışlar kazandırma sürecidir. Müzik öğretimi ile bireyin müziksel yaşamı daha etkili, verimli olur. Bunun sonucunda bireyin bilinçli, yapıcı, üretici özellikler kazanması beklenir. Bu davranışları kazanırken birey müziksel çevresi ile etkileşim içinde olur, müzikle eğlenir, müzikle oynar, müzikle dinlenir” (2007, s. 96).

Bu bilgiler ışığında müzik eğitimi ve öğretiminin:

1. En önemli ve ilk amacının bireyde “müzik yapma isteği uyandırmak” cümlesinin olması,
2. Müzik dersi öğretim programlarının teori, ilgi ve tutum bunun yanında uygulama kavramlarının hepsini karşılayacak şekilde hazırlanması,
3. Hem bilişsel hem duyuşsal hem de psikomotor becerileri dikkate alarak gerçekleştirilmesi,
4. Müzik derslerinin bunlara uygun öğrenme alanı, içerik, yöntem ve kazanımlarla işlenerek gerçekleştirilmesi, gerektiği sonucuna varılabilir.

2. 1. 3. Cumhuriyet Dönemi Müzik Eğitime Genel Bir Bakış

Cumhuriyet'in ilk yıllarında savaştan çıkan, yorgun fakat çağdaş dünya standartlarına uygun şekilde yapılanmakta ısrarlı bir Türkiye’de, müzik eğitimi için de gerekli çalışmalar başlatıldığı bilinmektedir. Müzik derslerinin artık okullarda okutulması gereken bir ders olması fikrinin hayata geçirilmesi, bu dersin de planlı bir şekilde öğretilmesi gerçeğini gündeme getirmiştir. Bu durumun, müzik dersi için bir öğretim programı ihtiyacını ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Öğretim programı, okul ortamında gerçekleştirilecek olan müzik eğitimi ve öğretimi faaliyetlerinin birkaç ana başlık altında planlaması olarak tanımlanabilir. Öğretim programı, öğretmene eğitim öğretim sürecinde kullanması için hazırlanan yol gösterici bir harita olarak düşünülebilir. Herhangi bir branş için eğitim öğretim faaliyetleri ile ilgili içeriği göz önünde bulundurulduğunda oldukça önemli bir yere sahip olduğu düşünülen öğretim programlarından müzik öğretim programının tanımı Biber’e göre (1986); “çağdaş bir müzik programı öğrenme çıktıları, bu öğrenme çıktıları gözlenebilir ve ölçülebilir olmasını, varsa eksik, hatalı öğrenmelerin ve öğrenme güçlüklerinin ortadan kaldırılmasını, öğretme-öğrenme yaşantılarının sağlanmasını, sınama-ölçme durumlarını ve bunların sonucunda elde edilen verilerin bir ölçütle kıyaslanarak, öğrenim çıktılarına ulaşma derecesini belirlenmesini; öğrenci-öğretmen-program hakkında yargıya varmak amacıyla düzenlenen değerlendirme işlemlerinin tümünü kapsamalıdır” (Biber, 1986).

Araştırmanın bu bölümüne Cumhuriyet döneminde kullanılan ilkökul ve ortaokul müzik öğretim programlarının genel özelliklerinin gözden geçirilerek, araştırma konusu olan özel müzik öğretim yöntemleri açısından incelenmesi ile devam edilecektir.

Cumhuriyet dönemi müzik eğitime genel olarak bakıldığında, çok partili döneme kadar 1924, 1926, 1936 olmak üzere üç; çok partili dönemden günümüze kadar ise 1948, 1968, 1994, 2005 olmak üzere dört tane ilkökul müzik öğretim programı kullanıldığı bilgisine ulaşılmaktadır.

Bu bilgilere dayanarak kullanılan programların çağdaş eğitim anlayışına uygunluğunun aşağıdaki tablolarda yer alan genel özelliklere bakılarak incelenmesine ve yorumlanmasına yer verilmektedir.

Çok partili döneme kadar kullanılan ilkökul müzik öğretim programları:

Tablo 1. 1924 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	Belirtilmemiştir.
Ders saati	1., 2. ve 3. sınıflarda 2 ders saatidir. 4. ve 5. sınıflarda 1 ders saatidir.
Konular	1., 2. ve 3. sınıflar için birlikte belirtilmiştir. 4. ve 5. sınıflar için ayrı olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Müzik ders kitabı mevcut değildir.
İçerik	1., 2. ve 3. sınıflarda ritim dikkate alınarak tek sesli şarkıların öğretimi ile kulak ve ses terbiyesi, temiz ve düzgün ses çıkarma öğretilmesi bilgisine ulaşılmaktadır. 4. sınıflar için majör-minör gamlar ile iki-üçlü sesli şarkıların öğretimi, basit solfej, porte, notaların porte üzerindeki yeri ve isimleri, nota ve sus değerleri ile vuruşlarının öğretilmesi bilgisine ulaşılmaktadır. 5. sınıflar için iki sesli şarkıların öğretimi, 8'lik ve 16'lık nota ve sus değerleri ile çizgi altı sol ve 4. çizgi re notasının öğretilmesi bilgisine ulaşılmaktadır.
Eğitim durumları	Herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.
Değerlendirme	Herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Kaynak: Sazak, Akgül-Bariş, Öztosun-Çaydere ve Sevinç (2014, s. 71-72)

Tablo 2. 1926 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	Çocukların kulak ve hançerelerini geliştirmek. Müzik zevki kazandırmak. Kolay şarkılar yolu ile basit nota bilgisi kazandırmak.
Ders saati	1., 2. ve 3. sınıflarda 2 ders saatidir. 4. ve 5. sınıflarda 1 ders saatidir.
Konular	1., 2. ve 3. sınıflar için birlikte belirtilmiştir. 4. ve 5. sınıflar için ayrı olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.
İçerik	1., 2. ve 3. sınıflarda kolay şarkıların öğretimi olarak belirtilmiştir. İlk üç yıl not ve nazariyat öğretiminin olmayışından bahsedilmiştir. 4. sınıflar için sözlü şarkıların öğretimine devam edilmesi, porte üzerinde nota öğretimine başlanacağı (çizgi altı si ve 3. aralık do notası), dörtlük-ikilik-birlik nota değerleri ve susları, 3/4'lük usulün öğretimi, konuların anlaşılması ve şarkılar üzerinde uygulanması olarak belirtilmiştir. 5. sınıflar için sözlü şarkıların öğretimine devam edilmesi, çift sesli şarkıların öğretilmesinin tavsiyesi, porte üzerinde 5. çizgi fa notasına kadar nota öğretimine devam edilmesi, sekizlik nota değeri ve sus, 3/4'lük- 4/4'lük usuller, bağ ve tekrar işaretinin öğretimi, bir oktav dahilinde notaların öğretilmesi programda konu olarak belirtilmiştir.
Eğitim durumları	"Musiki tedrisatında dikkat edilecek hususlar" başlığı altında 12 madde halinde belirtilmiştir.
Değerlendirme	İlk Mektepler Talimatnamesi'nde yer alan "musiki ve jimnastik derslerinin notları sınıf geçmeye tesir etmez, bitirme sınavına etki eder." İbaresine göre ilkökulu bitirme sınavlarında musiki imtihanı sözlü olarak yapılır (1928).

Kaynak: Sazak, Akgül-Bariş, Öztosun-Çaydere ve Sevinç (2014, s. 72-74)

Tablo 3. 1936 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	“Çocukların kulağını, sesini, ritim duygusunu geliştirmek, onlarda müzik sevgisi ve zevkini uyandırmak ve beslemek suretiyle neşeli, enerjik, yurduna ve milletine bağlı bir Türk vatandaşı yetiştirmek maksadına yardımcı olmaları” şeklinde yer almaktadır (Biber, 1986). Bunun ardından “direktifler” başlığı altında 9 maddeye yer verilmiştir. Burada ilk 6 madde müzik dersinin genel amaçları, diğer üç madde eğitim durumu ile ilgilidir.”
Ders saati	1., 2., 3., 4. ve 5. sınıflarda 1 ders saatidir.
Konular	Konular “Ders Maddeleri” başlığı altında her sınıfa özel olarak hazırlanmıştır.
Müzik kitabı	Herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.
İçerik	<p>1. sınıflar için tek sesli, oyunlu, işaretli, ritmik hareketli şarkıların öğretimi olarak belirtilmiştir.</p> <p>2. sınıflar için tek sesli şarkılara devam edilerek Do-Sol beşlisi ve Do majör temel akoru, akorun üç grup oluşturularak seslendirilmesiyle çok sesli müzik eğitiminin başlaması olarak belirtilmiştir.</p> <p>3. sınıflar için tek ve çift sesli şarkılarla eğitime devam edilirken, pentatonik dizi ve dörtlü aralıkların çalışılması olarak belirtilmiştir.</p> <p>4. sınıflar için tek ve çok sesli şarkılara devam edilerek, Do majör gamın bütün notaları üzerinde ve bütün aralıklarda çalışılması olarak belirtilmiştir.</p> <p>5. sınıflar için tek ve çok sesli şarkıların çalışılmasına devam edilerek, porte, sol anahtarı, öğrenilen notaların porte üzerindeki yerleri ve isimleri, Do majör gamın tamamının öğretilmesi, dörtlük, ikilik nota değeri ve sus, 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük usuller, nüks terimleri ve allegro, andante, largo hareketlerinin öğretilmesi programda konu olarak belirtilmiştir.</p>
Eğitim durumları	“Öğretim Vasıtaları” başlığı altında 12 madde halinde her maddenin alt başlıkları ile birlikte programda belirtilmiştir. Yöntem, araç-gereç ve kaynakların belirtildiği bilginin ulaşılır. 1936 Programı'nda kullanılan öğretim yöntemi olarak; “fonomimi, tünek, musiki merdiveni” ile kulaktan öğretim ve nota ile öğretim yöntemlerinin kullanılmasının uygun olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Bunun yanında programda öğrencilerin çelik üçgen, kastanyet, çan, çingirak, zil, küçük davul çalgılarını kullanabileceği bilgisine yer verilmiştir.
Değerlendirme	Programda değerlendirme ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Ancak, 1936'da da 1926 programı yönetmelik hükümleri geçerlidir. Buna göre, İlk Mektepler Talimatnamesi'nde yer alan “musiki ve jimnastik derslerinin notları sınıf geçmeye tesir etmez, bitirme sınavına etki eder.” İbaresine göre ilkokulu bitirme sınavlarında musiki imtihanı sözlü olarak yapılır (1928).

Kaynak: Sazak, Akgül-Bariş, Öztosun-Çaydere ve Sevinç (2014, s. 74-77)

İncelenen ve yukarıdaki tablolarda genel özellikleri belirtilen 1924, 1926 ve 1936 öğretim programlarında kullanılacak yöntemlerin ve araç-gereçlerin isimlerine sadece 1936 Programı'nda yer verildiği görülmektedir. 1936 Programı'ndan elde edilen bilgilere göre, müzik derslerinde kullanılması uygun görülen yöntemlerin özel müzik öğretim yöntemlerinden olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Bu bilginin bizi 1936 Programı'nın çağdaş müzik eğitimi anlayışına uygun olarak hazırlandığı sonucuna ulaştırabileceği düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin kullanması için belirtilen çalgıların da, yine bugün çağdaş müzik eğitimine uygun olarak literatürde yer alan ve tüm dünyada kullanılan Orff çalgıları olduğu bilgisine ulaştırmaktadır. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda,

ülkemizde çok partili döneme geçmeden önce çağdaş müzik eğitimin temellerinin atıldığı söylenebilir.

Çok partili dönemden günümüze kadar kullanılan ilkökul müzik öğretim programları:

Tablo 4. 1948 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	<p>“-Çocukta müzik sevgisini ve ritim duygusunu geliştirmek. -Her çocuğu, ilgi ve yeteneğine göre şarkı söylemeye, bir müzik aleti çalmaya, bir müzik parçasını dinlemeye, ritmik çalışmalara ve yaratıcı faaliyetlere katılmaya teşvik etmek. -Çocuğun, toplum içinde etkin yaşayabilmesi için gerekli müzik beceri ve bilgilerini elde etmesine yardım etmek. -Okulda, evde ve çevredeki müzik faaliyetlerine çocuğun katılmasını teşvik ederek müziği, çocuğun toplumsallaşmasında ve heyecanları bakımından gelişmesinde bir araç haline getirmektir. -Müzik çalışmaları yolu ile milli birliğin gelişmesine yardım etmektir” (Biber, 1986).</p>
Ders saati	1., 2. , 3. , 4. ve 5. sınıflarda 1 ders saatidir.
Konular	Konular her sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Belirtilmemiştir.
İçerik	<p>1. sınıflar için sadece tek sesli şarkılar, şarkılı oyunlar, marşlar, ritmik hareketli şarkılar, işaretli şarkıların öğretilmesi ve ritimleri canlı ve oynak parçalara daha çok yer verilmesi belirtilmiştir.</p> <p>2. sınıflar için tek sesli şarkıların öğretilmesine devam edilirken, ilk yarıyılıda do-sol beşlisi, ikinci yarıyılıda do majör gam temel akora yer verilmesi belirtilmiştir.</p> <p>3. sınıflar için tek ve iki sesli şarkıların öğretilmesine devam edilmesi, basit kanonlar ve gamın ilk beş notası olan pentatonik dizi üzerinde temrinlere yer verilmesi belirtilmiştir.</p> <p>4. sınıflar için tek ve çift sesli şarkılar ile do majör gamının notaları üzerinde çalışmalara yer verilmesi belirtilmiştir.</p> <p>5. sınıflar için tek ve çift sesli şarkılar ile notaların porte üzerindeki isimleri, nüans ve hız terimlerine yer verilmesi belirtilmiştir.</p>
Eğitim durumları	Konulara yönelik yöntem, teknik ve araç-gereçler belirtilmiştir. Tüm sınıflar için tek ve çift sesli şarkı, yükselti temrinleri, solfej temrinleri, sesli vokal temrinleri, nüans-hareket-solunum alıştırmaları, ölçü vurma çalışmalarının ilk dört sınıfta kulaktan, beşinci sınıfta nota ile çalışılmasına, çocuk çalgıları kullanılmasına yönelik bilgilere ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	Herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Fakat, bu eksiklik yönetmeliklerle giderilmeye çalışılmakla birlikte programda “notları ne olursa olsun öğrenciye bitirme diploması verilir” ibaresine yer verildiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Kaynak: Sazak, Akgül-Barış, Öztosun-Çaydere ve Sevinç (2014, s. 77-79)

Tablo 5. 1968 İlkokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	<p>-Çevre imkanlarından başlayarak tek sesli ve çok sesli milli şarkılar repertuarına sahip olurlar.</p> <p>-Bireysel ve ortak iş yapması ile sorumluluk ve alışkanlık duygusu kazanır.</p> <p>-Yaratıcılıklarını ve anlatım güçlerini geliştirirler.</p> <p>-Okul içi ve dışı deneyimlerini zenginleştirir, boş zamanlarını müzikle değerlendirerek belli bir alışkanlık ve istek kazanırlar.</p> <p>-Evrensel ve ulusal sanat değerlerini bilir, içselleştirir ve severler. Bu şekilde, ülkede ve evrensel boyutta müzik gelişimine katkı sağlarlar; Çağdaş Türk Müziğinin doğmasını ve yayılmasını hızlandıracak bir ortamın yaratılmasında görüş kazanırlar.</p>
Ders saati	1., 2. , 3. , 4. ve 5. sınıflarda 1 ders saatidir.
Konular	Konular 1. ve 2. sınıf için birlikte, 3., 4. ve 5. sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Belirtilmemiştir.
İçerik	<p>1.ve 2. sınıflar için sayışma, tekerleme, ninni, oyun ezgisi gibi çocuk müzikleri, çevrede söylenen ve çocuğa her bakımdan uygun türküler, komşu bölgelerin, bütünüyle kolay öğrenilebilir ve eğitsel değeri olan yurt türkülerini, çeşitli konuları işleyen taklitli hareketli kolay şarkılar, oyun şarkıları, tabiat olaylarını anlatan şarkılar, ünitelerle ilgili şarkılar, Atatürk'le ilgili yeni ve tarihi şarkılar, türküler, marşlar, komşu ülkelerin kolay ve seçkin çocuk şarkılarından örnekler.</p> <p>3. sınıflar için ilk iki sınıfta öğrenilen şarkıların tekrarı, çeşitli konularda taklitli-taksitsiz şarkılar, türküler, oyun havaları, uygun Türk okul müziği örnekleri, tek ve iki sesli şarkılar, türküler, başka ülkelerin uygun tek ve iki sesli okul şarkıları, kanonlar, çalgı eşlikleri yazılmış şarkılar, türküler, solo ve koro için düzenlenmiş şarkı ve türküler.</p> <p>4. sınıflar için daha önceki sınıflarda öğrenilmiş şarkıların tekrarı, değişik bölgelerin değişik karakterdeki uygun halk türkülerini ve çocuk şarkıları, halk müziği temeline dayanarak yapılmış olan tek ve çok sesli okul şarkıları, kahramanlık şarkıları, destan tarzı türküler, değişik ülkelerin okul müziklerinden seçkin örnekler, kanonlar, ünlü bestecilerin çocuklar için yazdıkları şarkılardan örnekler.</p> <p>5. sınıflar için tek ve çift sesli halk türkülerini, tek ve çok sesli çocuk ve okul şarkıları, tek ve çok sesli ve yeni ulusal şarkılar, marşlar, dünya çocuk şarkılarından seçmeler, çocuk yaşayışı ile kanonlar, müzikli oyun şarkıları, masal türkülerini, ront şarkıları üzerinde durulmalıdır. Buna ek olarak 3. sınıfta şarkıların re-la aralığını aşmamasına dikkat edilmesi, 4. sınıfta re-la aralığına si, ince do, ince re notaları eklenerek re dizisinin tamamlanması, 5/8' lik ölçü sayısı ve İstiklal Marşı üzerinde durulması gerektiği, 5. sınıfta re dizisi ve dizi içindeki tam-yarım aralık kavramı, Türk halk müziğindeki basit makamlar, majör-minör kavramlarının verilmesi belirtilmiştir.</p>
Eğitim durumları	Müzik öğretim ilkeleri maddeler halinde belirtilmiştir. Kullanılacak öğretim yöntemlerine ilişkin çok detaylı olmasa da bilgi verilmiştir.
Değerlendirme	Herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Kaynak: Sazak, Akgül-Bariş, Öztosun-Çaydere ve Sevinç (2014, s. 79-80)

Tablo 6. 1994 İlköğretim Müzik Öğretim Programı I. ve II. Devre Genel Özellikleri

Amaçlar	Önce 44 madde halinde toplu şekilde belirtilmiştir. Daha sonra üç devreye ayrılmıştır ve bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. -Birinci devrede 44 madde -İkinci devrede 53 madde -Üçüncü devrede 40 madde olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.
Ders saati	1., 2., 3., 4. ve 5. sınıflarda 2 ders saatidir.
Konular	Konular her sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Belirtilmemiştir.
İçerik	Üniteler çağdaş program anlayışına uygun olarak sınıflara göre verilmiştir. Konular aynı belirlenmiştir fakat içerik sınıf düzeyine göre detaylandırılmıştır.
Eğitim durumları	Öğretme-öğrenme durumları maddeler halinde belirtilmiş olup kullanılacak yöntem ve teknikler, araç-gereçlerin belirtildiği bilgisine ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	Her sınıf düzeyine uygun, sinama-ölçme durumları hazırlanmış olduğu ve uygulamaya yönelik "örnek yönerge" verildiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Kaynak: Sazak, Akgül-Bariş, Öztosun-Çaydere ve Sevinç (2014, s. 81)

Çok partili dönem sonrası kullanılan 1948, 1968 ve 1994 müzik öğretim programlarında, kullanılması uygun görülen yöntemler ve araç-gereçlere değinildiği, isimlerine yer verildiği, programlarda öğretim yöntemlerine yönelik "Açıklamalar" bölümünün yer aldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Ayrıca, konu ile ilgili MEB'in onayından geçen, Yönetken, Ataman, Koray, Öktem, Atrek, Tangör, gibi öncü yazarların kitap, kılavuz ve makalelerinden yararlandığı görülmektedir. 1948 müzik öğretim programında kulaktan şarkı öğretme usulüne ek olarak Fonomimi, Tünek ve Ses merdiveni yöntemlerinin yer aldığı görülmektedir. 1948, 1968 ve 1994 müzik öğretim programlarında kullanılması uygun görülen çan, çingirak, zil, kastanyet, üçgen çelik, davullar, tahta çubuklar-borular-kutular-kaşıklar, bunların bulunmadığı hallerde içine mercimek veya çakıl taşı doldurulmuş kutular, şişeler, su doldurulmuş bardaklar; kalemlerin sıraya ya da birbirine vurulması, beden perküsyonu gibi eşlik etmeye arayan her şeyin, bunun yanında değişik ses verebilen metalofon, silofon, glockenspiol çalgılarının kullanılabilineceği belirtilmemiştir. Programlarda öğrenciyi ders içinde etkin hale getiren, her bilişsel düzeye uygun, öğrencilerin duyuşsal becerilerini devinişsel becerilerle geliştirdikleri özel öğretim yöntemleri ve çalgılarının kullanılması ile uygulama çalışmaları yapılarak, müzik dersinin doğasına uygun öğrenme ortamının oluşturulduğu düşünülmektedir. Bu bilgilere göre, 1948, 1968 ve 1994 müzik öğretim programlarının çağdaş müzik eğitimi anlayışına uygun şekilde hazırlandığı düşünülmektedir.

Cumhuriyet dönemi ortaokul müzik eğitimine ilişkin ilk program hazırlama çalışmaları 1924 yılında yapılmış, sonrasında 1927-1930, 1930-1931, 1931-1937, 1938-

1949, 1949-1970 ve 1971'den günümüze kadar uygulanan ortaokul müzik öğretim programlarının kullanıldığı bilgisine ulaşılmaktadır.

Cumhuriyet döneminden günümüze kadar kullanılan ortaokul müzik öğretim programları:

Tablo 7. 1931 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	-Öğrencinin müziksel işitmesini, ses kullanımını, müziksel beğenisini ve ritim duygusunu geliştirerek, söylediği veya dinlediği müzik eserlerinden zevk alır, eşiksiz bir müzik parçasını seslendirebilir ve toplu söylemelere katılabilir hale getirmektir.
Ders saati	Her sınıf düzeyinde 2 saat olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.
Konular	Konular her sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Belirtilmemiştir.
İçerik	Tek ve çift sesli sesli solfej temrinleri, tek ve çift sesli irtifa temrinleri, tek ve çift sesli vokalizasyon temrinleri, şifahi ve tahriri musiki imlası temrinleri, usul vurma temrinleri, nüans temrinleri, hareket temrinleri, teneffüs temrinleri, öğrenilen notalar üzerinde tatbikat şarkılar, kulaktan şarkılar, notası ile şarkılar, nazari malumat üzerinde durulması gerektiği belirtilmektedir.
Eğitim durumları	Öğretme-öğrenme durumlarına ilişkin olarak içerikte yer alan her konunun programda bulunan "Musiki Derslerinde Kullanılan Vasıta ve Temrinler" kısmında detaylı olarak aktarıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Öğretme- öğrenme durumlarına ilişkin olarak içerikte yer alan her konunun gerekli olduğunun belirtildiği ve herhangi birinin üzerinde yoğunlaşmanın dersin içeriğinden beklenen faydanın eksik ya da yarım kalmasına sebep olacağından, öğretmenin sınıf seviyesi ve ihtiyacına göre içeriği düzenlemesine olanak sağladığı bilgisine ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	Herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Kaynak: Biber (1986, s. 58-75)

Bu programda "Musiki Tedrisatında Hakim Olan Prensipler" olarak belirtilen bölümde yer alan bazı kısımların önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bölümde yer alan bilgilere bakıldığında, programın günümüzde çağdaş müzik eğitime yönelik kullanılması öngörülen bazı yöntemleri barındırdığı düşünülmektedir. Prensipler başlığı altında yer alan;

"Musiki yaşayan bir lisandır. Talebeye ana dilini öğretirken takip edilen tabii yolu ve sırayı musikide de takip ve tatbik etmek lazımdır. Çocuklarımıza Türkçe'yi öğretirken ilk hamlede ellerine gramer kitabı vermeyiz. Evvela konuşmayı ve sonra da okumayı öğrenmelerini bekleriz. Konuşma ve okumada kuvvetli bir tecrübe ve melekeye sahip olduklarını görünce kendilerine basit gramer bilgileri vermeye başlarız. Musikide de hal böyledir: Çocuk musikinin ve seslerin grameri demek olan nazariyatla karşılaşmadan evvel uzun zaman o dille konuşmalı (teganni etmeli), kulağı ve sesi tecrübeler edinmelidir" (Biber, 1986, s. 59-60).

ifadesinin Suzuki metodunun/yönteminin programda yer aldığı bilgisine ulaştığı düşünülmektedir.

Yine bu bölümde yer alan “Musiki tedrisatında nazariyat öğretmek bir “gaye” değil belki teganniye kolaylaştırmak için bir “vasıta” (Biber, 1986, s. 60) olabilir.” ifadesinin öğretmeni geleneksel yöntemlerden ziyade aktif öğrenmeyi sağlayacak çağdaş yöntemlerin kullanılmasına yönlendirdiği düşünülmektedir. Programda yer alan “Musiki Derslerinin Evsafı” başlığında da yine çağdaş müzik eğitiminde kullanılması gereken yöntemlerin yer aldığına dair ifadeler olduğu düşünülmektedir. “.... Talebe yaşı iktizası, daimi bir hareket ve faaliyet sarf etmek ihtiyacındadır. Mütemadiyen devam edecek hareketsizlikten sıkılır. Buna meydan bırakmamak lazımdır” (Biber, 1986, s. 60) ifadesi öğretmeni geleneksel yöntemlerden ziyade aktif öğrenmeyi sağlayacak çağdaş yöntemlerin kullanılmasına yönlendirdiği düşünülmektedir.

Tablo 8. 1938 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	“Talebenin kulağını, sesini, zevkini ve ritim hissini terbiye ederek onu, a)Teganni ettiği veya dinlediği musiki eserlerinden zevk alacak, b)Hiçbir sazın yardımına muhtaç olmadan kolay bir musiki parçasını okuyabilecek, c)Toplu tegannilere iştirak edebilecek bir hale getirmek” (Biber, 1986, s. 77)
Ders saati	Her sınıf düzeyinde haftada 2 ders olarak belirtilmiştir.
Konular	Konular her sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Belirtilmemiştir.
İçerik	Tek ve çift sesli sesli solfej temrinleri, tek ve çift sesli irtifa temrinleri, tek ve çift sesli vokalizasyon temrinleri, şifahi ve tahriri musiki imlası temrinleri, usul vurma temrinleri, nüans temrinleri, hareket temrinleri, teneffüs temrinleri, öğrenilen notalar üzerinde tatbikat şarkılar, kulaktan şarkılar, notası ile şarkılar, nazari malumat üzerinde durulması gerektiği bilgisine ulaşılmaktadır.
Eğitim durumları	Öğretme- öğrenme durumlarına ilişkin olarak içerikte yer alan her konunun gerekli olduğunun belirtildiği ve herhangi birinin üzerinde yoğunlaşmanın dersin içeriğinden beklenen faydanın eksik ya da yarım kalmasına sebep olacağından, öğretmenin sınıf seviyesi ve ihtiyacına göre içeriği düzenlemesine olanak sağladığı bilgisine ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	Her sınıf düzeyine uygun, sınama-ölçme durumları hazırlanmış olduğu ve uygulamaya yönelik “örnek yönerge” verildiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Kaynak: Biber (1986, s. 76-80)

1938 ortaokul müzik öğretim programının tabloda da belirtilen genel özelliklerine bakıldığında 1931 ortaokul müzik öğretim programı ile aynı özelliklere sahip olduğu, sadece bazı özellikleri gösteren ana başlıklarda değişiklik yapıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. 1931 ortaokul müzik öğretim programı için yapılan inceleme ve yorumlara ek olarak, bu programda yer alan “Musiki Derslerinin Vasıfları” başlığı altında yer verilen “Musiki dersleri talebeye ilgi verecek bir şekilde tertip edilmeli, cazip ve çeşitli olmalı, bizzat talebeyi hareket ve faaliyete sevk etmeli ve her defasında birden fazla müşkülü ihtiva etmemelidir.” (Biber, 1986, s. 77) açıklamasındaki cümlelerin aktif öğrenmeye, derslerde aktif öğrenme yöntemlerine yer verilmesine yönlendirici olduğu

düşünülmektedir. Programda yer alan “Musiki Derslerinde Kullanılan Vasıta Ve Ekzeyleyler” başlığı altında yer alan “... Bu vasıtaların yalnız bir tanesi ile meşgul olmak ve mesela çocuklara yalnız şarkı söyletmek veya mütemadiyen nazari bilgiler üzerinde durmak münasip değildir.” (Biber, 1986, s. 78) açıklaması da yine derslere tüm öğrencilerin aktif şekilde katılmasına olanak sağlamak açısından özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılması gerektiği şeklinde yorumlanmaktadır.

Tablo 9. 1949 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	1-Öğrencide müzik sevgisini ve yeteneğini geliştirmek 2-Her öğrenciyi ilgi ve yeteneğine göre şarkı söylemeye, bir müzik aleti çalmaya, bir müzik parçasını dinlemeye, ritmik çalışmalara ve yaratıcı faaliyetlere katılmaya teşvik etmek 3-Öğrencinin, toplum içinde etkin yaşayabilmesi için gerekli müzik bilgi ve becerilerini elde etmesine yardım etmek 4-Okulda, evde ve çevredeki müzik faaliyetlerine öğrencinin katılmasını teşvik ederek müziği, öğrencinin toplumsallaşmasında ve heyecanlarını bakımından gelişmesinde bir araç haline getirmek 5-Okul içinde ve dışında öğrencilere iyi müzik parçaları dinleme fırsat ve imkanları sağlayarak, değerli müzik eserlerini anlama yetisi kazandırmak 6-Müzik çalışmaları yoluyla milli birliğin gelişmesine yardım etmek 7-Müzik vasıtasıyla milletler ailesi içinde yakınlık ve dostluk duyguları kuvvetlendirmek
Ders saati	Belirtilmemiştir.
Konular	Konular her sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Belirtilmemiştir.
İçerik	1.sınıfta konular porte, notalar, sol anahtarı, birlik, ikilik, dörtlük değerler ve suslar, ölçü, vuruş, ölçü çizgisi, 2/4, 3/4, 4/4'lük usuller, gam (inici- çıkıcı), hareket (allegro, andante), nüans (piano, forte), solfej, basit vokalizasyon alıştırmaları, kolay aralıklarla müzik imlası, tek ve çift sesli şarkılar, kanonlar ve halk türküleri, insan seslerinin tasnifi, apresiyasyon çalışmaları olarak belirtilmiştir. 2.sınıfta konular aralıklar, değiştirici işaretler, majör-minör gamlar, bağ işareti, sekizlik-onaltılık notalar ve suslar, 6/8'lik usul, basit ve bileşik vuruşlar,hareket (largo, adagio, andante, allegretto, allegro, presto), nüans (ff, f, mf, p, pp, crescendo, decrescendo), solfej, vokalizasyon alıştırmaları, apresiyasyon çalışmaları olarak belirtilmiştir. 3.sınıfta konular basit 3/8 ve sebare usulleri, 9/8, 12/8'lik bileşik usuller, fa anahtarı, duraklı nota ve sus, triyole ve senkop, sol ve fa majör ile la, re, mi minör gamların teşkili, solfej, tek ve çift sesli imla çalışmaları, vokalizasyon alıştırmaları, apresiyasyon çalışmaları, kulaktan iki ve üçlü sesli şarkılar, kanonlar, halk türküleri, müzik eserlerini adları ve bestecileri ile tanıtmak, büyük bestecilerin biyografileri üzerinde öğrencileri kitaplıklara da etütlere sevk etme olarak belirtilmiştir.
Eğitim durumları	Öğretme-öğrenme durumlarına ilişkin olarak içerikte yer alan her konunun programda yer alan “Açıklamalar” kısmında sesin eğitimi, kulağın eğitimi ve zevk eğitimi alt basamaklarında detaylı olarak aktarıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Öğretme-öğrenme durumlarına ilişkin olarak içerikte yer alan her konunun gerekli olduğunun belirtildiği ve herhangi birinin üzerinde yoğunlaşmanın dersin içeriğinden beklenen faydanın eksik ya da yarım kalmasına sebep olacağından, öğretmenin sınıf seviyesi ve ihtiyacına göre içeriği düzenlemesine olanak sağladığı bilgisine ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	Herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır.

Kaynak: Biber (1986, s. 81-87)

Tablo 10. 1971 Ortaokul Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	<p>1-Öğrencilerde müzik dinleyip yapmayı bir ihtiyaç haline getirmek ve müzik yoluyla onların anlatım güçlerini belleme ve yaratma yeteneklerini geliştirmek; onlarda güzele ve iyiye karşı bir ilgi uyandırmak.</p> <p>2-Öğrenciye kendi çevrelerinden başlayan ve gittikçe gelişen tek ve çok sesli eğitsel değeri olan bir türkü ve şarkı dağarcığı (repertuvar) kazandırmak. Dağarcıklarına giren müzikleri mümkün olduğu kadar notasıyla da doğru ve güzel bir biçimde okuyup yazma becerisini kazanmalarını sağlamaya çalışmak.</p> <p>3-Öğrencileri bir çalgı çalmaya isteklendirmek; istekli, üstün yetenekli öğrencilerin ileride müzik mesleğine yönelebilmeleri için gerekli görgü, bilgi ve beceri kazanmalarını sağlamak.</p> <p>4-Öğrencilerin müzik yoluyla; tek ve toplu iş yapmada sorumluluk duygusu kazanmalarını sağlamak, onların milli şuurlarını güçlendirmek.</p> <p>5-Millî ve evrensel müzik sanatı ürünlerini tanıtmak ve sevdirmek; öğrencilerin orta öğretim seviyesinde köklü ve tutarlı bir müzik kültürü almalarını sağlamaktır.</p>
Ders saati	Haftada 2 saat mecburi, 3 saat seçmeli olarak belirtilmiştir.
Konular	Konular her sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Belirtilmemiştir.
İçerik	<p>1.sınıfta konular, farklı okullardan gelen öğrencileri aynı seviyeye getirmek amacı ile kulaktan tekerleme, çocuk şarkıları, şarkılı oyunlar ve çevre türkülerini kullanarak ses ve kulaktan eğitim çalışmaları, tartılı konuşma, tartılı eşlik, bu dağarcık ile nota öğretimine geçiş olarak belirtilmiştir.</p> <p>2.sınıfta konular, kazandırılan dağarcık üzerinden sesler arasında tam-yarım perde, yürüyücü-durucu sesleri sezdirme, ezgi kalıplarının karakterleri, ses eğitimi, bölgelerin türkü, çalgı, oyunlarına toplu bakış, kuramsal bilgiler olarak belirtilmiştir.</p> <p>3.sınıfta konular, dağarcık kazandırma çalışmaları, re dizisi, diziler üzerinde çalışmalar, majör-minör diziler, dikey aralıklar, yurdumuzdaki müzik çeşitlerine toplu bakış, müzik tarihinin en büyük isimleri, ses müziği, çalgı müziği, kuramsal bilgiler olarak belirtilmiştir.</p>
Eğitim durumları	Öğretme- öğrenme durumlarına ilişkin olarak amaçlar ve içerikte yer alan her konunun programda yer alan "Açıklamalar" kısmında detaylı olarak aktarıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Öğretme- öğrenme durumlarına ilişkin olarak mecburi müzik dersinin her öğrenciyi kapsayacak şekilde düzenlenirken, seçmeli müzik dersinde ise aynı konuların çeşitlendirilerek müziğe üstün yeteneği ya da ilgisi olan öğrencileri müziğe daha da yakınlaştırmak amacı ile gerçekleştirilmesi gerektiği bilgisine ulaşılmaktadır. Okulda donanımlı bir müzik dersliği düzenlenmesi gerektiği ve öğrencilerin dilli flüt, mandolin çalgılarını kullanmalarının uygun olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	"Açıklamalar" kısmı madde 8: "Bir öğrencinin müzik dersinden başarılı sayılabilmesi için ölçü, öğretilen parçaları doğru ve güzel söyleyebilmesi ve bunlarla ilgili becerileri bu parçalar içinde doğru kullanabilmesidir. Fiziksel bir rahatsızlığı doktor raporu ile belgelenen öğrencilerin başarı ölçüsü, tartım duyguları ve işitme yetenekleri olabilir. Seçmeli dersler için ayrı ve daha yüksek bir ölçü aranmalıdır."

Kaynak: Biber (1986, s. 88-90)

Tablo 11. 1994 İlköğretim Müzik Öğretim Programı III. Devre Genel Özellikleri

Amaçlar	<p>Önce 44 madde halinde toplu şekilde belirtilmiştir. Daha sonra üç devreye ayrılmıştır ve bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanları kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.</p> <p>-Üçüncü devrede 40 madde olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.</p>
---------	---

Tablo 11'in devamı

Ders saati	6. 7. ve 8. sınıflarda 1 ders saatidir.
Konular	Konular her sınıf için özel olarak belirtilmiştir.
Müzik kitabı	Mevcuttur.
İçerik	Üniteler çağdaş program anlayışına uygun olarak sınıflara göre verilmiştir. Konular aynı belirlenmiştir fakat içerik sınıf düzeyine göre detaylandırılmıştır.
Eğitim durumları	Öğretme-öğrenme durumları maddeler halinde belirtilmiş olup kullanılacak yöntem ve teknikler, araç-gereçlerin belirtildiği bilgisine ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	Programın "Genel Açıklamalar" kısmında çok vakit almayacak şekilde, öğrencilerin gruplar halinde gözlemlenerek değerlendirilme yapılmasının yanında çocukların düşünme becerilerinin artırılması, geliştirilmesi ve olumlu yönlerinin pekiştirilmesine dikkat edilmesi gerektiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Kaynak: Aksu (2018, s. 50-59-98-102)

1949 müzik öğretim programında yer alan "Açıklamalar" bölümünde kullanılan,

"... ritmik dramatizasyon yaptırılır ve çocuklardan vurma sazlar bandosu kurulur. Vurma aletler bandoları çocukların ritmik duygularını geliştirmede çok işe yarayan vasıtalar... Eserlerin dramatizasyonu müzikte yaratma kabiliyetini geliştirir... Okullarda küçük sınıflarda vurma aletler takımının kurmak... Jestli, hareketli şarkılar söyletmeli" (Biber, 1986, s. 83-84).

ifadelerinin her biri bu programda Orff yönteminin ve çalgılarının kullanılmasının istendiği şeklinde yorumlanmaktadır. Yine 1949 müzik öğretim programında yer alan;

"Bir müzik dersi içinde yapılacak çalışmalar ses, kulak ve zevk eğitimlerinin birlikte sağlamalı ve bu amaçlar için tertiplenmiş alıştırmaları ihtiva etmelidir. Bütün bir dersi bu amaçlardan yalnız biri uğruna harcamak doğru olmaz. Teori ancak lazım olduğu zaman ve lüzumu kadar verilecek; müzik dersi mücerret bir teori dersi haline sokulmaktan kaçınılacaktır. Öğrencinin dikkat ve ilgisinin daima canlı tutulabilmesi için de çeşitli alıştırmaya ve çalışmaları ihtiva eden renkli ve cazip bir ders olmalıdır" (Biber, 1986, s. 85).

ifadesi müzik derslerinin aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılarak yürütülmesi gereken bir ders olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Bu şekilde, müzik derslerinin tek yönlü ve tek düze olmaktan uzak, tüm öğrencilerin dersin içinde varlık gösterebileceği, kendilerini müziğin bir ya da birden fazla ögesi ile bilişsel, duyuşsal, devinişsel olarak ifade edebileceği bir ders haline gelerek etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği düşünülmektedir.

1971 müzik öğretim programında yer alan "Açıklamalar" kısmında kullanılan "... müzik dersi bir yetenek ve beceri dersi olarak düşünülmemelidir. ... Her normal öğrenciyi kapsamalı ve müzik dersi, yaratıcı, dinlendirici ve eğlendirici bir çeşitlilik ve canlılık içinde ele alınmalıdır." (Biber, 1986, s. 88) ifadesinin müzik eğitiminde özel müzik öğretim yöntemlerinin ve aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılmasının önem ve gerekliliğine değindiği şeklinde yorumlanmaktadır. Çünkü geleneksel yöntemlerle her öğrenciyi kapsayacak nitelikte ders işlenişinin pek mümkün olmadığı, bu yöntemlerin bireyin sadece tek yönüne hitap eden özellikte olduğu, müzik dersi içinde yer alan soyut kavramların

öğretilmesinde yetersiz kaldığı ve dersin en önemli parçası olan uygulama basamağını gerçekleştirilmeye imkân vermediği düşünülmektedir. Yine aynı programda “sesin öğrencinin en doğal ve etkili çalgısı olduğu, teorinin uygulamadan kopuk olmamasının, bilgiye daima yaşayıştan ulaşılmamasının gerekliliği” (Biber, 1986) ifade edilmesi müzik derslerinin işlenişinde aktif öğrenmenin önemi ve gerekliliği şeklinde yorumlanmaktadır.

2. 1. 4. Yapılandırmacı Yaklaşım ve 2006 Müzik Öğretim Programı

Arslan’a göre, ülkemizde ihtiyaç duyuldukça eğitim programlarının güncellenmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Bunun sebebi olarak ise, çağa uygun insan tipi yetiştirilmesinde eğitim programlarının önemli olduğu ifade edilmektedir. 20. yüzyılda kalan eğitim programları ile günümüzdeki yaşam standartlarına uygun nesiller yetiştirilemeyeceği konusunda fikir birliği içerisinde olunmasından dolayı MEB İlköğretim programlarında reform yapma çalışmaları başlatmıştır (Arslan, 2007).

Çelik’e göre, bilim ve teknoloji hızla değişim ve gelişim gösterirken, toplumların ve bireylerin yaşam şekilleri de bu değişimden etkilenmelidir. Bu değişim olmazsa eğer, toplumlar ve bireyler çağın gerisinde kalırlar. Toplumlar ve bireyler yaşanan bu değişimlere ancak eğitim programları ile adapte olurlar (Çelik, 2006).

Ülkemizde bu değişim sürecinin hayata geçirilmesi sonucunda 2006 ilköğretim öğretim programı ile birlikte yapılandırmacı yaklaşımın, MEB tarafından İlköğretim müzik dersi öğretim programının temel yaklaşımı olarak belirlendiği görülmektedir.

Literatürden edinilen bilgilere göre, geçmişi 18. yüzyıla kadar uzanan bir öğrenme felsefesi ve epistemolojik bir kuram olan yapılandırmacılık kavramının, 20. yüzyılın sonlarına doğru, bilimin, insan beyni ve öğrenme arasındaki ilişkiyi araştırmaya başlamasından yola çıkarak, gelişmiş ülkelerde dahi eğitim ile ilgili tespit edilen sorunların sistemden kaynaklandığına karar verilmesiyle eğitimdeki gücünü ve önemini arttırdığı söylenebilir. Buna göre, günümüzde yapılandırmacılık kavramının artık bir öğrenme kuramı özelliği taşıdığı düşünülmektedir (Güneş, 2009).

Arslan (2007) ve Akpınar’ın (2010) aktardığına göre, 2006’da yenilenen ilköğretim programının temel felsefesi olan yapılandırmacı yaklaşımın öncüleri, Giambattista Vico, Jean-Jaques Rousseau, Immanuel Kant iken, yapılandırmacılık üzerine ışık tutan 20. yüzyıl düşünürleri J. Piaget, J. Dewey, Bruner ve Vygotsky’dır (s. 1 ve s. 43). Bu düşünürlerin, kendi fikirleri doğrultusunda yapılandırmacılığı bilişsel, sosyal ve radikal yapılandırmacılık olarak açıkladıkları görülmektedir. Yapılan literatür taramasından elde edilen bilgilere göre yapılandırmacı yaklaşımın en önemli özelliklerinin:

1. Deneyim
2. Dil
3. Sosyal çevre olduğu

düşünülmektedir.

Yapılandırmacılık; bireyin dil ve sosyal çevre aracılığı ile dünya ile etkileşime geçerek yeni deneyimler yaşaması sonucunda elde ettiği deneyimleri, kendi zihinsel yapısı içinde anlamlandırarak bilgiyi inşa edebilme süreci olarak tanımlanabilir (Akınoğlu, 2004; Akpınar, 2010; Aksu, 2015a; Aksu, 2015b; Arslan, 2007; Çetin ve Günay, 2007; Güneş, 2009).

Senemoğlu'na (2009) göre,

“bizim kavramlarımız, yaşantılarımız sonucunda oluşan soyutlamalarla biçimlenmektedir. Kavramlarımız bizim tecrübelerimizin ötesinde bulunan herhangi bir şeyi kapsayamaz. ...asla, başkalarının oluşturduğu anlam, bizim oluşturduğumuz anlamın aynısı olamaz” (s. 605-607).

Bu tanımlamadan yola çıkarak yapılandırmacılığın özellikleri şu şekilde sıralanabilir;

1. Yapılandırmacı yaklaşımda bilginin birey tarafından inşa edilmesi süreci kişinin kendi deneyimlerine kullandığı dil yardımıyla anlam yüklemesine bağlı olarak oluşacağından bilgi öznel, tek bir doğru bilgi yoktur, bilgiye ulaşmanın da tek bir yöntemi ya da formülü yoktur.
2. Yine bilginin birey tarafından inşa edilmesi süreci kişinin kendi deneyimlerine kullandığı dil yardımıyla anlam yüklemesine bağlı olarak oluşacağından, bilgi yaşanan bir sürecin ürünü ve bireyin bu sürece canlı olarak dahil olmasını gerektirir.
3. Bireyin yaş gözetmeksizin sosyal çevresi ile etkileşim halinde olması bilginin yapılandırılması sürecinde, bireyin başkalarının deneyimlerine tanıklık ederek kendi zihinsel şemasındaki eksikleri tamamlamasına olanak sağlayıp, bilgiyi yapılandırmasına yardımcı olur. Bu vesile ile birey, kendi öğrenme sürecini başlatabilen ve tamamlayabilen bir varlık haline gelebilir.

Bireyler, deneyimlerini ne kadar anlamlandırırorsa o kadar bilgi sahibi olur. Aslında, bireyin bildiği şeyler yaşadıkları ve tecrübe ettiklerinden ibarettir. Bireyin yaşadıklarından anladıkları; fikrini, bilgisini ve bildiklerini oluşturur. Senemoğlu'na (2009) göre, “tüm bireylerin yaşamı kendisine aittir. Bu nedenle, bireylerin yaşantıları birbirleri ile aynı olamayacağı için, bilgiye ulaşma yöntemlerinin de farklılık göstermesi mantıklı olarak açıklanabilir bir durumdur” (s. 586). Bundan dolayı, yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan bir müzik öğretim programı, müzik dersi gibi hem soyut hem de kendi içinde ses, ritim, çalgı gibi alanlara ayrılan bir ders olduğundan, özel müzik yöntemlerinin kullanılmasının, tüm bireylerin aktif katılımını ve bireylere kendi deneyimini yaşama

fırsatını sağlayarak, nasıl öğrenebildikleri hakkında fikir sahibi olmamızın, öğrenciyi hedef davranışa ulaştırma da doğru bir yol izlememize yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Senemoğlu'na (2009) göre, "yapılandırmacı felsefe yaratıcı, hayal gücüne dayalı öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi için uygun, işe yarar kuramsal temelleri oluşturur. ... Teşvik etmeyi amaçlar" (s. 613). Müzik dersine öğrencileri teşvik edebilmek için, bireysel farklılıkları dikkate alan, öğrencilerin müzikal algılarının türüne ve seviyesine göre tüm sınıfa hitap eden, aynı zamanda hem bilişsel hem de müzikal anlamda yaratıcı düşünme fırsatı vererek, hayal gücünü harekete geçirecek etkinliklerle aktif katılımı gerektiren özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının uygun olduğu düşünülmektedir.

Senemoğlu'na (2009) göre,

"Yapılandırmacı yaklaşımda kullanılan dil çok önemlidir. Öğretmenin, herkesin kullandığı dilin kendi yaşantısının ürünü olduğunu unutmaması gerekir. Öğrenci, öğretmenin dilini anlamazsa başarısızlık görülür. Öğretmen, kullandığı dilin tüm öğrencileri için aynı şeyleri ifade etmediğini sürekli aklında tutmalıdır. ... kavram, kavramsal ilişkiler zihinsel yapılardır ve bir zihinden diğerine geçemez. Kavramlar, her bir öğrenci tarafından bireysel olarak inşa edilir" (s. 613-614-615).

Müziğin de bir dili vardır. Öğretmenin, sınıfındaki tüm öğrenciler için özel müzik öğretim yöntemleri ile kolayca ortak bir dil oluşturma şansına sahip olabileceği düşünülmektedir. Özel müzik öğretim yöntemleri ile oluşturulan ortak dil sayesinde soyut olan nota, süre, değer vb. birçok kavram somutlaştırılır. Bu vesile ile, geleneksel yöntemler ile her birey tarafından kendi yaşantısı ile ilişkilendirilemeyen ve anlamlı hale getirilemeyen kavramların, özel müzik öğretim yöntemleri ile kolayca anlamlandırılacağı sonucuna varılabilir. Çünkü Senemoğlu'na göre, "bireyin bilgiyi yapılandırmasında kendi yaşantı dünyası önem taşır; her birey karşılaştığı yeni durumlara, bilgiye, kavramlara kendisinde var olan anlamlara ve zihinsel yapılara göre anlam verir." (2009, s. 586) fikrine benzer bir şekilde Uçan'ın Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar kitabında ifade ettiğine göre,

"Müzik eğitimi nasıl olursa olsun, müzik eğitiminde benimsenen anlayış ve yaklaşım ile izlenen yol-yöntem ne olursa olsun müziksel öğrenme bireyseldir ve birey ancak kendi yaşantısıyla davranış kazanabilir; birey kendi davranışını ancak kendi yaşantısıyla değişikliğe uğratabilir, kendi yaşantısıyla geliştirebilir." (1997, s. 7)

görüşlerinin, özel öğretim yöntemlerinin ortak dil oluşturma ve çocukların kavramsal yapılarına uygun etkinlikler hazırlamaya olanak sağlayacak, bunun yanında bireysel farklılıkları dikkate alan niteliklere sahip olmasından ötürü müzik derslerinde bu yöntemlerin kullanımının uygun olduğu düşünülmektedir.

Müzik derslerinin öğrenme alanları, içerik ve kazanımlara uygun olarak sadece geleneksel yöntemler kullanılarak işlenmesi, bireyin ya bilişsel ya duyuşsal ya da psikomotor becerilerinden birine hizmet edeceği düşünüldüğünden, Milli Eğitim Bakanlığı

tarafından 2006 yılında hazırlanmış olan İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı'nın vizyonuna, temel yaklaşımına ve temel yapısı içinde yer alan alt başlıklara uygun olmadığı söylenebilir. Uçan'a göre, "müzik eğitimi kendine özgü bir bütündür, bu bütün içinde birtakım ana ve alt türlere ayrılır ve bunlar arasında belirli ilişkiler vardır. Müzik eğitimini işte bu kendine özgü bütünlüğü, ana-alt türleri ve ilişkileri içinde düşünmek ve ele almak gerekir" (Uçan, 1997, s. 8). Bu nedenle, müzik eğitiminde kullanılacak olan yöntemlerin doğru tercih edilmesinin önemli olduğu söylenebilir. Çünkü;

"Her insan beyninin kendine özgü olması, öğrenme sürecinde farklı yaklaşımların kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bunu da ancak öğrencilere seçeneklerin ve kendi öğrenmesiyle ilgili karar alma fırsatlarının sunulduğu aktif öğrenme uygulamaları sağlayabilir" (Açıkgöz, 2003, s. 3-4).

İlköğretim Müzik Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı' na göre (2006),

"Her alanda olduğu gibi müzik eğitimi sürecinde de öğrenciyi aktif kılarak bilgiyi keşfetmesini ve yapılandırmasını sağlamaya yönelik; genel ve alana özgü bazı özel müzik öğretim yöntemlerinden yararlanılması öngörülmüştür. Genel öğretim yöntemleri; diğer dersler için de ortak olarak uygulanan bazı öğretim yöntemlerinin müzik eğitimine uyarlanması yolu ile oluşturulmuştur. Müzik eğitimi öğrenme ve öğretme sürecinin aşamalarına en uygun olanlar, bu yöntemler arasından itina ile seçilerek kullanılmalıdır... Özel müzik öğretim yöntemleri ise müzik eğitiminde alana özgü; yine öğrenciyi aktif kılacak ve bilgiyi yapılandırmasına yön verecek müzik öğretim ve yöntemlerini içermektedir... Öğrenciyi aktif kılan ve yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlayan özel müzik öğretim yöntemlerinin müzik eğitimi öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösterdiği için önemlidir" (MEB, 2006, s. 18).

Tablo 12. 2006 İlköğretim Müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	<p>"Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkan sağlamak Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak İstiklal Marşı başta olmak üzere milli marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek Milli birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk'ün ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak" (MEB, 2007, s. 6).</p>
Ders saati	1.-8. sınıflarda 1 ders saati olarak belirtilmiştir.
Konular	Her sınıf düzeyinde kazanımlar belirtilmiştir.

Tablo 12'nin devamı

Müzik kitabı	1.-8. sınıflarda öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.
İçerik	Dört temel öğrenme alanı belirlenmiştir. "Dinleme-Çalma-Söyleme Müziksel Algı ve Bilgilenme Müzik Kültürü Müziksel Yaratıcılık" (MEB, 2007, s. 6).
	4. ve 5. sınıfta konular İstiklal Marşı, Atatürkçülük, belirli gün ve haftalar, hız ve gürlük, seslerde uzunluk-kısalık ve kalınlık-incelik, ritim, temel müzik bilgileri, farklı ritmik yapılar, dans ve uygun hareketlerle eşlik, müzik teknolojisi, müzik türleri, sesin oluşumu, ritim ve ezgi oluşturma konuları yer alır ve nota öğretimine geçildiği bilgisi verilmiştir.
	6. ,7. ve 8. sınıfta konular İstiklal Marşı, Atatürkçülük, belirli gün ve haftalar, hız ve gürlük, ritim, temel müzik bilgileri, farklı ritmik yapılar, dans ve uygun hareketlerle eşlik, diziler, marşlar, müzik teknolojisi, çok sesli müzik, uluslararası müzik türleri, müzik türleri, sesin oluşumu, canlandırma, arşiv oluşturma, ritim ve ezgi oluşturma konuları yer alır. Aktif öğrenme ve geleneksel yöntemlerin birlikte kullanıldığı bilgisi verilmiştir.
Eğitim durumları	Öğretmen kılavuz kitabında, günlük plan niteliğinde belirtilen kazanıma ve öğrenme alanına uygun olarak kullanılacak yöntem ve teknikler, araç-gereçler, etkinlik örnekleri, şarkılar ve uygun ölçme-değerlendirme seçenekleri olmak üzere öğrenme-öğretme durumlarının detaylı şekilde aktarıldığı bilgisine ulaşılmaktadır.
Değerlendirme	Ölçme-değerlendirme durumlarının sonuca değil sürece yönelik olması gerektiği bilgisine ulaşılmaktadır. Buna göre; proje, performans ödevi, mülakat, öz değerlendirme ve akran değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, dereceli puanlama anahtarı, gözlem formu ve geleneksel ölçme-değerlendirme araçlarının kullanılması gerektiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Kaynak: MEB (2006)

2006 ilköğretim müzik öğretim programının, program çalışmasında göz önünde bulundurulan;

"Müzik dersi öğretim programı öğrenci merkezli olmalıdır. Öğrenciler edilgen durumda değil, aksine dersin etkinlikler boyutuna aktif olarak katılabilirler. Öğrenilecek her beceri ve bilgi, mutlaka yaşam içerisinde kullanılabilir niteliğe dönüştürülmelidir. Program uygulama sürecinde; bireylerin yetenek ve yaratıcılıklarının geliştirilmesine önem verilmelidir. Öğrenilen her bilgi, mutlaka pratiğe dönüştürülebilir nitelikte olmalıdır. Müziğin içselleştirilmesi, ancak müzik dersinin yaşanarak ve yaşatılarak işlenebilmesi ile mümkündür. Genel müzik eğitiminde uygulamalar yoluyla bilgiye ulaşılmalıdır. Müzik eğitimi; kavramlar ve kurallar yolu ile değil, müziğin tüm boyutlarının eyleme dönüştürülmesi ve hissettirilmesi ile gerçekleşmelidir. Nota öğretimi amaç değil, yalnız araç olmalıdır." (MEB, 2007, s. 4)

ilkelerine göre çağdaş eğitim anlayışına uygun bir program olduğu söylenilebilir. Yukarıda verilen ilkelere göre programda yer alan, teoriden çok uygulamaya yer verilmesi, kullanılabilirlik, eyleme dönüştürmek, yaratıcılık, yaşanarak-yaşatılarak ifadeleri müzik dersinin işlenişinde aktif öğrenme ve özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının uygun olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Programın Temel Yaklaşımı başlığı altında yer alan,

“...kalıcı izli esas öğrenme, etkinlikler aracılığı ile olur, öğrenme pasif bir süreç değildir, öğrencinin içerisinde yer aldığı, sürekli ve dinamik bir işlemdir, ...öğretmene kendi öğretim stratejisini oluşturmasına izin verilmelidir, teknoloji mutlaka işe koşulmalıdır, bireylerin farklılığını kabul eder, öğrenmede performans ve etkinliklere ağırlık verir, öğrencinin nasıl öğrendiğini dikkate alır” (MEB, 2007, s. 5).

ifadeleri yapılandırmacı anlayışa göre hazırlanan bu programda özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının uygun olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Programdaki Müzik Dersi Öğrenme-Öğretme Süreci başlığında yer alan,

“İlköğretim müzik dersinin öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösteren müzik dersine yönelik aktif öğrenme yöntemleri (Dalcroze, Orff, Kodaly vb.) ile birlikte, genel öğretim yöntemlerine de yer verilmiştir. Müzik eğitiminde kazanımlara uygun olarak oyun-dans-devinim ekseninde ilgili yöntemlerden yararlanılması, dersin işlenişinde ayrı bir önem taşımaktadır” (MEB, 2007, s. 7).

ifadelerinin yapılan yorumları kanıtlar nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Tablo 13. 2017 Ortaokul müzik Öğretim Programı Genel Özellikleri

Amaçlar	<p>“Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkan sağlamak Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak İstiklal Marşı başta olmak üzere milli marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek Milli birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk’ün ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak” (MEB, 2018, s. 8).</p>
Ders saati	5.-8. sınıflarda 1 ders saati olarak belirtilmiştir.
Konular	Her sınıf düzeyinde kazanımlar belirtilmiştir.
Müzik kitabı	5.-8. sınıflarda öğrenci çalışma kitabı olduğu, öğretmen kılavuz kitabının kaldırıldığı bilgisine ulaşılmaktadır.
İçerik	<p>Dört temel öğrenme alanı belirlenmiştir. “A.Dinleme-Söyleme, B.Müziksel Algı ve Bilgilenme, C.Müziksel Yaratıcılık, D.Müzik Kültürü” (MEB, 2018, s. 10). 5. sınıfta konular İstiklal Marşı, Atatürkçülük, belirli gün ve haftalar, hız ve gürlük, seslerde uzunluk-kısalık ve kalınlık-incelik, ritim, temel müzik bilgileri, farklı ritmik yapılar, dans ve uygun hareketlerle eşlik, müzik teknolojisi, müzik türleri, makamlar, sesin oluşumu, ritim ve ezgi oluşturma konuları yer alır ve nota öğretimine geçildiği bilgisi verilmiştir.</p>

Tablo 13'ün devamı

İçerik	6. ,7. ve 8. sınıfta konular İstiklal Marşı, Atatürkçülük, belirli gün ve haftalar, hız ve gürlük, ritim, temel müzik bilgileri, farklı ritmik yapılar, dans ve uygun hareketlerle eşlik, diziler, marşlar, müzik teknolojisi, çok sesli müzik, uluslararası müzik türleri, müzik türleri, sesin oluşumu, canlandırma, arşiv oluşturma, ritim ve ezgi oluşturma konuları yer alır ve aktif öğrenme ve geleneksel yöntemlerin birlikte kullanıldığı bilgisi verilmiştir.		
Eğitim durumları	6. 7. ve 8.sınıflar için öğretmen kılavuz kitabında, günlük plan niteliğinde belirtilen kazanıma ve öğrenme alanına uygun olarak kullanılacak yöntem ve teknikler, araç-gereçler, etkinlik örnekleri, şarkılar ve uygun ölçme-değerlendirme seçenekleri olmak üzere öğrenme-öğretme durumlarının detaylı şekilde aktarıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. 5. sınıf düzeyinde belirlenen kazanımların yıllık plana göre öğrenci çalışma kitabında bulunan etkinlikler aracılığı 1 ders saati içerisinde öğretmenin önceden hazırladığı günlük planda belirlediği uygun yöntem, teknik ve materyallerle kazandırılması bilgisine ulaşılmaktadır.		
Değerlendirme	Ölçme-değerlendirme durumlarının sonuca değil sürece yönelik olması gerektiği bilgisine ulaşılmaktadır. Üç aşamada ölçme ve değerlendirme yapılabileceği önerisine rastlanmaktadır.		
	Tanıma	İzleme-Biçimlendirme	Sonuç
	Amaç: Öğrencilerin ön öğrenmelerinin belirlenmesi	Amaç: Öğrencilerin eksikliklerini belirlememek, öğrenmelerini geliştirmek, yeteneklerini ortaya çıkarmak, süreci biçimlendirmek	Amaç: Öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenmesi
	Araç: Hazır bulunuşluk testleri, gözlem-görüşme formu, yetenek testleri vb.	Araç: Ünite/izleme testleri, yapılandırılmış grid, projeler, kelime ilişkilendirme, açık uçlu sorular, dereceli puanlama anahtarı vb.	Araç: Dönem sonu sınavları, uygulama sınavları, projeler vb.

Kaynak: MEB (2017)

2017 müzik dersi öğretim programının temel beceriler bölümünde yer alan “Müzik dersi; katılımcı, sürekli geliştirilebilir, yeniliklere açık ve değişime öncülük eden bir yapıya sahip olup...” tanımından hareketle, programa göre aşağıdaki becerilerin geliştirilmesinin hedeflendiği bilgisine ulaşılmaktadır.

“Müziği tanıyabilme, Müzik-beden uyumunu sağlayabilme, Müziği dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme, Müziği bireysel ya da toplu yapabilme, Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme, Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme, Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme, Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme, Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme, Kendini müzik yoluyla ifade edebilme, Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme, Etkin müzik üreticisi olabilme” (MEB, 2017, s. 8).

Müzik dersi öğretim programında yer verilen ve ulaşılmaması istenilen hedeflerden “Müzik- beden uyumunu sağlayabilme”, “...ritimsel etkinlikler müzik yapabilme” seçeneklerinin özel müzik öğretim yöntemlerinden Orff ve Dalcroze yöntemi, “Müziği bireysel ya da toplu yapabilme”, “Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme” seçeneğinin Kodaly yöntemi, “Etkin müzik üreticisi olabilme” seçeneğinin Orff, Kodaly ve Dalcroze

yöntemleri, “Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme” seçeneğinin tüm özel müzik öğretim yöntemleri ile gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Konu ile ilgili olarak, 2017 Müzik dersi öğretim programında;

“Öğretmen, öğrencilerin etkinliklere aktif olarak katılmasını sağlamak için anlatım, soru-cevap, röportaj, münazara, araştırma-inceleme, oyun, drama, yaparak-yaşayarak öğrenme, üretme, görev paylaşımı, sergileme gibi çeşitli öğretim yöntemlerini kullanmalıdır. Dinleme, ritimleme, doğaçlama yapma, toplu söyleme ve çalma gibi özel müzik öğretim yöntemleri, öğrencilerin Müzik dersini sevmeleri ve dersin etkili bir şekilde işlenmesi için ayrı bir öneme sahiptir.” (MEB, 2017, s. 14)

ifadesine yer verildiği görülmektedir.

2. 1. 4. 1. Öğrenme Alanları

2017 Müzik Dersi Öğretim Programı'nın dört temel öğrenme alanına göre hazırlandığı, kazanımlarında bu dört temel alana göre belirlendiği bilgisine ulaşılmaktadır. MEB İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'na göre öğrenme alanları;

A.Dinleme-Söyleme

B.Müziksel Algı ve Bilgilenme

C.Müziksel Yaratıcılık

D.Müzik Kültürü” (MEB, 2007, s. 6) olarak belirtilmektedir.

Türkmen'e (2016) göre,

“2006 programı bu dört temel alanın birbiriyle iç içe ele alınmasını, öğrencilerin gelişimlerinin aşama aşama sağlanmasını gerektirmektedir. Bu dört temel alan müzik derslerinde birlikte ele alındığından kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri de birbiriyle iç içe ve birbirlerine dayalı bir biçimde ele alınmalıdır. ...dört temel alanın aynı anda düşünülmesi derslerin daha etkili olmasını sağlar, öğrencilerin daha aktif bir biçimde derse katılımı mümkündür” (s. 19).

Araştırmanın bu bölümüne dört temel alan ile ilgili açıklamalar yapılarak devam edilecektir.

A. Dinleme-Söyleme: Müzik derslerinde eserlerin çalma ve söyleme etkinlikleri ile seslendirilmesi ya da dinlenilmesine yönelik kazanımların işlenişini yönelik bir alandır. Bu alan Türkmen'e (2016) göre,

“öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini, saygılarını ve başarabilme duygularını pekiştirir, yeteneklerini ortaya çıkarır, aynı duyguları paylaşırlar. Bu paylaşım birlik ve beraberlik hissini geliştirir. Bir topluluğa ve topluma ait olma duygularını güçlendirir” (s. 20).

B. Müziksel Algı ve Bilgilenme: Müzik dersine yönelik temel müzik bilgilerini kapsayan ve teorik bilgi ve becerilerin geliştirilmesine yönelik bu alan ile ilgili kazanımların işlenişinde basitten karmaşığa doğru bir yol izlenmelidir (Türkmen, 2016). Bu alana ilişkin Türkmen'in görüşleri,

“...hemen her öğretim etkinliği oyunlaştırılarak, farklı öğretim materyalleri kullanılarak sunulmalıdır. Bu alandaki çalışmalar, öğrencilere uluslararası bir dil olan müzik diline ait temel bilgi ve becerileri kazandır, seslerin birbirleri arasındaki ilişkiyi kavramalarını sağlar, seslerin süre özelliğini tanımalarına ve günlük yaşamla ilişkilendirmelerine yardımcı olur. Konuştuğumuz sözcüklerin de ritmik bir yapıya sahip olduğunu anlar ve bu ritmik yapıyı bozmamaya özen gösterir.” (2016, s. 20)

şekindedir.

C. Müziksel Yaratıcılık: Müzik eserlerinin yapısal özelliklerini tanımaya yönelik kazanımları içeren bu alan, ayrıca yeni eserler üretme ve var olan eserler üzerinde yaratıcı çalışmalar yapabilmeye yönelik etkinlikleri kapsar (Türkmen, 2016). Bu alan Türkmen’e (2016) göre,

“...öğrencilerin çeşitli durumlara uyum sağlamalarına katkıda bulunur, çevrelerindeki ortama yenilik ve farklılıklar getirebilme becerilerini geliştirir, zorluklarla başa çıkma, sorunları çözme arayışına girmelerine yardımcı olur. Olaylar üzerinde düşünme ve yeni bir şeyler üretme becerilerine katkı sağlar” (s. 28).

D. Müzik Kültürü: Bir toplumun kendi kültürüne ait olan müzik eserleri dinleme, çalma, söyleme etkinlikleri ve uluslararası bir müzik kültürü oluşturan etkinlikleri kapsamaktadır (Türkmen, 2016). Bu alan ile ilgili kazanımlar ve etkinlikler Türkmen’e (2016) göre öğrencilerin, “Kültürel değerlere önem vermelerini ve bir ihtiyaç olarak görüp yaşamlarında yer vermelerini, böylece estetik yönlerinin gelişmesini sağlar. Müziği yaşamlarının bir parçası haline getirirler, müzikle ilgili ürünlere ilgi duyar ve zaman ayırırlar” (s. 31).

2. 1. 4. 2. Kazanımlar

Bu bölümde, programda yer alan öğrenme alanlarına uygun şekilde belirtilen kazanımların, öğrenci çalışma kitabında yer alan etkilere göre hangi özel müzik öğretim yöntemi ya da yöntemleri kullanılarak uygulanmasının uygun olduğu incelenerek örneklerle açıklanması amaçlanmaktadır.

Tablo 14. 2017 Müzik Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Özel Öğretim Yöntemlerinin Kullanılmasına Göre İncelenmesi (URL-2, 2018)

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Yöntemler	
5. Sınıf	A. Dinleme Söyleme	“Farklı ritmik yapıdaki eserleri seslendirir” (s. 67). “Öğrendiği notalardan oluşan ezgileri doğru çalar” (s. 17-32)	Orff- Kodaly Dalcroze
	B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	“Müziklerde farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder” (s. 66). “Müzikte ses yüksekliklerini grafikte gösterir” (s. 43).	Orff-Dalcroze Grafiklemeli G.Notalamalı
	C. Müziksel Yaratıcılık	“Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir” (s. 76). “Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürür” (s. 67-68). “Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik eder” (s. 42). Farklı ritmik yapıdaki müziklere uygun hareket eder” (s. 42).	Orff Kodaly Dalcroze

Tablo 14'ün devamı

	Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Yöntemler
6.Sınıf	A.Dinleme Söyleme	"Öğrendiği notaları seslendirir" (s. 11). "Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir" (s. 49-55).	Orff- Kodaly Dalcroze
	B.Müziksel Algı ve Bilgilenme	"Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder" (s. 34).	Orff- Kodaly Dalcroze
	C.Müziksel Yaratıcılık	"Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür" (s. 49). "Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder" (s. 37). "Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür" (s. 33). "Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir" (s. 63-64)	Orff-Kodaly Dalcroze
7.Sınıf	A.Dinleme Söyleme	"Çalgı ve ses grupları oluşturmaya istekli olur" (s.36).	Orff-Kodaly Dalcroze
	C.Müziksel Yaratıcılık	"Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir" (s. 53). "Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder" (s. 28-29). "Halk türkülerinin yaşanmış hikayelerini canlandırır" (s. 50-51). "Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturur" (s. 53).	Orff-Kodaly Dalcroze
8.Sınıf	A.Dinleme Söyleme	"Çalgı ve ses grupları oluşturur" (s. 14).	Orff-Kodaly Dalcroze
	C.Müziksel Yaratıcılık	"Bildirdiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır" (s. 15). "Halk türkülerinin yaşanmış hikayelerini canlandırır" (s. 38). "Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur" (s. 33). "Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir" (s. 44).	Orff-Kodaly Dalcroze

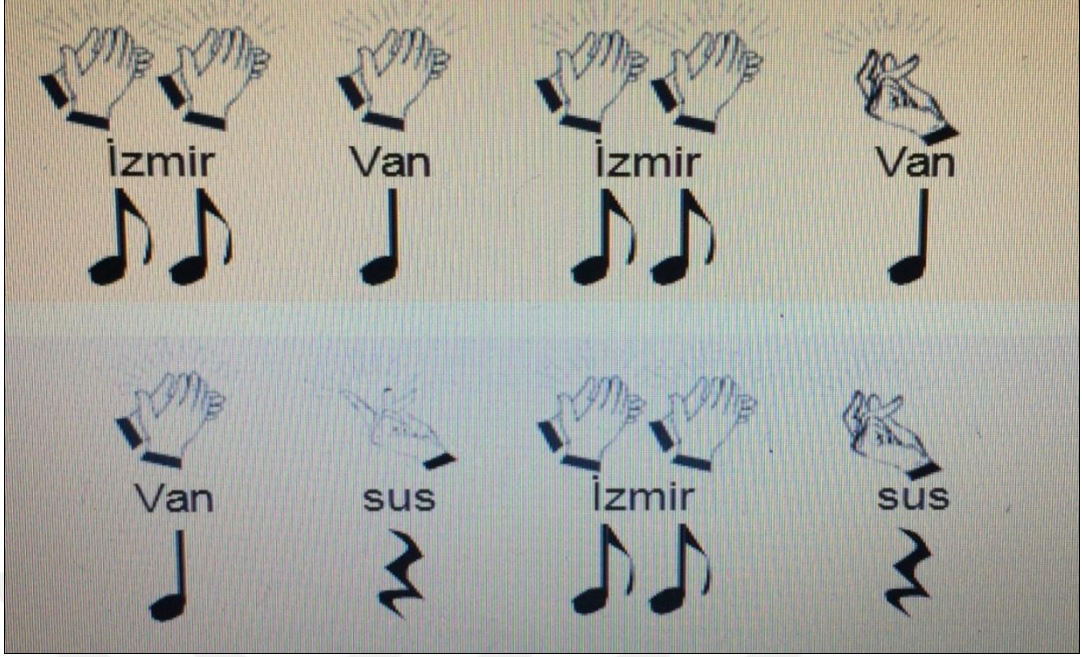
2. 1. 4. 3. Öğrenme Öğretme Etkinlikleri

"Öğretim programlarındaki bilgi, beceri ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılması temel amaçtır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin aktif olduğu öğretim yaklaşımlarının uygulanması, öğrenme ortamlarının ve materyallerinin amaca uygun seçilmesi, becerilerin ve kazanımların süreç içerisinde izlenmesi ve öğrencilerin gelişimlerinin kontrol edilmesi gerekmektedir" (MEB, 2017, s. 9).

Araştırmanın bu bölümüne, kazanımların, öğrenci çalışma kitabındaki etkinlik örnekleri yardımıyla yöntemler açısından incelenerek devam edilecektir.

Örnek 1: 5. Sınıf

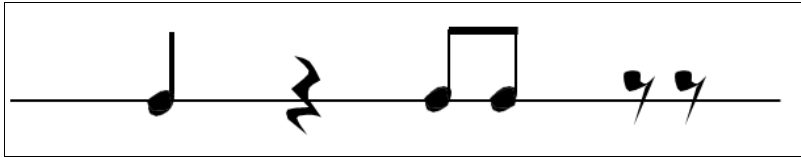
Aşağıdaki tartım kalıplarını işaretlere uyararak tekrarlayalım.

Şekil 1. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

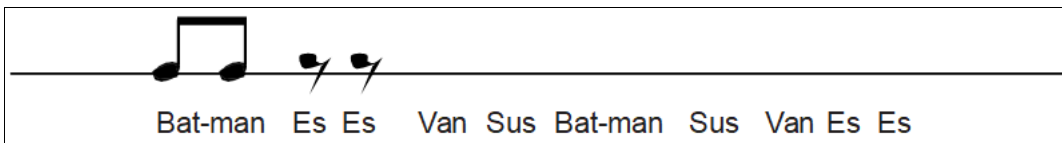
Örnek 2: 5. Sınıf

Aşağıdaki şehir isimlerini ritim kalıpları ile tekrarlayalım. (Sus ve es kavramları aynı anlama gelmesine rağmen bu etkinlikte “” için “sus” ifadesi , “” için ise “es” ifadesi kullanılmıştır.)

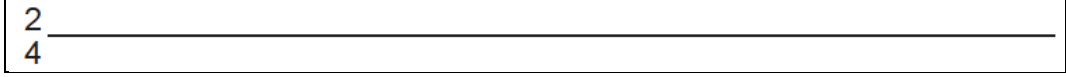
Şekil 2. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Aşağıda verilmiş olan ritim kalıbını nota yazısı ile tamamlayalım.

Şekil 3. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Aşağıda verilmiş boş çizgiye 2/4'lük ritim kalıbı yazalım.

Şekil 4. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 3: 5. Sınıf

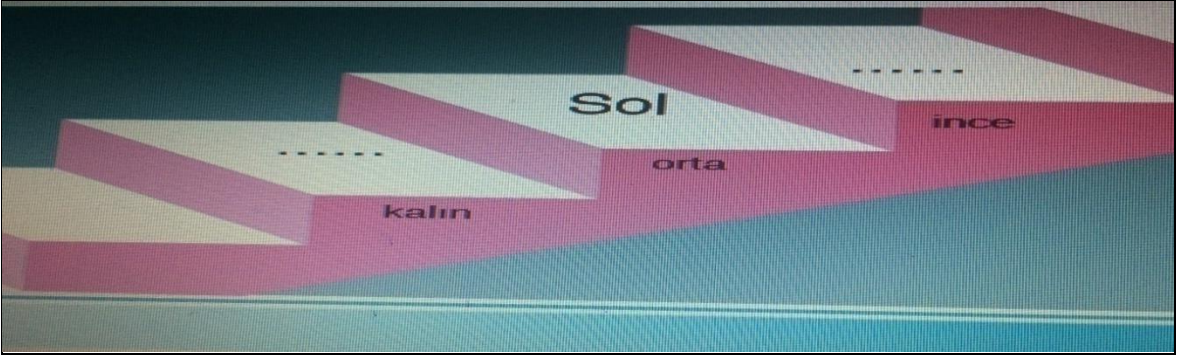
Aşağıdaki ezginin tartımını yapalım, seslendirelim.

Şekil 5. Etkinlik örneği (URL-2)

Yukarıda seslendirdiğimiz ezgide “Sol” notasından ince olan seslerin altına “i” harfi, “Sol” notasından kalın olan seslerin altına “k” harfi yazalım.

Aşağıdaki merdivene yüksekliklerine göre doğru nota isimleri yerleştirelim.

Şekil 6. Merdivenlemeli yöntem ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 4: 5. Sınıf

“Oyun” şarkısını uygun hızbasamaklarına göre dinleyelim, söyleyelim.

OYUN

Söz: Hasan Toraganlı
Müzik: Johannes Brahms

ORTA

Hay di tu ta lım e le le hop hop

4
hız la dö ne lim e le le hop hop

YAVAŞ **ÇABUK**

7
gel e şin le gel ça buk ça buk koş gel

YAVAŞ **ÇABUK**

13
gel se vinç le gel gü le gü le koş gel

Şekil 7. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntem ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

“Kara Basma İz Olur” türküsünü dinleyelim, verilen 2/4’ lük ritim kalıbı ile eşlik ederek söyleyelim.

Ritim Kalıbı

KARA BASMA İZ OLUR

Türkü
Yöresi: Bayburt

Orta

1. Ka ra bas ma iz olur
Gü zel ler de me ce gel
Gün düz gel me ce gel
El ler du yar söz ce tur

4
ka ra bas ma iz o tur
gü zel ler de me ce gel
gün düz gel me ce gel
el ler du yar söz ce tur

Bağlantı

6
Hop nin na yı nin na yı
Gel oy na yı nin oy na yı

9
hop nin na yı nin nin na yı
gel oy na yı nin oy na yı

2

Kara basma kayarsan x 2
Sen benimle ayarsan x 2
Asker olduğum zaman x 2
Günterimi sayarsan x 2

Şekil 8. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 5: 5. Sınıf

“Atabarı” türküsünü dinleyelim, söyleyelim.

ATABARI

Türkü
Yöresi: Artvin

Çabuk

1. Bah ça sı var ba ğı var
2. U zun u zun ka mış lar

3. Ay va sı var na rı var
U cu nu bo ya mış lar

5. A ta' mız dan ya di gar
Be ni e la göz lü mü

7. Biz de a ta ba rı var
As ke re yol la mış lar

Şekil 9. Atabarı şarkısı notaları (URL-2)

Halk dansları figürlerine uygun oynayalım.

Şekil 10. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

1. Etkinlik:

a) Aşağıda notaları verilen “İğne Battı” isimli sayışmayı;

- Önce sözleriyle seslendiriniz.

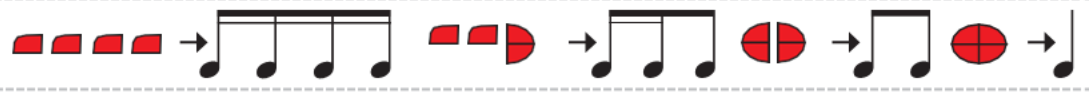
- Daha sonra sayışmayı, her ölçüde dört vuruş olacak şekilde alkışla tempo tutarak seslendiriniz.

The image shows a musical score for a song in 4/4 time. The lyrics are: "İğ ne bat tı ca nı mı yak tı tom bul kuş a ra ba ya koş a ra ba nın te ke ri İs tan bu lun şe ke ri hop hop al tın top bun dan baş ka o yun yok". Below the score, three children are illustrated: a boy in a blue shirt and grey pants, a girl in a yellow shirt and purple pants, and a boy in a green shirt and blue pants. They are all clapping their hands, with motion lines indicating the clapping action.

Şekil 11. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 6: 6. Sınıf

a) Aşağıda sayışmanın tablo olarak sunumu bulunmaktadır. Tabloda gördüğünüz her bir yuvarlak için bir alkış vurarak sayışmayı söyleyiniz.

İğ-ne 	bat-tı, 	ca-nı-mı 	yak-tı.
Tom-bul 	kuş 	a-ra-ba-ya 	koş
A-ra-ba-nın 	te-ke-ri 	İs-tan-bu-lun 	şe-ke-ri
Hop 	hop 	al-tın 	top
Bun-dan 	baş-ka 	o 	yun
yok 			
			

Şekil 12. Orff, Kodaly, Dalcroze yöntemleri ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

c) Öğretmeninizin dağıtmış olduğu ritim kartlarını, öğretmeninizin verdiği yönergelere uyarak seslendiriniz.

Örnek 7: 6. Sınıf

1. Etkinlik: Aşağıdaki “Çağrı” isimli şarkıyı blok flütünüzle çalınız.

Aşağıdaki “Çağrı” isimli şarkıyı seslendiriniz. Şarkının ezgisinin aynı ve farklı bölümlerinin altlarını renkli kalemle çizerek işaretleyiniz.

Aşağıdaki “Çağrı” isimli şarkının sözlerine uygun hareketler yaparak dans ediniz.

ÇAĞRI

Şekil 13. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 8: 6. Sınıf

a) Öğrenmiş olduğunuz “Kahraman” isimli şarkıyı inceleyiniz. Ezgileri aynı olan “A” bölümleri için bir ritim çalgısı, ezgisi farklı olan “B” bölümü için de başka bir ritim çalgısı belirleyiniz.

b) “Kahraman” isimli bu şarkıyı seslendirirken belirlediğiniz bu çalgılarla eşlik ediniz.

KAHRAMAN

Uyarlama
Müzik: George Frideric Handel

Çabuk

1.Ey kah ra man gel se ni bek li yor Bütün yurt min
2.Bir ih ti şam la kut lan sın za fer Bo ru ses le

net le çok ya şa di yor Renk renk çi çek ler le
riy le çın la sın her yer Do nan dı tak lar la

her yer süs len sin lar Bu yü ce za fer le şan şe ref se
geç ti ğin yol lar Her göz de gu rur la bir se vinç par

nin lar Ey kah ra man gel se ni bek li yor
lar Bir ih ti şam la kut lan sın za fer

Bü tün yurt min net le çok ya şa di yor
Bo ru ses le riy le çın la sın her yer

Şekil 14. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

b) Arkadaşlarınızla iki grup oluşturunuz ve aşağıdaki yönergelere uyarak şarkıyı birlikte seslendiriniz.

1. Grup: Şarkıyı blok flütünüzle çalınız.
2. Grup: Oluşturulan ritmi, ritim çalgınızla çalınız.

KARLI DAĞLAR

Şekil 17. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 11: 6. Sınıf

1. Etkinlik:

Öğretmeninizin dinletmiş olduğu Barış Manço'nun "Unutamadım" isimli şarkısının ritmini hissetmeye çalışınız. Öğretmeninizin oluşturduğu gruplarla bu ritme uygun devinimlerle dans ediniz.

5. Etkinlik:

Aşağıdaki şarkıları arkadaşlarınızla birlikte seslendiriniz. Şarkılara uygun danslar yaratınız.

ÜÇ ALMA

1. Dal da du ran üç al ma dal da du ran üç al ma
2. Al al ma nin bi ri si al al ma dal dan dü şen al al ma
3. Dal dan dü şen al al ma dal dan dü şen al al ma

Sen de gü zel sen de gü zel sen de gü zel ko par ma
Böz le gü zel böz le gü zel böz le gü zel o lur mu
Söy le gü zel söy le gü zel söy le gü zel ka lır mı

Şekil 18. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 12: 7. Sınıf

1. Etkinlik: Aşağıdaki ritim kalıbı dört motiften oluşmaktadır. Her motifi ayrı bir ritim çalgısıyla (tef, marakas, kaşık, zil vb.) seslendiriniz.

$\frac{2}{4}$

$\frac{2}{4}$

$\frac{2}{4}$

$\frac{2}{4}$

m₁ m₂ m₃ m₄

Şekil 19. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

2. Etkinlik: Sınıfınızdaki arkadaşlarınızla dört grup oluşturunuz. Kendi grup arkadaşlarınızla birlikte aşağıda verilen süre değerlerini kullanarak 2/4'lük ölçü sayısında 2 ölçülük bir ritim kalıbı oluşturunuz ve öğretmeninize veriniz. Sizin ve diğer grupların oluşturduğu ritim kalıplarını öğretmeninizin yaptığı sıralamayla aşağıdaki ritim çizgisine yazınız. Ritim çalgıları veya beden perküsyonu kullanarak ritim kalıbını seslendiriniz.

Kullanabileceğiniz süre değerleri:

2/4

m₁ m₂

2/4

m₃ m₄

Şekil 20. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

3. Etkinlik: Aşağıda verilen türküye farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan bir ritim eşliği oluşturarak türküyü birlikte seslendiriniz.

SARAY YOLU

Ort

1. Sa ray— yo lu— in ce— dir—
2. Sa ray— yo lu— ne taş— lı—

Sa ray— yo lu— in ce— dir—
Sa ray— yo lu— ne taş— lı—

Ne ka— ran lık— ge ce— dir loy
O ya— rin gö— zü yaş— lı loy

Ne ka— ran lık— ge ce— dir
O ya— rin gö— zü yaş— lı

Şekil 21. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

Örnek 13: 7. Sınıf

1. Etkinlik: Daha önce öğrendiğiniz nota süreleri ve tartımları kullanarak dört dörtlük ölçü biriminde, dört ölçüden oluşan bir ritim kalıbı oluşturunuz.

Kullanılacak nota süreleri ve tartımlar

Ritim kalıbını aşağıdaki ritim çizgisine yazınız.

Şekil 22. Orff, Kodaly, Dalcroze ile ilgili etkinlik örneği (URL-2)

2. 1. 4. 4. Yöntemler

Yöntem ile ilgili yapılan birçok tanım olmakla birlikte, en genel hali ile belirlenen bir amaca ulaşabilmek için takip edilen prosedür, çözmek-öğretmek-sonuçlandırmak ve öğrenmek niyetiyle istenerek izlenen yol olarak tanımlanmaktadır. Eğitim alanında kullanılan yöntemlere öğretim yöntemleri adı verilir. Öğretim yöntemlerinin içinde birçok bileşen olduğu gibi, nazari ve uygulama boyutları da vardır. Öğretim yöntemlerinin seçiminde amaca, konuya, öğrencilere, koşullara, öğretmene ve araştırmalara uygunluk özelliklerine dikkat etmek seçilen yöntemin işe yarama gücünü artırmak açısından önemlidir. Öğretim yöntemleri genel ve özel öğretim yöntemleri olmak üzere iki ana başlıkta açıklanmaktadır. Herhangi bir alana özgü olmayan, tüm alanların eğitim öğretim faaliyetlerine uygun olan öğretim yöntemlerine genel öğretim yöntemleri denilirken, sadece tek bir alanın öğretimine uygun olan öğretim yöntemlerine ise özel öğretim yöntemleri denilmektedir (Güneş, 2014).

2. 1. 4. 5. Müzik Eğitimi ve Öğretiminde Kullanılan Yöntemlerin Önemi

Her toplumda profesyonel ya da hobi olarak müzikle ilgilenen bireylerin olması müziğin öğrenilmesi ve öğretilmesine yönelik çalışmaların varlığını gündeme getirerek müziğin eğitim içerisinde yer almasını sağladığı düşünülmektedir. Buna göre, müziğin daha iyi öğrenilmesi ve öğretilmesi için yapılan çalışmalarla müzik eğitimi ile ilgili yöntemlerin ortaya çıktığı sonucuna varılabilir (Türkmen, 2016).

Dünyada takip edilmesi zor bir hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler, insanın yaşam şartlarını, kişilik özelliklerini, ilgisini ve algısını da büyük oranda farklılaştırdığı düşünülmektedir. Geçmişte çocuklar doğada, doğal materyallerle oyun kurup akranları ile iletişime geçerken, günümüzde çocukların bilgisayar, tablet, internet gibi elektronik aletlerle sanal bir dünyada, sanal oyunlar ve karakterlerle, robotlarla oynadıkları gözlemlenmektedir. Birbirinden çok uzun yıl aralıkları ile ayrılmayan, yakın bir tarihsel süreç içinde büyük farklılıkların gözlemlendiği yaşam koşullarının, çocukların öğrenme süreci içinde önemli unsurlardan olan dikkat, güdülenme, kodlama, anlamlandırma, uzun süreli belleğe gönderme aşamalarını da gerçekleştirebilme şekillerini farklılaştırdığı düşünülmektedir. Sanal dünyanın sınırsız ve her algıya hitap edecek ürün çeşitliliğine sahip olması ve bu ürünlere çok kısa sürede ulaşabilme bilincinin, bireylerde aynı hızda öğrenme olayını gerçekleştirme isteği oluşturduğu düşünülmektedir. 21. yüzyıl çocuklarının 1900'lü yıllarda yetişen çocuklar gibi, arka arkaya dizilmiş sıralarda oturup, tebeşirli tahtalara bakarak sadece öğretmenin ders içeriği hakkında konuşup, öğrencilere soru sorup cevap aldığı, deftere yazı yazdığı bir düzen içinde etkili öğrenme gerçekleştiremeyeceği düşünülmektedir. Bu nedenle, eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesinde çağın getirdiği yeniliklerin dikkate alınarak, aynı oranda yenilenen ve değişen insanın ilgisi ve algısına uygun olan yöntemlerin tercih edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Müzik dersi gibi bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özelliklerin hepsine hitap eden ve soyut kavramları uygulama ile kazandırma zorunluluğu olan bir alan için ise, sadece geleneksel yöntemler değil, geleneksel yöntemlerin yüzeysel tutulup özel müzik öğretim yöntemleri kullanılarak öğretilmesi gerektiği düşünülmektedir. Çünkü,

“Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir” (Uçan, 1997, s. 14). “Geleneksel yöntemlerde öğrencileri düşündüren, araştırmaya yönelten etkinlikler sunulmadığı; bilgiyi kullanma, problem çözme, kısacası bilgiyi yeniden yapılandırma fırsatları verilmediği için, öğrenciler ezberledikleri yüzeysel bilgilerle mezun olmaktadır (Açıkgöz, 1998, s. 5-6). Bu nedenle, Çevik'e göre, “bireyin özgüvenli, yaratıcı olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Bunun için müzikten bilgiye gidilmeli, yaparak yaşayarak öğrenilmeli, öğrencinin aktif katılımını sağlayacak müzik öğretim yöntemleri kullanılmalıdır” (Çevik, 2007, s. 96).

Geçmişten günümüze kadar yapılan birçok araştırmada görülmektedir ki, öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi ile ilgili aynı amaca hizmet eden farklı bakış açıları ile şekillenen birden fazla görüş vardır. Kimileri öğrenmenin taklit yoluyla, kimileri sosyal yaşantı ile kimileri ezberleyerek, kimileri yaparak-yaşayarak, kimileri bireysel, kimileri grupla, kimileri ise teknoloji ile gerçekleşeceğini savunur. Bu durum, öğrenmeyi gerçekleştirmek üzere ortaya atılan ve literatürde yer alan bu görüşlerin öğrenme

ortamında hayata geçirilmesini destekleyen farklı strateji, yöntem ve tekniklerin ortaya çıkışını da beraberinde getirdiği düşünülmektedir.

Kurtuldu'ya göre,

“Müzik eğitimi yoluyla bireylerin üzerinde geliştirilen olumlu davranışlar, bireylerin yaşantısını da olumlu yönde etkileyebilmektedir. Dolayısıyla müziğin doğru öğretilmesinde izlenecek yollar, kazandırılacak davranışların düzeyini arttırmaktadır. Öğrenme üzerinde yapılan çalışmalar ve bu çalışmalardan ortaya çıkan yöntemler, tam ve doğru öğrenmede etkin bir yere sahiptir. Aynı bakış açısıyla müzik eğitiminde de öğretimin yapısı ve niteliğine göre çeşitli öğrenme yöntemleri kullanılması esastır. Öğretimin türü, öğrencinin düzeyi ve uygulanan eğitimin amaçları doğrultusunda kullanılacak yöntemlerle başarı ve öğrenme düzeyi artacaktır” (Kurtuldu, 2007, s. 1).

Özellikle müzik eğitimi gibi soyut kavramların büyük ölçüde yer aldığı ve bireysel farklılıkların ve yaratıcılığın göz önünde bulundurulması gereken öğrenme alanlarında doğru yöntem ve tekniklerin kullanılması, etkili öğrenmenin gerçekleştirilebilmesinde dikkat edilmesi gereken konuların başında gelir diye düşünülmektedir.

Yapılan literatür taramasında elde edilen bilgilere göre, farklı noktalarından ele alınmış olmasına rağmen birçok görüş, tüm öğrenme alanlarında olduğu gibi, müzik eğitimi ve öğretiminde de geleneksel yöntemlerin yerini öğrencinin aktif katılımını sağlayan yöntemlere bırakması gerektiği yönünde olduğu söylenebilir. Bireylere farklı öğrenme yaklaşımları ile kendilerine özgü algı yapılarını geliştirebilme olanağı ile bireylerin özgüvenli, yaratıcı bireyler olarak yetiştirilmesi için yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sağlayan aktif öğrenme yöntemleri, öğrencilere bilgiyi sadece ezberleten fakat uygulama fırsatı vermeyen, eleştirel düşünme becerisi kazandırmayan ve bireysel farklılıkları göz ardı ederek bireylerde “başarabilirim” düşüncesinin oluşmasına engel olan geleneksel yöntemlerin yerini alması gerektiği düşünülmektedir.

Uçan'a (1997, s. 17) göre,

“Müzikal olma ile olmama arasındaki sınır ve geçiş noktaları, kayganlığını ve özellikle bazı açılardan belirsizliğini sürdürmektedir. Bu nedenle de müzik yeteneğinin ya da müzikalitenin açık ve kesin bir tanımı henüz yapılamamakta, ancak belirli temel ölçütler üzerinde birleşilebilmektedir.”

ifadesini şu örneklerle:

“bazı öğrenciler ritmik ve armonik ilişkileri algılayabilmekte, ancak, bir ezginin yapısına ve bölümlerine karşı herhangi bir duyarlılık gösterememektedir...bir başka grup öğrenci, uyumlu ve uyumsuz armonileri ayırdedebilmekte, ancak akorları ya da soyut motifleri ayırt edememektedir. Bazıları, dinledikleri çeşitlemelerden asıl temayı ortaya çıkarabilmelerine karşılık, verilen bir bağımsız ezgiyi algılayıp sesleriyle verememektedir. Öte yandan, bildik bir parçayı ancak en belirgin özellikleri ya da öğeleri güçlü bir biçimde vurgulanarak verildiğinde tanıyabilenler ve dinlediği bir müziği zar-zor, yarım yamalak hatırlayabilenler de vardır” (Uçan,1997,s. 19).

şeklinde ifade ederken, konuya ilişkin görüşlerini,

“Yapılan araştırmalar (yeterince) müzikal olmayanların oranının çok düşük (yaklaşık %10) olduğunu göstermektedir. Bu gruba girenlerin büyük bir bölümünün yanlış, ters, eksik ya da yetersiz eğitim görmüş ya da hiç eğitim görmemiş olabilecekleri göz önüne alınırsa, gerçekten müzikal olmayanların gerçek oranının çok daha düşük olabileceği sonucuna varılabilir” (Uçan, 1997, s.19).

şeklinde açıklamıştır. Bu duruma göre, müzik eğitimi alan öğrencilerin sınıf düzeyine göre yeteneklerinin müziğin her unsurunda yeterli olabileceği gibi, tek bir unsurunda gelişkin olmasının göz önünde bulundurulması ve bu kriterlerin dikkate alınarak tüm öğrencilerin derse aktif olarak katılımlarını sağlayacak yöntemlerin tercih edilerek müzik derslerinin işlenmesi gerektiği sonucuna varılabilir.

Gelişen ve değişen dünya ile insan da sürekli gelişen ve değişen bir varlık olarak hayatına devam etmektedir. Bu durum bireylerin ihtiyaçlarını, algılarını, isteklerini de geliştirmekte ve değiştirmektedir. Bu nedenle, eğitim faaliyetlerinin de her alanda bireylerin algılarına uygun ve ihtiyaçlarını göz önünde bulunduracak şekilde gerçekleştirilmek istendiği söylenebilir. Müzik eğitiminde de, soyut kavramların somutlaştırılarak, bireyin hem zihinsel hem bedensel faaliyetlerle işe koşularak duygularını ifade etmesine yardım eden aktif öğrenme yöntemlerine yer verilmesi gerektiğinin önemli olduğu düşünölmektedir. Çünkü;

Gürgen’e göre,

“Müzik öğretmeni derste anlatacağı bir konuyu soyut kavramlarla anlattığında öğrenciler bu konuyu anlamayacak, yalnızca ezberleyecektir. Bu nedenle öğretmen anlatacağı konuları somutlaştırarak anlatmalıdır. Örneđin müzikte vuruş kavramını tekerleme öğrenirken kalp şekli ile simgelenmesi, tiz ve pes seslerin bir dans aracılığıyla aşağı eğilip yukarı uzanarak ifade edilmesi, kuvvetli hafif kavramlarının fil ve arının hareketlerinden örnekler verilerek açıklanması, nota değerlerinin uzun ve kısa kesilmiş karton şeritlerle anlatılması gibi. Öğretmenin dersleri planlarken çocukların gelişim özelliklerini göz önünde bulundurması gerekmektedir. Örneđin, grup halinde oynanan, hareket ve dans içeren şarkılı oyunlar, sınıfça yaratılan şarkılar, bilinen şarkıların yeni sözler yazılarak söylenmesi, ritmik motiflerin hareket yoluyla anlatılması, basit ritim çalgıları ile müziğe eşlik edilmesi, müziğin öyküye dönüştürölmesi ya da resim ile anlatılması gibi etkinliklerin derslerde kullanılması çocuğun müziksel gelişimi açısından oldukça önemlidir. Orff-Schulwerk ve Kodály Yöntemi, bu tür etkinlikleri içermesi, soyut kavramların somutlaştırılarak öğrenilmesini sağlayacak öğrenme-öğretme yaşantıları sunması, her çocuğun müzik yapabileceği, müziğin zorlama olmadan, eğlenerek, haz duyularak öğrenilebileceği inancı taşıması açısından çocuklar için oldukça uygun bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır” (2009, s. 2).

Müzik eğitiminde aktif öğrenme yöntemlerinin kullanılması soyut kavramların somutlaştırılması ile öğrenmenin bilişsel alanına katkıda bulunmasının yanında beden, öğrenmenin gerçekleştirilmesinde işe katılması ile hem duyuşsal hem de devinişsel öğrenme alanlarına uygun hedeflerin kazanılmasını sağlamaktadır. Bu durumda, aktif öğrenme yöntemleri ile aslında her yaş düzeyindeki birey, öğrenme etkinliği içerisinde hem zihinsel hem bedensel hem de duyuşsal açıdan etkin şekilde yer almaktadır. Bu

yöntemlerin kullanılması ile birey artık bilgileri ezberlemek zorunda olmadığı gibi, bireyin birden fazla duyu organına hitap eden etkinliklerle derse aktif şekilde katıldığı bir öğrenme ortamında nota süreleri, seslerin kalınlığı-inceliği, kuvvetliliği-hafifliği vb. soyut kavramları kolayca öğrenebilmekte olduğu ve en önemlisi zihin-beden-duygu üçlemesinin bir araya getirilmesi ile yapılandırılan bilgileri unutmayacağı düşünülmektedir. Çünkü, bilginin doğru şekilde kodlanması etkili öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli bir yere sahiptir.

Kurtuldu'ya göre,

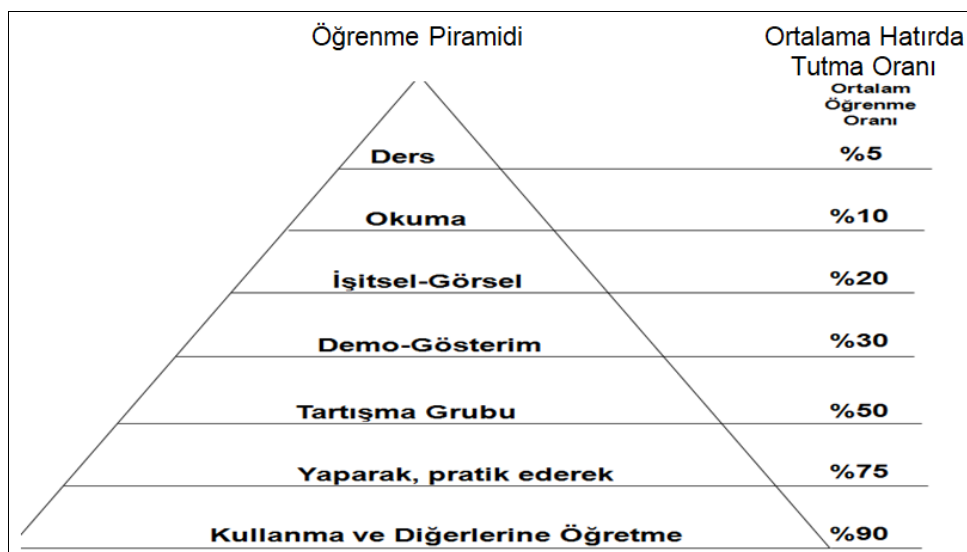
“Günümüz müzik eğitiminde, diğer branşlarda olduğu gibi geçmişte uygulanan klasik yöntemlerin ötesinde, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışı benimsenmektedir... Öğrenme hususunda ortaya atılan fikirler ve uygulanan programlar, modern öğrenme kuramlarına olan ihtiyacı arttırmaktadır... Dolayısıyla yapılan çalışmaların öğrencilerin yetenek, zeka, ilgi ve becerilerini göz önünde tutan farkı öğrenme yöntemlerine ve kişisel zeka alanlarına uygun olması gerekir. 1950'li yılların sonlarında öne sürülen ve 1980'li yıllarda geliştirilen Bilgiyi İşleme Modeli, öğrenme konusunda benzer görüş ve uygulamaları kapsayan bir yapıya sahiptir. Bilgiyi İşleme Modelinde de bilgiler müzik eğitiminde olduğu gibi belli bölümler halinde ve öğrenme esnasında bu bölümler gerekli işlemlerle kodlanarak kalıcı hale getirilir... Kodlama, uzun süreli bellekte var olan bilgi ile kısa süreli bellekteki yeni bilginin ilişkilendirilerek transfer edilmesidir. Uzun süreli bellekteki şemalara yeni gelen bilginin eklenerek var olan şemanın düzenlenmesi, birbirine bağlanması olarak da tanımlanabilir. Kısaca kodlama, bilgiyi uzun süreli hafızaya yerleştirme sürecidir” (Kurtuldu, 2007, s. 3-5).

Eğitim alanında kullanılan yöntemler, eğitim öğretim faaliyetlerinin tüm aşamalarının iyi organize edilmesinde fayda sağlar. Formal eğitim kapsamında eğitim öğretim faaliyetlerinin yöntemsiz gerçekleştirilmesi eğitim kalitesini olumsuz yönde etkilerken, yöntem kullanılması bu süreci kolaylaştırır. Fakat, öğretmenler her yöntemin her konuya ve her öğrenciye uygun olmadığını farkında olarak, kullandıkları yöntemleri çeşitlendirmelilerdir (Güneş, 2014). Sürekli olarak aynı yöntemleri kullanarak sıkıcı olabileceklerinin ve konu, yaş, ilgi, bireysel özellikler vb. kriterleri dikkate alarak farklı yöntemler kullanmalarının ise eğitim öğretimin etkililiğini artıracaklarının farkında olmaları gerektiği düşünülmektedir.

Müzik eğitimi yetenek, ilgi, zeka ve becerilerin bir arada kullanıldığı ve geliştirildiği, bireysel farklılıkların göz önünde bulundurulması gereken bir öğrenme alanıdır. Müzik eğitiminde aktif öğrenme yöntemleri, birbirinden farklı olan ve farklı şekilde öğrenme özelliği gösterebilecek her bireye uygun bir öğrenme ortamı ve öğrenme etkinliği gerçekleştirilebilmesine zemin hazırlamaktadır. Bu durumun, bireyde “başarıyorum” ve “haz alıyorum” bilinci oluşturmasının yine öğrenme ve beraberinde kodlamayı olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

2. 1. 4. 6. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri

Müzik, duygu ve düşüncelerimizin uyumlu sesler ve ritmik bir düzen içinde belli kurallara bağlı kalarak sözlü ya da sözsüz ifade edilmesi olarak tanımlanabilir. İnsanlığın ortaya çıkışı ile yaşıt olarak nitelendirilen müziğin en önemli özelliğinin içinde bulundurduğu ritim ögesi olduğu düşünülmektedir. İnsan vücudunun belli bir ritmik düzende çalışıyor olmasının, müziğin varlığının insanlığın ortaya çıkışı ile yaşıt olduğunun en somut kanıtı olduğu düşünülmektedir. Gözlerin belli bir ritmik düzende açılıp kapanması, kalp atışlarının heyecan, korku, telaş gibi duygulara göre değişim gösteren bir grafikte fakat yine de belli bir ritmik düzende hissedilmesi, yürürken atılan düzenli adımların ya da ayağı aksak bir insanın adımlarının kendi içinde belli bir ritmik düzende olması, insan vücudunun güneşin doğuşu ile uyanıp batışı ile uykuya geçme ihtiyacını duymasının belli bir ritmik düzende olması, insan hayatının doğum-yaşam-ölüm sıralamasına uygun şekilde belli bir ritmik düzende başlayıp sona ermesi vb. durumların hepsi, vücudumuzun belli bir ritmik düzende çalıştığının kanıtı olduğu söylenebilir. Buna göre, yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak müzik eğitiminde davranış kazandırma sürecinde, insanın kendi yaşantısını baz alan unsurlardan yola çıkarak yöntem belirlemenin uygun olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceden yola çıkarak, insan vücudunda her an hissettiğimiz ve yaşantımızın ayrılmaz bir parçası olduğu düşünülen ritim ögesini, müziği öğretme işinin temelini koyan özel müzik öğretim yöntemlerinin müzik derslerinin işlenişinde kullanılmasının önemli, gerekli ve uygun olabileceği sonucuna varılabilir. Çünkü Açıköz (2003) der ki, “Öğretimde geleneksel yöntemleri kullanmakla beynin muhteşem kapasitesini kullanmamış oluyoruz” (s. 3).

Şekil 23. Bazı öğretim yöntemlerinin hatırd tutma üzerindeki etkileri (URL-3, 2018)

Şekil 23'ten de anlaşılacağı gibi bireyler anlatılan, okunan, işitilen ve görülen, gösterilen ve tartışılan konuların veya olayların ancak %50'sini hatırlamaktadır. Bu duruma göre, ders işlerken kullanılan anlatım, soru-cevap, gösterip- yaptırma gibi geleneksel yöntemler ile öğrencilerin, öğretilmesi istenilen kazanımların, en iyi ihtimalle, ancak %50'sini hatırladıkları söylenebilir. Oysa Şekil 23'te bireylerin yaptıkları, pratik etme fırsatı buldukları, kullandıkları ve bir başkasına öğrettikleri konuları %75 ile %90 oranında hatırladıkları bilgisine ulaşılmaktadır. Buna göre, eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanılan yöntemlerin, öğrencilere yaparak ve pratik ederek, başkaları ile iletişim halinde olarak öğrenme imkanı sağlanması ile öğrendiklerini gündelik yaşam içinde kullanabilecek düzeye gelmesinin, öğrenilenlerin hatırlanmasında oldukça önemli bir paya sahip olduğu söylenebilir. Bu sebeple Gürgeç'in aktardığına göre, "...müzik derslerinin, günümüzde etkililiği deneylerle kanıtlanmış çağdaş müzik eğitimi yaklaşımları ile sunulması gerekmektedir" (Bilen, 1999). Bu nedenle de, öğretmen yetiştiren kurumlar olan üniversitelerin eğitim fakültelerinin ve öğretmenlik mesleğini yürütmekle görevli olan kişilerin çağdaş eğitim anlayışına sahip olmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Ülkemizde eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi müzik öğretmenliği bölümü olan üniversitelerde, çağdaş eğitim anlayışına sahip ve alanında donanımlı eğitimcilerin yetiştirilmesini sağlamak için müzik eğitiminde kullanılmak üzere aktif öğrenme yöntemlerini içeren yaklaşımlar müzik öğretmenliği bölümlerinde "Özel Öğretim Yöntemleri I-II" dersi olarak okutulmaktadır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde Özel Öğretim Yöntemleri dersinin amacı,

"öğrencilere öğretmenlik mesleğinin temel özelliklerini aktif ders sunumları ve öğretim yöntemleriyle kavratmayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin konu alanı (müzik) hakkındaki bilgilerini geliştirerek değişik ortamlarda uygulama becerisi geliştirmek, kendi konu alanlarında planlama ve değerlendirme deneyimlerine sahip olmak bu dersin diğer amaçları arasındadır. Ayrıca öğrencilere eleştirel düşünme ve doğru değerlendirmeler yapabilme becerisini kazandırmakta bu dersin amacıdır" şeklinde belirtilmektedir. Dersin içeriği ise "Müzik eğitim ve öğretimine ilişkin kavram, ilke ve yöntemleri uygulama; ders içi bireysel ve toplu müzik çalışmaları düzenleme, ilköğretim ve ortaöğretim müzik dersini planlama, uygulama ve eleştirme. İlköğretim ve ortaöğretim müzik dersi öğretim programlarının incelenme, müzik öğretimi için yıllık, günlük, dönemlik, ünite planları hazırlama, ilk ve ortaöğretim müzik ders kitaplarını inceleme, planlı müzik dersi işleme ve uygulama örnekleri, bireysel ve toplu çalışmalar, müzik çalışmalarını ve etkinliklerini dinleme-izleme-eleştirme, müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme." (URL-4, 2018) olarak belirlenmiştir.

Uludağ Üniversitesi'sinde dersin amacı,

"öğretmenlik becerilerini ve öğretme tekniklerini geliştirmeye yardımcı olması için düzenlenmiş bir derstir. Bu dersle hedeflenen öğrenme ve öğretme ortamları için farklı bakış açıları kazandırıp farklı düşünme yolları geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Dersin ana amacı öğrencinin müzik eğitimcisi olarak kariyerine ve gelişimine katkı sağlayacak öğretmenlik becerilerini ve öğretme tekniklerini geliştirmesine yardımcı

olup farklı öğrenme ve öğretme ortamları için kendi düşünme yollarını geliştirmesini sağlayarak okul ortamında kullanabilecek ve öğrencilere anlamlı müzik ortamları sunabilecek öğretim becerileri ve teknikleri açısından kaynak oluşturmaktır.” (URL-5, 2018)

şeklinde belirtilmektedir. Dersin içeriğinde ise teorik olarak,

“ Müzik dersi öğretim yöntemleri hakkında kısa bilgiler verme, Ülkemizde müzik eğitimi, genel müzik eğitimi sistemi, ülkemizde yeni program anlayışı, ülkemizdeki müzik programının felsefesi, müzik dersinin içeriği, İlköğretim ve orta öğretimde müzik sistemi ile bağlantılı olarak müzik öğretmeni sınıfta ne yapmalı, müzik bilgileri, müzik becerileri müzik eğitiminden neler bekliyoruz, müzik dersinin amaçları ve bu amaçlar doğrultusunda müziği nasıl öğretilmeli konularında tartışma, Yöntem Nedir? Genel Öğretim Yöntemleri ile ilgili bilgiler verme ve Tarihsel Süreç İçinde Müzik Öğretim Yöntemleri anlatılarak Özel Öğretim Yöntemleri (Müzik Öğretim Yöntemleri) hakkında bilgi verme ve fonomimi çalışması tanıtımı, Kodaly yöntemi felsefesi, Kodaly'e göre genel ders planı çerçevesi ve bir ders işleniş sürecini tanıma, Orff yaklaşımı ve Orff enstrümanları tanıtımı, Orff öğretim aşamaları hakkında bilgi verme ve Orff düzenlemeleri ile nota yazımı hakkında bilgi verilmesi, Dinleme dersi nasıl yapılmalı, kullanılabilecek materyallerin tanıtımı, Dalroze yaklaşımı, Dalcroze öğretim aşamaları, Suzuki yaklaşımı ve felsefesi, Dalcroze, Kodaly, Orff ve Suzuki yaklaşımları ve öğretim aşamaları arasındaki benzerlikler ve farklılıklar hakkında tartışma.” (URL-5, 2018)

kazanımlarına yer verilmiştir.

Tunçer ve Doğrusöz'e göre,

“Müzik eğitimi veren kurumlarda uygulanan öğretim tekniklerinin, öğrencinin ezberlemede ve uygulamada pasif kaldığı bir eğitim anlayışına sahip olduğunun fark edilmesiyle yeni teknikler ve eğitim prensipleri ortaya çıkmış, yaşayarak öğrenmenin ve yaratıcılığın önemi anlaşılmıştır. Dünyanın birçok ülkesinde kullanılan bu yeni eğitim modelleri arasında en yaygın olanları; Carl Orff, Zoltan Kodály, Schiniki Suzuki ve Émile Jacques Dalcroze'un geliştirdiği yaklaşımlardır. Bu yaklaşımların (özellikle Orff, Kodaly ve Dalcroze)ortak özellikleri; eğitimde öğrencinin aktif olması, yaratıcı öğretim prensiplerinin benimsenmesi ve deneyim kazanmanın algılamada ve böylece öğrenimde başarı sağlamasıdır” (Tunçer ve Doğrusöz, 2013, s. 2).

Bunlara ek olarak Genel notalamalı, Karma notalamalı, Harflerle, Renklerle, Aralıkla, Grafik notalamalı, Hecelerle ve rakamlarla, Grafiklemeli, Beden diliyle (Fonomimi) müzik öğretim yöntemi de çağdaş yöntemler içinde yer almaktadır.

”Çağdaş eğitim yaklaşımları, öğrencilerin aktif olduğu, yaparak ve yaşayarak öğrendiği; yaratıcı potansiyeli ortaya çıkaran etkinlikler ve oyunlardan oluşan bir öğrenme sürecidir” (Gürgen, 2006, s. 2).

Araştırmanın bu bölümünde, önce müzik dersi öğretim programında yer alan Orff, Dalcroze, Kodaly gibi ritim-oyun-dans-hareket unsurlarını içinde barındıran yöntemlerden başlanarak çeşitli özel müzik öğretim yöntemlerinin özelliklerine yer verilecektir.

1. Orff Yöntemi: Carl Orff (1895-1982) tarafından geliştirilmiştir. Orff-Schullwerk Yaklaşımı'nın en güçlü unsuru ritimdir. Çocuğun yaşının gereği olarak gerçekleştirdiği atlama, koşma, zıplama vb. hareketleri ritim ögesi ile birleştiren bu yaklaşım, oyun ile müzik eğitimi yapabilme amacındadır. Ritim-hareket-oyun-dil unsurlarını birleştiren çocuk,

doğal yaşamı içinde sürekli yaptığı bedensel devinimleri belli bir ritmik düzen içinde yaparak oyun oynarken, müziğin önemli öğelerinden ritim duygusu hissettirmeye çalışılır. Aynı müzikal ses içinde sürekli tekrarlanan motifler olarak tanımlanan “Ostinato”, Orff yaklaşımının bir diğer önemli özelliğidir. Orff yaklaşımı, ilkel olan müziklerle benzeşen yönlerinden dolayı elementerdir. Bu yaklaşım her elementer olma özelliğinden dolayı her çocuğun seviyesine uygundur. Çocuğun ritmik yapıyı hissettiği bedeni, onun en önemli çalgısıdır. Ancak buna ek olarak Orff çalgıları da kullanılmaktadır. Bu yaklaşıma göre, müziksel bilgi ve becerilere sahip olmayan çocuklar pentatonik dizilerle kendilerini ifade etmek için doğaçlamayı kullanırlar. Böylece kendi ezgilerini yaratma imkanına sahip olurlar. Öğretmenler çocuklara taklit, keşif ve deneyim yaşamalarını sağlayacak fırsatlar sunarak rehberlik etmeli ve onları cesaretlendirmelidirler. Tüm bu özelliklerinden dolayı yaratıcılığı ön plana çıkaran, sosyalleşmeye yardımcı olan, tüm bireylerin aktif katılımını sağlayan, eğlenceli ve dinamik bir ortam oluşturan çağdaş bir yaklaşımdır (Arslan, 2009; Çevik, 2007; Gürgen, 2006; Işın, 2008; Kalyoncu, 2006; Kandemir, 2009; Özcan, 2017; Özen, 2004; Öziskender ve Güdek, 2011, 2013).

2. Kodaly Yöntemi: Zoltan-Kodaly (1882-1967) tarafından geliştirilmiştir. Kodaly yönteminin en belirgin özelliği erken yaşta müzik eğitimidir. Kodaly yöntemi müziğin herkes tarafından yapılabilinecek olduğu fikrini savunur. Kodaly yöntemine göre anadil öğrenmek ile müzik öğrenmek arasında uyumlu bir ilişki vardır. Bu nedenle çocuklar öncelikle kendi kültürlerine ait olan halk ezgilerini, konuşmayı taklit ederek öğrendikleri gibi, yetişkinlerden öğrenebilecekleri düşüncesini savunmaktadır. Bu durumun, onların seslerini kullanarak müziği daha iyi öğrenmelerine yardımcı olacağını kabul eder. Öğretilmel istenen müziksel bilgiler önce şarkılarla hissetirilir ve şarkılar teoriye ulaşmak için kullanılan bir araç olarak kabul edilir. Kodaly yöntemi ritmik heceleme, fonomimi, aralıklamalı yöntemler ile çocuk oyunları, şarkılar, tekerlemeler ve büyük bestecilerin eserleri gibi kişilerin yaşamında yer alan materyallerin müzik eğitiminde kullanılmasını önerir. Bu yöntem dörtlük ve sekizlik notaların vücut ritminden yola çıkılarak hissetilmesini savunur. İnsanın yürürken attığı adımlardan dörtlük notanın, koşarken attığı adımlardan sekizlik notanın süreleri somutlaştırılarak müzikal bilgi ve becerilerin öğretimine başlanmasını uygun görür. Pentatonik dizi yardımı ile majör ve minör diziye ulaşma fikrini benimser. Birçok aktif öğrenme yaklaşımının özelliğini içinde barındıran bir yöntemdir. Tüm bu özellikler müzikal okuma-yazma seviyesine, ileri düzeyde müzik bilgisi ve zevkine sahip olan nesiller yetiştirmek amaçlanır. Bunun için yakından uzağa, basitten karmaşı doru bir yol izlenir (Erdal, 2012; Özcan, 2017; Özeke, 2007; Özen, 2004; Yıldırım, 1995; Yıldırım, 2009).

3. Dalcroze Yöntemi: Emile Jacques Dalcroze (1865-1950) tarafından geliştirilmiştir. Bilinen diğer çağdaş müzik öğretim yöntemlerinin öncüsüdür. Bu yaklaşımın en önemli unsurları ses, eurhthmics, doğaçlamadır. Bu yöntem, müziğin tüm beden ile hissedilerek öğrenileceğini savunmaktadır. Bu durum, bu yöntemin odak noktasında hareket olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Hareketler yardımıyla müziksel bilgileri öğretebilmeyi amaçlayan bu yöntem, bedenini bir çalgı olarak kullanan kişinin duyduğu ezgileri harekete dönüştürerek bedeninde hissetmesini amaçlar. Buna, metodun adı olan eurhthmics denilmektedir. Bedenin hareketleri ile müziği öğretmek düşüncesi üzerine kurluan bu yöntemde, adımlar ve yürüyüş çalışmaları notaların sürelerinin, sesin yüksekliği, kuvveti müzikteki vurguların beden ile hissedilmesi için kullanılır. Bu etkinliklerle kişilerin dikkat, odaklanma, dinleme özelliklerini geliştirir. Bu yöntemde göre, zihin ve beden birbirinden ayrı çalışmaz. Müziksel bilgiler beden ile hissedilir ve zihin ile bedenin birlikte müziği keşfetmeleri ve tecrübe etmeleri ile öğrenme gerçekleşir. Buradaki keşfetme süreci ile yaratıcılık gelişir. Bunun sonucunda ise, hareket yoluyla, doğal bir süreç içerisinde, kişinin kendini ifade edebilme özgürlüğünü kaybetmeden, eğlenerek ve oynayarak müzik eğitimi gerçekleştirilmek amaçlanmaktadır (Dündar, 2003; Gürgen, 2006; Tunçer ve Doğrusöz, 2013).

4. Suzuki Yöntemi: Shinichi Suzuki tarafından geliştirilen bu yöntem, bir okulun adıdır. Bu okulda yapılan çalışmalar sonucu gerçekleştirilen çalgı eğitiminin olumlu sonuçları, okulun adının tüm dünya tarafından tanınan bir yöntem olarak algılanmasını sağlamıştır. Suzuki yöntemi, çalgı çalmanın dil öğrenme ile aynı kuralları uygulamayı gerektiği düşüncesinden yola çıkarak oluşturulmuştur. Bu yöntemde göre insan anadilini nasıl öğreniyorsa çalgı çalmayı da aynı şekilde öğrenebilir. Suzuki'ye göre, ikisinin de odak noktası aynıdır, ses ve sesleri taklit edebilmek. İnsan anadilini öğrenirken önce sesleri duyar, sonra taklit ederek sesleri tanır, sonuç olarak konuşmaya başlar. Dünyanın her yerinde insanlar, dillerini önce konuşur sonra okuyup yazmaya başlar. Bu yöntemde göre, insan çalgı çalmayı öğrenmek için önce sesleri dinleyerek duymalı, sonra taklit ederek tanımayı, son olarak da çalgısı ile çalmalıdır. Suzuki'ye, insanlar sesleri anne karnında duymaya başladığı andan itibaren müzik eğitiminin temelleri atılmalıdır. Bebek anne karnındayken, ileride çalgısı ile çalacağı eserler bebeğe dinlettirilmelidir. Bebek doğduktan sonra dinleme işlemi devam ettirilmelidir. Böylece çocuğa ileride çalgısı ile çalacağı eserleri tanıma fırsatı sunulmalıdır. Çocuğun çalgısını eline aldığı an önceden dinleyerek hafızasına yerleşen eserleri öğrenme hızını arttırdığını savunan Suzuki'nin başarıya ulaştığı bilinmektedir. Bu yöntemde kullanılan dinleme, ezberleme, taklit, tekrar gibi unsurların yanında aile, bireysel ve grupla çalışma gibi unsurlarda destekleyici niteliktedir. Aile ve mümkünse annenin, çocuğun okulda yaptığı derslere katılması, çalışmaları izlemesi ve evde yapılacak çalışmalarda çocuğa rehber olması önemlidir.

Bireysel çalışmaların yanında grup çalışmalarının da çalgı eğitiminde önemli bir etkiye sahip olduğunu savunan bu düşünceye göre, bireysel çalışmalarını yürüten çocukların belli aralıklarla bir araya getirilerek birbirlerini izleme, taklit etme, görerek ve izleyerek motivasyonlarının sağlanması gerektiğini savunur. Suzuki yönteminde nota eğitimine geçmek için çalgıya hakimiyet ve bellekte tutma yeteneğinin gelişmesinden sonra öğretmen kararı ile geçilir. Fakat çocuk nota okuyarak çalabilecek duruma geldiğinde dahi ezbere çalma mecburiyetindedir. Suzuki yöntemine ait olan tonalizasyon kavramı, sürekli olan dinleme alışkanlığından güzel bir ton ve müziksel ifade ile çalabilme, ezber yapma ile odaklanma ve kusursuz bir müzikaliteye sahip olabilmek demektir (Bingöl, 2006; Gürgen, 2006; Kara ve Pirgon, 2013; Kasap, 2005; Kuran, 2007; Özal, 2007; Özen, 2004; Say, 2013).

5. Genel Notalamalı: Nota adı verilen işaretlerin beş çizgi ve dört aralıktan oluşan portedeki çizgi ve aralıklara yazılmasıyla seslerin ifade edildiği yöntemdir (Uçan, 1999).

6. Renklerle/Renklemeli: Ptaçinski tarafından geliştirilen bu yöntem do majör dizide yer alan her sesin bir renk ile ifade edilmesi ile oluşur. Bu yöntemde göre,

Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si
Kırmızı	Beyaz	Sarı	Kahverengi	Mavi	Yeşil	Mor

şeklinde ifade edilir (Uçan, 1999; Mestan, 2013).

7. Rakamlı: Do majör dizide yer alan notalara birden yediye kadar sıralı olarak rakamların verilmesiyle oluşturulan yöntemdir.

Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si
1	2	3	4	5	6	7

şeklinde ifade edilir. Bu yöntemde göre sus işareti sıfır ile gösterilirken, diyezler te, re, me, fe, bemoller ise, tö, rö, mö, fö şeklinde seslendirilir. Her rakam tek başına dördük değer, rakamın üzerine yazılan tek çizgi sekizlik, çift çizgi ise onaltılık değeri ifade etmektedir. Rakamların altına yazılan notalar pes, üzerine yazılan noktalar ise notaların tiz oktavdan çalınıp söyleneceği anlamına gelir (Uçan, 1999; Yönetken, 1952).

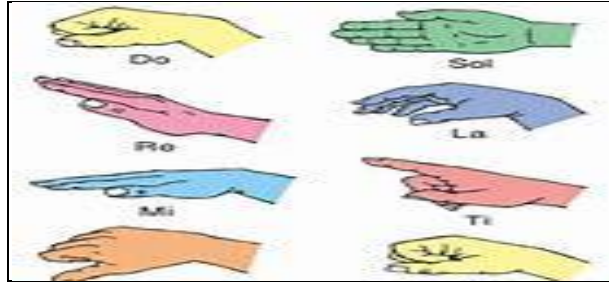
8. Harflemeli: İngiliz Tonik Sol-Fa yöntemi olarak da bilinen bu yöntem do majör dizide yer alan notaların isimlerinin baş harfi ile gösterilmesinden oluşturulmuştur.

Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si
d	r	m	f	s	l	t

Do majör dizide sol ve si seslerinin aynı harfle başlamasından dolayı si sesi t harfi ile gösterilmektedir (Uçan, 1999; Yönetken, 1952).

9. Grafiklemleni: Max Battke metodu olarak da bilinen bu yöntemde portedeki çizgi ve aralıklara notalar yerine yatay çizgilerin çizilmesi ile porte grafik olarak kullanılmaktadır (Uçan, 1999; Yönetken, 1952).

10. Fonomimi: El işaretleri ile nota okuma yöntemidir.

Şekil 24. Fonomimi yöntemi (URL-6, 2018)

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de oluşturulan eğitim politikaları, ulusal kimliğimize, kültürümüze, geleneklerimize uygun; bilim, teknik ve sanat yönünden gelişmiş, aynı zamanda tarihsel zamana uygun nitelikte insan yetiştirmektir. Kuşkusuz ki, bunu gerçekleştirecek olanlar öğretmenlerdir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin yaşadığımız çağın niteliklerine uygun şekilde yürütülmesi de yine öğretmenlerin görevidir. Bu nedenle, öğretmenliği meslek olarak seçen kişilerin değişime ve gelişime açık, sürekli kendini yenileyen özelliklere sahip olması önemlidir. Ancak bu şekilde değişime ve gelişime açık, sürekli kendini yenilen nesiller yetiştirilebilir.

Eğitim sistemimizin üzerine kurulduğu yapılandırmacı yaklaşıma göre de, eğitimin tüm alanlarında bilgiyi inşa edebilen, kendi deneyimleri ile yaparak yaşayarak öğrenen, eleştirel düşünebilen, sorgulayan yaratıcı bireyler yetiştirilmesi beklenir. Müzik eğitimi de bu alanlardan bir tanesidir.

Atatürk'ün "Eğitimde feda edilecek fert yoktur!" sözünden hareketle, müzik eğitimi de okullarda yerini alan tüm öğrencilere hitap edecek şekilde düzenlemeli ve uygulanmalıdır. Duygu ve düşüncelerin en güzel şekilde ifade edilme yollarından bir olan müziğin, eğitimini verecek olan öğretmenlerin de bu düşünceden yola çıkarak hareket etmelerinin önemi büyüktür. İlgi, yetenek ve bireysel farklılıklar dikkate alınarak gerçekleştirilmek istenen öğrenme-öğretme durumları, müzik eğitimi alanların öğrenmelerinde önemli bir yere sahiptir. Müzik eğitimi sadece bir yeteneğin geliştirilmesi olarak algılanmamalı, bir kişisel gelişim süreci olarak da düşünülmelidir. İnsan müzik ile eğlenir, müzikten zevk alır, müziği icra eder ya da sadece dinler, müzikle öğrenir. Müziği de müzikle öğrenebilir. Müziğin konuya, kişiye, yeteneğe, yaşa, algıya göre nasıl öğretileceği değişkenlik gösterir. Müzik eğitiminde kullanılacak yöntemlerin seçimi, müzik eğitiminin kalitesi için oldukça önemlidir.

Müzik öğretmenlerinin, kendilerini müziği nasıl öğretecekleri ve konuya, kişiye, yeteneğe, yaşa, algıya uygun olan müzik öğretim yöntemlerini uygulamaları konusunda gerekli mesleki donanıma sahip olmaları, mevcut derslerini aktif öğrenme yöntemlerini

kullanarak yürütmeleri, böylece öğretim programında yer alan öğrenme alanları ve kazanımların gerçekleştirilebilmesi yönünden gerekli ve önemlidir.

3. YÖNTEM

3. 1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Nitel araştırma; “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.39).

3. 2. Evren ve Örneklem

Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. “Tesadüfi örnekleme yöntemi, evren ve örnekleme oluşturacak kişilerin topluluğun için içinden tamamen rasgele seçilmesidir. Bu araştırma yöntemi geçerlilik ve güvenilirlik bakımından kabul edilecek nitelikler taşımanın yanında kolay ve güvenilecek bir yöntemdir” (Metin, 2015, s. 34). Buna göre, bu araştırmanın örneklemini Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Trabzon ilinde ortaokullarda görev yapan 13 ve Türkiye'nin çeşitli illerinde görevin devam etmekte olan 17 müzik öğretmeni oluşturmaktadır.

3. 3. Verilerin Toplanması

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları/Teknikleri

Bu araştırmada, ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerine uygulanmak üzere araştırmacı tarafından geliştirilen, toplamda 14 maddeden oluşan, derslerinde özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıp kullanmadıklarına, kullanıyorlarsa nasıl kullandıklarına, kullanmıyorlarsa neden kullanmadıklarına yönelik görüşlerini belirlemek üzere mülakat formu geliştirilmiştir. Daha sonra yüz yüze yapılan mülakatlarla nitel verilere ulaşılmıştır. Aynı zamanda mülakatlardan elde edilen verileri desteklemek amacıyla sorular yarı yapılandırılmış görüş anketine dönüştürülerek, farklı öğretmen görüşlerine başvurulmuş ve veriler elde edilmiştir.

Mülakat sorularını içeren formun bir örneği EK-2'de sunulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüş formunun bir örneği ise EK-3'te sunulmuştur.

3. 3. 2. Verileri Toplama Süreci

Bu çalışmada verilerin toplanması amacı ile toplam 14 maddeden oluşan mülakat soruları hazırlanmıştır. Mülakatlar yüz yüze ve telefon ile yapılarak görüşmeler ses kayıt

cihazı ile kaydedilmiştir. Mülakat ile elde edilen verileri desteklemek amacı ile aynı sorular yarı yapılandırılmış anket formuna dönüştürülerek çeşitli iletişim araçları aracılığı ile Türkiye' nin farklı yerlerinde görev yapan müzik öğretmenlerine ulaştırılmıştır. İnternet üzerinden e-posta yolu ile ulaştırılan anket sonuçları yine e-posta yolu ile alınmıştır. Bu şekilde 13 kişi ile mülakat yapılarak ve 17 kişinin ise anket formunu cevaplama ile toplamda 30 müzik öğretmenin görüşü alınmıştır. Mülakat ve yarı yapılandırılmış anketlerden elde edilen veriler dikte edilerek bilgisayarda dijital ortama aktarılarak, analize hazır duruma getirilmiştir.

3. 4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerin biri olan içerik analizi tekniği ile veriler çözümlenmiştir, temalar ve kategoriler oluşturularak elde edilen bulgular tablolara dönüştürülerek müzik öğretmenlerinin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak desteklenmiştir.

“İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır... Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir... İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, s. 227).

4. BULGULAR

Bu bölümde görüşme tekniği ve yarı yapılandırılmış anket formu ile elde edilen verilerin analizlerine ve yorumlara yer verilecektir

4. 1. Öğretmenlere Ait Ön Bilgiler

Bu araştırmada, müzik öğretmenleri ile yapılacak olan görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formu içinde yer alan 1., 2., 3. ve 4. soru, araştırmaya gönüllü olarak katılan müzik öğretmenleri hakkında ön bilgiler elde etmeye yönelik hazırlanmıştır. Bu sorular ile müzik öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, mesleki tecrübe ve eğitim aldıkları alan bilgisi ile ilgili verilere ulaşılması amaçlanmıştır. Ayrıca Tablo 1’de ilgili müzik öğretmenlerine araştırmanın konusu olan, görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formunda yer verilen özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili lisans eğitimleri süresinde ders alıp almadıkları sorusuna verdikleri cevaplarda bulunmaktadır. Tablo 1’de yer alan bu ön bilgilerin hem elde edilen verilerin incelenmesi ve yorumlanması hem de araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşıdığı düşünülmektedir. Müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili lisans eğitimleri süresinde ders alıp almadıklarına dair elde edilen verilerin de araştırmanın niteliği açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 15. Müzik Öğretmenleri ile İlgili Ön Bilgiler

	Demografik Özellikler	n
Cinsiyet	Kadın	20
	Erkek	10
Yaş	22-26 yaş	4
	27-32 yaş	20
	33-39 yaş	4
	40 yaş ve üzeri	2
Lisans Mezuniyet	Eğitim Fakültesi	29
	Güzel Sanatlar Fakültesi	1
	Konservatuar	-
	Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi	-
Mesleki Deneyim	1-5 yıl	14
	6-11 yıl	14
	12-18 yıl	1
	18 yıl ve üzeri	1
Özel Öğretim Yöntemleri Dersi Alma Durumu	Evet	16
	Hatırlamıyorum	5
	Hayır	9

Tablo 15'te, bu çalışmaya katılan müzik öğretmenlerinin 20 tanesinin kadın, 10 tanesinin erkek olduğu ve yaş ortalamasının 27-32 yaş olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin mesleki deneyimlerinin 14 tanesinin 1-5 yıl, 14 tanesinin 6-11 yıl ve 1 tanesinin 12-18 ile 1 tanesinin +18 yıl olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin yaş ortalaması ve hizmet yılları karşılaştırıldığında, üniversiteden mezun olduktan sonraki 1-2 yıllık süre içinde mesleki kariyerlerine başladıkları düşünülmektedir. Bu durumun, araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ile yapılan görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formundan elde edilen verilerin incelenmesinde önem arz ettiği düşünülmektedir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₃'ün 18 yıllık hizmet süresi ile en deneyimli, Ö₁₀'un ise stajyer öğretmen olması nedeni ile en deneyimsiz müzik öğretmeni olduğu görülmektedir. Bu nedenle, Ö₃ ve Ö₁₀'un görüşlerinin karşılaştırılarak incelenmesinin ve yorumlanmasının araştırmanın güvenilirliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden sadece Ö₁₈'in güzel sanatlar fakültesinden, diğer müzik öğretmenlerinin ise eğitim fakültesi müzik öğretmenliği programından mezun olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₁₈'in güzel sanatlar fakültesi mezunu olduğundan dolayı özel öğretim yöntemleri dersi almadığı anlaşılırken, diğer müzik öğretmenlerinin eğitim fakültesinden mezun 16 tanesi lisans eğitimi süresinde özel öğretim yöntemleri dersi aldığı, 9 tanesi lisans eğitimi süresinde özel öğretim yöntemleri dersi almadığı, 5 tanesi ise lisans eğitimi süresinde özel öğretim yöntemleri dersi alıp almadığını hatırlamadığını belirtmiştir. Oysa ki,

“Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi başlıklı bu dokümanda da belirtildiği gibi, Eğitim Fakültelerinde yapılan bu yeni düzenleme ile öncelikle 16.8.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997-98 öğretim yılında uygulanmaya başlanan sekiz yıllık zorunlu ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır... Yeni düzenlemeye göre oluşturulan lisans ve lisansüstü düzeydeki programlar 1998-99 yılından itibaren uygulanmaya başlayacaktır” (YÖK, Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları, 1998, s. 3).

ifadesinden 1998 eğitim yılı itibarı ile üniversitelerde Özel Öğretim Yöntemleri I-II dersinin, YÖK tarafından belirlenen ortak program kapsamında eğitim fakültelerinde 3 kredilik zorunlu ders olarak okutulduğu bilgisine ulaşılmaktadır.

Tablo 16. Müzik Öğretmenlerinin Özel Öğretim Yöntemleri Dersi Alıp Almama Durumlarına Göre Öğretmen Kodları

	Öğretmen Kodu	n
Evet	Ö ₂ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₇ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₆ , Ö ₂₉	16

Tablo 16'nın devamı

	Öğretmen Kodu	n
Hayır	Ö ₁ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₂₄ , Ö ₂₇ , Ö ₂₈ , Ö ₃₀	9
Hatırlamıyorum	Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₅ , Ö ₂₅	5

Bu nedenle, Tablo 16'da yer verilen verilere göre, araştırma sürecinde bilgisine başvurulmuş ilgili müzik öğretmenlerinden 9 tanesinin kanıtlanabilir durumlara nazaran yanlış bilgi verdiği düşünülmektedir. Bu durumun, araştırma sürecinde elde edilen verilerin incelenmesi ve yorumlanmasında araştırmanın sonuçlarına güvenilirlik açısından etki edeceği düşünülmektedir. Lisans eğitimi süresinde özel öğretim yöntemleri ile ilgili bir ders almadığını belirten müzik öğretmenlerinden Ö₁ "Almadım. Bir tek üniversitede yapmış olduğumuz, girmiş olduğumuz derslerde aldığımız eğitimle buraya geldik. Ekstra olarak, farklı olarak herhangi bir öğretim yöntemi ile ilgili bir ders almadım." şeklinde görüşlerini belirtirken, bir diğer müzik öğretmeni Ö₄ "Lisans eğitimim süresinde enstrüman, orkestra, müzik kültürü, piyano, şan vs. derslerine yoğunluk fazlaydı. Öğretmenlik ve müzik öğretim yöntemleri ile ilgili ayrıntılı bilgi almadık açıkçası." şeklinde görüş bildirmiştir. Aynı konu ile ilgili olarak Ö₃₀ "Okul dersleri dışında herhangi bir ders almadım." şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Buna göre, konu ile ilgili fikir bildiren müzik öğretmenlerinin özel öğretim yöntemleri dersini, alan bilgisi dersi olarak görmediği, bu dersin müzik öğretmenleri tarafından eğitim bilimleri dersi olarak algılandığı düşünülmektedir. Bu duruma göre, ilgili müzik öğretmenlerinin eğitim bilimleri dersleri ve alan bilgisi derslerine yaklaşımlarının müzik eğitimi alanında eşit derecede öneme sahip olduğunu fark edemedikleri düşünülmektedir. Fakat Türkmen'e göre (2016), "Her bilim ve sanat dalının kuramsal temelleri vardır ve bunları tanımadan alanı tanımak mümkün değildir. Müzik eğitimi, eğitim bilimlerinin bir dalı olarak, eğitim bilimin temel kuramlarına dayalı olarak ele alınmalı ve yürütülmelidir" (s. 1).

Elde edilen verilere göre, ilgili müzik öğretmenlerinin lisans eğitimi süresinde özel öğretim yöntemleri dersine katılıp, başarılı bir şekilde tamamlayarak mezun olmalarına rağmen bu dersin müzik eğitimi alan bilgisi dersi olduğunu bilip bilmedikleri ve içeriği hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları ya da Özel Öğretim Yöntemleri I-II dersinin YÖK tarafından hazırlanan eğitim fakültesi ders içeriklerine göre yürütülüp yürütülmediği konusunun araştırılması gerektiği yorumu yapılabilir.

4. 2. Müzik Dersinin İşlenişi ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Yapılan görüşmelerde ve yarı yapılandırılmış anket formunda öncelikli olarak müzik öğretmenlerinin müzik dersini nasıl işledikleri ile ilgili bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Bu soru

ile müzik öğretmenlerinin, ders işlerken kullandıkları yöntemler, programın gerekliliklerini uygulama, kılavuz kitap kullanımı, yapmış oldukları ders etkinlikleri hakkında bilgi sahibi olabilmek amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen verilere göre, öğretmenler ders işlerken anlatım yöntemi ile bilgi verdikleri, gösterip-yaptırma tekniği ile uygulama yaptıkları, soru-cevap tekniği ile konunun anlaşılıp anlaşılmadığına dair geri dönüt aldıkları, kulaktan eğitim ile söyleme becerisine yönelik etkinlikler yaptıkları, konuları ya da nota değerlerini, sürelerini, vuruşlarını, ritimleri oyun ile kavratmaya çalıştıkları şeklinde bilgi verdikleri görülmüştür. Bu duruma göre, ilgili müzik öğretmenlerinin %50'sinin ders işlerken çağdaş öğretim yöntemlerinden daha çok geleneksel öğretim yöntemlerini kullandıkları düşünülmektedir. Müzik öğretmenleri, ders saatlerinin 1 saat olması, okullarda müzik sınıfının olmaması, öğrencilerin hem I. kademedeki sınıf öğretmenlerinin müzik dersi işleyemeyişinden hem de II. kademedeki eğitim süreleri boyunca düzenli olarak müzik öğretmeni ile ders işleyemeyişinden dolayı hazır bulunuşluluk düzeylerini bu durumun sebepleri olarak belirtmişlerdir.

Tablo 17. Müzik Öğretmenlerinin Dersin İşlenişine İlişkin Görüşleri

	Öğretmen Kodu	n
Geleneksel Yöntemler	Ö ₂ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₁₀ , Ö ₁₂ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₄ , Ö ₂₅ , Ö ₂₆ , Ö ₂₈ , Ö ₃₀	15
Dinleme-Söyleme-Çalma Kulaktan Öğretim, Solfej- Bona	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅ , Ö ₂₆ , Ö ₂₇ , Ö ₂₈ , Ö ₂₉ , Ö ₃₀	22
Çağdaş Yöntemler	Ö ₄ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₅	6
Kılavuz kitaba göre	Ö ₈	1

Tablo 17'de, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin müzik derslerini işlerken kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Buna göre, anlatım, soru-cevap, gösterip-yaptırma gibi geleneksel yöntem ve teknikleri kullanan müzik öğretmenlerinden Ö₂ "Önce gerekli konuyu anlatıyorum. Daha sonra öğrenciden geri dönüt almak için sorular yöneltiyorum. Konuyla ilgili akıllı tahtada uygulama yaptırıyorum." şeklinde görüş bildirirken, Ö₅'inde "...diyafram nefesi anlatılır. Diyafram nefesini alma yolları öğretilir. Sonra uygulamayı önce kendim sonrada öğrencilerime yaptırırım. Sonrada sınıf gruplara bölünerek tekrar söyletme uygulamasına devam edilir. Her hatalarında tekrar durdurulup doğrusunu yaparak gösterilir." şeklindeki benzer ifadelerle geleneksel yöntemleri kullandığı bilgisine ulaşılmaktadır. Diğer müzik öğretmenlerinden Ö₆'nın "...önce işleyeceğim ders hakkında kısaca bilgi verip sorular sorarım. Aldığım cevaplar üzerinden dersi anlatırım. Konunun anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek için bir iki soru sorarım. En son bir şarkı ile dersi bitiririm." ve Ö₇'nin "...konuyla ilgili ufak tefek bilgiler vererek

başlıyoruz. Sonra soru-cevap şeklinde akıllarına ne takılırsa onların cevaplarını vererek anlatılmak istenen konuyu biraz daha alttan alttan veriyoruz. Çünkü müzik dersine ilgisini çekmeyen çocuklarında bunu öğrenmesi için belirli yaratıcı örneklere ihtiyaçları var. Bu örnekleri verdikten sonra keman çalarak, onlara parçalar söyleterek ya da konunun şarkısı neyse onu göstererek devam ediyorum.” şeklindeki benzer ifadelerinden geleneksel yöntemlere ek olarak çalma-söyleme etkinlikleri ile uygulama ve kulaktan öğretim yöntemini kullandıkları anlaşılmaktadır. Ö₂₆ “Kılavuz kitaptaki içeriği anlatım, gösterip yaptırma, genel notalamalı öğretim yöntemi, konuya göre çalma-söyleme, soru-cevap şeklinde ve uygulama ağırlıklı işliyorum.” ve Ö₂₈ , “Genellikle anlatıp örneklendirerek, çalarak ve söyleyerek işliyorum.” diyerek görüş bildirmektedir. Yine Ö₁₈’in, “Dersi kulaktan eğitim, gösterip-yatırma, soru-cevap şeklinde işliyorum.” ifadeleri konuya ilişkin benzer nitelik göstermektedir.

Ö₁₂ “Genellikle köy okullarında görev yaptığım için öğrencilerin müzik hakkındaki bilgileri sıfır. Bundan dolayı da şarkıyı öğretiyorum ve şarkının üzerinden müzikle ilgili bilgiler veriyorum.” ve Ö₂₉’un “Müzik kitabındaki parçalar üzerinden, parçaları çalmayı ve söylemeyi öğrenirken, öğrettiğim parçada gerekli olan teknik bilgileri öğreterek genel müzik temelini öğretmeyi amaçlıyorum.” ifadelerinden uygulama yapılarak teorik bilgilerin öğretildiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Ö₁₇’nin “Dersi çalma-söyleme şeklinde işliyorum. Müfredatı %100 takip etmek imkânsız. Öğrenciler ya anlamıyor, anlasalar bile uygulamada sıkıntı var tam yapamıyorlar.” ifadesinden sadece uygulama yaparak şarkı söyleme ve çalgı çalma dışında müfredatta yer alan herhangi bir kazanıma yönelik ders işlemediği anlaşılmaktadır. Yine, Ö₃₀ içinde, “Planda belirtilen konuya yönelik önceden yapmış olduğum hazırlık çerçevesinde konuyu anlatarak varsa etkinliklerini yaparım. Daha sonra seçmiş olduğum parçanın önce bonasını sonra solfejini öğrencilerle birlikte yaparak flüt ile çaldırmaya çalışırım.” uygulama ağırlıklı ders işlediği söylenebilir.

Ö₁₉’un “Müfredatın yanında çocuk oyunlarına da yer veriyorum. Flüt öğretimi ve yoğun solfej eğitimi veriyorum. Müfredat bazen çok ağır ve müzikle alakasız olabiliyor. Bu boşluğu anlatım yöntemini kullanarak tamamliyorum.” ifadelerinden geleneksel yöntemler ve çağdaş yöntemleri bir arada kullanıp, uygulama yaptırarak ders işlediği söylenebilir. Yine Ö₂₁’in “...daha önceki meslektaşlarım sadece şarkı söyleyip dersi bu şekilde geçiştirdiği için kılavuz kitap kullanamadım maalesef. Çünkü öğrenciler müzik ne demek onu bile tam anlamıyla bilmiyorlardı. Ben de hikâyeleştirerek anlattım hep derslerimi. Çeşitli öğretim yöntemleriyle de destekledim derslerimi ve tabi ki oyunlarla.” ve Ö₂₅’in “Okulumda teknolojik olarak imkân olmadığı için genelde anlatım yoluyla konuyu öğrenciyi de işin içine katarak, dinleti yaparak işliyorum. Konulara göre oyunlaştırarak konuyu

kavratmaya çalışıyorum.” ifadelerinden geleneksel ve çağdaş yöntemlerin bir arada kullanılarak derslerini yürüttükleri bilgisine ulaşılabilir.

Ö₈'in “Genelde öğretmen kılavuz kitabına bağlı olarak çalışıyorum. Mutlaka o ders saatinde anlatılması gereken konu neyse önce onu anlatıyorum. Ayrıca öğretilmesi gereken şarkılar varsa onları öğretiyorum.” ifadesinden kazanımların yıllık plana uygun olarak ve kılavuz kitapta yer verilen etkinliklerle birlikte tüm öğrenme alanları dikkate alınarak, hem geleneksel hem de çağdaş yöntemler kullanılarak derslerini işlediği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden sadece Ö₄ ve Ö₁₀ nasıl ders işledikleri ile verdikleri bilgilerde Orff, fonomimi, tartımmimi ve body perküsyon yöntemlerini kullandıklarını söylemişlerdir. İlgili öğretmenlerden Ö₄ “...sürekli olmasa da Orff eğitimi yapıyorum.” şeklinde görüşlerini ifade ederken, Ö₁₀ “...ve ben derslerimde birçok fonomimi, tartımmimi, Orff tekniği olsun, body perküsyon yaptırıyorum, birçok teknik kullanıyorum. Teori kısmını çok az anlatıp, eğlenceli şarkılar, oyunlar öğretiyorum.” ifade ederek derslerini işlerken çağdaş yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir.

4. 3. Farklı Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ile yapılan görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formunda ders işlerken kullandıkları farklı yöntemler olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen veriler ile ilgili müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili farkındalıkları hakkında fikir sahibi olmak istenmektedir. İlgili müzik öğretmenlerinin kullandıkları yöntemlerin isimleri Tablo 18’de belirtilen şekildedir;

Tablo 18. Müzik Öğretmenlerinin Kullandıkları Farklı Yöntemlere İlişkin Görüşleri

Yöntemler	Öğretmen Kodu	n
Orff	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₆	12
Genel Notalamalı	Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₅ , Ö ₂₆	6
Renklerle Öğretim	Ö ₁₈ , Ö ₂₁ , Ö ₂₆	3
Suzuki	Ö ₁₅ , Ö ₂₇ , Ö ₂₉	3
Dalcroze	Ö ₁₁ , Ö ₂₉	2
Karma Notalamalı	Ö ₁₄ , Ö ₂₉	2
Kodaly	Ö ₁₁	1
Hecelerle/Rakamlarla	Ö ₁₆	1
Beden diliyle (Fonomimi)	Ö ₁₆	1
Grafiklemeli	Ö ₂₆	1
Diğer	Ö ₅ , Ö ₇	2

Tablo 18’de müzik dersi işlerken farklı yöntemler kullandıklarını belirten ilgili müzik öğretmenlerinden Ö₁, Ö₇ ve Ö₉ yöntem ismi vermedikleri halde farkında olmadan özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili etkinliklere derslerinde yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Ö₁ “Farklı yöntemler vardır tabii ki ama hangi yöntem olduğunu, isimlerini bilmiyorum, kullanıyoruzdur. ...daha çok, nasıl diyeyim bedenimizi kullanıyoruz. Alkış yapmak, dizlerimize vurmak, ayaklarımızı vurup ritim tutmak gibi.” derken, Ö₇ “Var. Birçok yöntem var ama bunun ismi diye bir şey yok, sadece anlatabilirim. ...Eğer bir türkü hikayesi bulan bir çocuk varsa örneklemelerle birlikte canlandırma, mesela bir drama şeklinde yaptırabiliyorum. ...çocuklarla tanışırken dramanın belirli oyunlarını kullanarak tanışmaya geçiyorum. ...yaratıcı danslar yaptırıyorum, mesela bir parçayı tamamen öğrendikten sonra buna nasıl bir dans ekleyebiliriz diye soruyorum ve dansları onlar kendileri ekliyorlar. Dolayısıyla, kendi ürettikleri bir yaratıcılıkları oluyor ve bu yaratıcılık daha kalıcı oluyor.” ve Ö₉ “...ritimleri öğrenirken mesela kaşıklar getiriyoruz. ...” diyerek düşüncelerini ifade etmektedir. Bu ifadelerle göre, ilgili müzik öğretmenlerinin derslerinde farkında olmadıkları halde Orff yöntemini kullandığı söylenebilir. Yine Ö₂’nin “... Orff çalgılarını derse katmaya çalışıyorum.”, Ö₄’ün “Sürekli olmasa da Orff eğitimi yapıyorum.” ve Ö₁₃’ün “...farklı yöntemler denedim, çalıştım, biraz Orff aletleri ile çalışmak istedim ama bir türlü çocuklarla anlaşamadık ya da benim istediğim tarzda olmadı.” ifadelerinden Orff yöntemini kullandığı anlaşılmaktadır. Ö₁₁ “Müzikte hareket ve ritmin ağırlık noktası olduğu Dalcroze yöntemini kullanıyorum. Kodaly yöntemini müziksel toplu söyleme davranışlarında özellikle kulaktan öğretim yöntemi ile öğrencilere ritmik hareketlerle bedensel hareketleri kullanmalarına dayalı, elleri, ayakları ve üst bacağa ritim vurarak doğaçlama şeklinde ritimleri vuruşları çaldırmayı yapıyorum. Orff yönteminde, Orff çalgılarını kullanılmaya çalışıyorum.” ifadelerinden derslerinde Orff yönteminin yanında diğer özel müzik öğretim yöntemlerini kullandığı anlaşılmaktadır.

Bunların dışında, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden, Ö₅’in “Drama kursuna gitmiştim. Buradaki öğrendiğim yöntemlerden de faydalanıyorum.” şeklinde belirttiği görüşlerinden, derslerin işlenişinde çağdaş yöntemlere yer vermeye çalıştığı sonucuna varılabilir.

Tablo 19. Müzik Öğretmenlerinin Farklı Yöntemleri Bilme ve Kullanma Durumuna İlişkin Görüşleri

Öğretmen Kodu	n
Yöntemleri duydum, kullanıyorum	22
Yöntemleri duydum, kullanmıyorum	8
Yöntemleri duymadım	

Tablo 19’da yer alan verilere göre, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₁₄, Ö₁₅, Ö₁₆, Ö₁₈, Ö₁₉, Ö₂₁, Ö₂₅, Ö₂₆, Ö₂₇, Ö₂₉, Ö₃₀’un özel müzik öğretim yöntemlerini duydukları ve derslerinde kullandıklarını ifade etmişlerdir. İlgili öğretmenler Orff, genel notalamalı, renklerle, Dalcroze, karma notalamalı, hecelerle ve rakamlarla, beden diliyle (fonomimi), grafiklemeli ve Suzuki yöntemini duyduklarını ve derslerinde kullandıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₃, Ö₆, Ö₁₇, Ö₂₀, Ö₂₂, Ö₂₃, Ö₂₄, Ö₂₈’in özel müzik öğretim yöntemlerini duyduklarını ama kullanmadıkları bilgisine ulaşılmaktadır. İlgili müzik öğretmenleri bu yöntemlerin hemen hemen hepsini duydukları fakat ders işlerken kullanmadıkları şeklinde görüş bildirmektedir. Tablo 19’a göre, özel müzik öğretim yöntemlerini hiç duymayan müzik öğretmeni olmadığı bilgisine ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan diğer müzik öğretmenlerinden Ö₁, Ö₂, Ö₄, Ö₅, Ö₇, Ö₈, Ö₉, Ö₁₀, Ö₁₁, Ö₁₃, Ö₁₄, Ö₁₅, Ö₁₆, Ö₁₈, Ö₁₉, Ö₂₁, Ö₂₅, Ö₂₆, Ö₂₇ ve Ö₂₉ müzik dersi işlerken geleneksel yöntemlerin yanında ya da geleneksel yöntemler dışında farklı yöntemleri kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu duruma göre, geleneksel yöntemler dışında ya da geleneksel yöntemlere ek olarak müzik öğretmenleri tarafından en çok kullanılan yöntemlerin başında Orff müzik öğretim yöntemi ve genel notalamalı müzik öğretiminin geldiği, bunların yanında Dalcroze müzik öğretim yöntemi, karma notalamalı müzik öğretim yöntemi, renklerle müzik öğretim yöntemi, Suzuki müzik öğretim yöntemi, harflerle müzik öğretim yöntemi, hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemi, beden diliyle (Fonomimi) müzik öğretim yöntemi ve grafiklemeli müzik öğretim yöntemine yer verildiği bilgisine ulaşılmaktadır.

Bu yöntemlerden Suzuki müzik öğretim yöntemi Japonya kökenli olup tamamen çalgı eğitimine yönelik, ana dil eğitimi ile temellendirilen, aile katılımı gerektiren, dinleme-ezberleme-çalma etkinliklerinin bir arada yürütüldüğü bir eğitim felsefesidir. Bu bilgiler ışığında, Ö₅, Ö₁₅, Ö₂₇ ve Ö₂₉’un müzik dersi işlerken kullandıkları yöntemler arasında Suzuki müzik öğretim yöntemine yer veriyor olduklarını belirtmelerinin dikkat çekici olduğu söylenebilir. İlgili müzik öğretmenlerinin görüşlerinin araştırmanın güvenilirliği açısından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

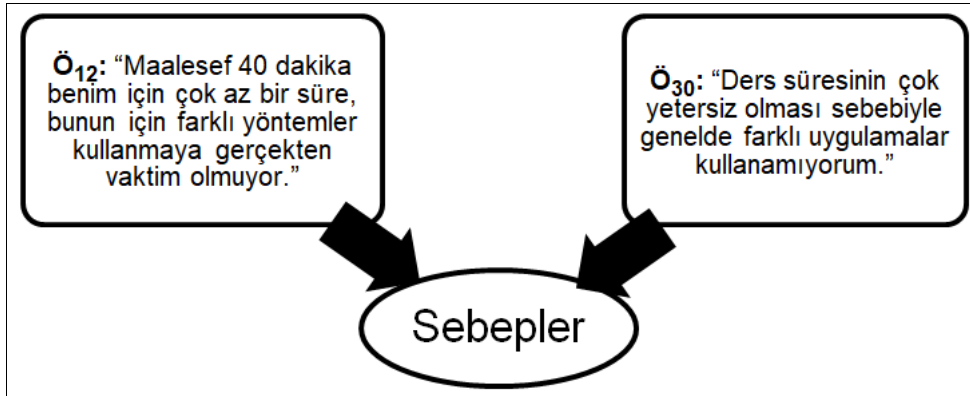
Tablo 20. Müzik Öğretmenlerinin Geleneksel Yöntemleri Kullanma Durumu ile İlgili Görüşleri

Yöntem	Açıklama	n
Gösterip-Yaptırma Yöntemi	Ö ₈ Genelde gösterip-yaptırma herhalde kullandığım.”	3
	Ö ₁₀ “...daha çok kullandığım yöntem ve teknik gösterip yaptırmadır...”	
	Ö ₁₃ “Daha çok gösterip-yaptırma yöntemini kullanıyorum.”	

Tablo 20'nin devamı

Yöntem	Açıklama	n
Geleneksel Yöntemler	Ö ₃ "Kullandığım yöntemler genelde olan yöntemler."	3
	Ö ₆ "Hayır, genelde klasik yöntemler."	
	Ö ₂₈ "Genellikle anlatıp örneklendirerek, çalarak ve söyleyerek ders işliyorum."	
Çalma-Söyleme	Ö ₄ "Öğrencilere önce nota eğitimi verip, flüt ya da melodika çaldırıyorum."	5
	Ö ₁₇ "Dersi çalma-söyleme şeklinde işliyorum."	
	Ö ₂₀ "... flüt ya da melodika çalma."	
	Ö ₂₃ "Çalıp söyleyecekleri parçalar çalıştırıyorum."	
	Ö ₂₈ "Genellikle anlatıp örneklendirerek, çalarak ve söyleyerek ders işliyorum."	
Kulaktan Öğretim	Ö ₂₀ "Kulaktan eğitim"	1
Diğer	Ö ₂₄ "Nasıl öğrenmişsem öyle öğretiyorum."	1

Tablo 20'den elde edilen verilere göre, Ö₃, Ö₆, Ö₈, Ö₁₀, Ö₁₃, Ö₁₇, Ö₂₀, Ö₂₂, Ö₂₃, Ö₂₄, Ö₂₈ müzik dersi işlerken geleneksel yöntemler kullandıklarını belirtmişlerdir. Fakat, bu öğretmenlerden Ö₈, müzik dersi işleyişini "Genelde öğretmen kılavuz kitabına bağlı olarak çalışıyorum. Mutlaka o ders saatinde anlatılması gereken konu neyse önce onu anlatıyorum. Ayrıca öğretilmesi gereken şarkılar varsa onları öğretiyorum." şeklinde ifade etmektedir. Bu durumda, öğretmen kılavuz kitabında başta Orff müzik öğretim yöntemi olmak üzere farklı müzik öğretim yöntemlerine yer verildiği bilinmekte olduğundan, kılavuz kitaba göre ders işlediğini belirten bir müzik öğretmenin aslında ders işlerken farklı yöntemler kullandığı fakat durumun farkında olmadığı yönünde düşünülmektedir. Yine bu öğretmenlerden Ö₁₀, müzik dersi işleyişini "...Ve ben derslerimde birçok fonomimi, tartimmimi, Orff tekniği olsun, body perküsyon yaptırıyorum, birçok teknik kullanıyorum. Teori kısmını çok az anlatıp, eğlenceli şarkılar, oyunlar öğretiyorum." şeklinde ifade etmektedir. Bu durumda, derslerini sürekli özel müzik öğretim yöntemlerini kullanarak işleyen müzik öğretmenin, bu yöntemleri olması gereken ve normal, geleneksel yöntemlerden gösterip-yaptırma tekniğini farklı bir öğretim yöntemi olarak nitelendirdiği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₁₂ ve Ö₃₀, müzik dersi işlerken farklı bir yöntem kullanmadıklarını şu şekilde ifade etmişlerdir;

Şekil 25. Öğretmenlerin özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmama sebepleri

Bu duruma göre, bu müzik öğretmenlerinin müzik dersi işlerken kılavuz kitap kullanmadığı, kılavuz kitapta bulunan etkinlikleri yapmadığı, sadece yıllık planda belirtilen kazanımlara göre derslerini tamamen geleneksel yöntemleri kullanarak işlediği ve buna bağlı olarak da müzik dersi öğretim programında belirtilen yapılandırmacı eğitim yaklaşımının gereklerinin yerine getirmedikleri anlaşılmaktadır.

4. 4. Meslek Hayatında Devam Eden Eğitimlerle İlgili Öğretmen Görüşleri

Yapılan araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin lisans eğitimleri süresinde özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili ders alıp almadıklarına yönelik cevapları Tablo 1’de gösterilmektedir. Buna ek olarak, araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ile yapılan görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formunda meslek hayatlarında farklı müzik öğretim yöntemleri ile ilgili herhangi bir eğitime katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Elde edilen veriler Tablo 21’de kategorilere ayrılarak gösterildiği şekildedir.

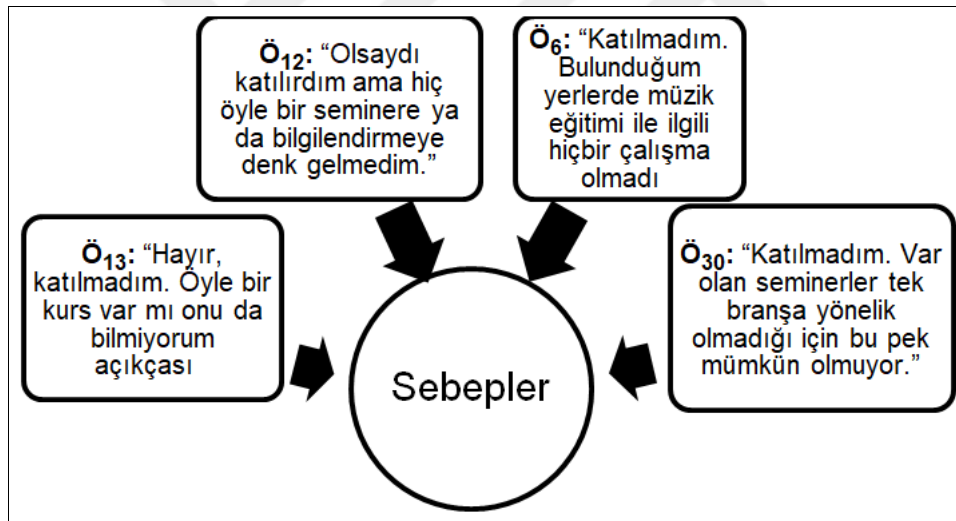
Tablo 21. Müzik Öğretmenlerinin Katıldıkları Eğitim ve Eğitim Türü ile İlgili Bilgiler

	Öğretmen Kodu	n
Seminer	Ö ₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₄	5
Hizmet İçi Eğitim	Ö ₁₅ , Ö ₁₇ , Ö ₂₇	3
Kurs	Ö ₄ , Ö ₂₂	2
Atölye çalışması	Ö ₂₀	1
Diğer	-	-

Tablo 21’de, yapılan araştırmaya katılan ilgili müzik öğretmenlerinden 11 tanesinin mesleki kariyerleri içinde alanlarına yönelik öğretim yöntemleri ile ilgili seminer, hizmetiçi eğitim, atölye çalışması ve kurs eğitimi aldıkları bilgisine ulaşılmaktadır. Bu öğretmenlerin 7 tanesinin hizmet süresinin 6-11 yıl, 3 tanesinin hizmet süresinin 1-5 yıl ve 1 tanesinin

hizmet süresinin 12-17 yıl olduğu görülmektedir. Aynı zamanda, bu öğretmenlerden 6 tanesi lisans eğitimi süresinde özel müzik öğretim yöntemlerine yönelik ders aldığı bilgisini doğruladığı görülmektedir. Bu duruma göre, araştırmaya katılan tüm müzik öğretmenlerinin hizmet süreleri ve lisans eğitimlerinde özel müzik öğretim yöntemlerine yönelik ders alma bilgileri karşılaştırıldığında, 6-11 yıllık hizmet süresi olan ne tecrübeli ne de tecrübesiz diye nitelendirilebilecek öğretmenlerin kendilerini mesleki alan bilgisi yönünden geliştirme gayreti içinde olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, bu öğretmenlerin ders işlerken daha çok geleneksel yöntemlerden faydalandıkları ve özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmadıkları bilgisini ifade etmiş olmaları, ilgili öğretmenlerin mesleki gelişime açık ve istekli olduklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan diğer müzik öğretmenleri mesleki hayatlarında özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili herhangi bir eğitime katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerden Ö₆, Ö₁₂, Ö₁₃, Ö₃₀ herhangi bir eğitime katılmadıklarını ve katılmama sebeplerini şu şekilde ifade etmektedirler.

Şekil 26. Öğretmenlerin mesleki eğitimlere katılmama sebepleri

4. 5. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ile yapılan görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formunda 13 adet özel müzik öğretim yönteminin adı verilerek bu yöntemler hakkında görüşlerini "duydum", "duymadım", "duydum ve kullanıyorum", "duydum ama kullanmıyorum", "hiçbir fikrim yok" şeklinde ifade etmeleri istenmektedir. Elde edilen verilere göre ilgili müzik öğretmenlerine "nasıl kullanıyorsunuz", "neden kullanmıyorsunuz", "kullanmama sebebiniz" soruları yöneltilmektedir. Görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formunda yer alan 8, 9, 10 ve 11 numaralı bu sorularla müzik

öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili bilgilerine, bu yöntemleri uygulama şekillerine, yöntemleri kullanmama ya da kullanamama nedenlerine yönelik bilgi edinmek amaçlanmaktadır. Elde edilen veriler Tablo 22’de gösterildiği şekildedir.

Tablo 22. Müzik Öğretmenlerinin Hangi Özel Müzik Öğretim Yöntemlerini Duyduklarına Ait Bilgileri

Yöntemler	Öğretmen Kodu	n
Orff	Ö ₂ ,Ö ₄ ,Ö ₅ ,Ö ₆ ,Ö ₇ ,Ö ₈ ,Ö ₉ ,Ö ₁₀ ,Ö ₁₁ ,Ö ₁₄ ,Ö ₁₅ ,Ö ₁₆ ,Ö ₁₈ ,Ö ₁₉ ,Ö ₂₀ ,Ö ₂₃ ,Ö ₂₆ ,Ö ₂₈	18
Suzuki	Ö ₄ ,Ö ₅ ,Ö ₆ ,Ö ₇ ,Ö ₈ ,Ö ₁₀ ,Ö ₁₁ ,Ö ₁₂ ,Ö ₁₅ ,Ö ₂₀ ,Ö ₂₃ ,Ö ₂₄ ,Ö ₂₇ ,Ö ₂₈ ,Ö ₂₉	15
Renklerle	Ö ₂ ,Ö ₄ ,Ö ₅ ,Ö ₇ ,Ö ₈ ,Ö ₉ ,Ö ₁₀ ,Ö ₁₈ ,Ö ₂₀ ,Ö ₂₁ ,Ö ₂₃ ,Ö ₂₆ ,Ö ₂₈	13
Genel notalamalı	Ö ₅ ,Ö ₁₁ ,Ö ₁₂ ,Ö ₁₄ ,Ö ₁₆ ,Ö ₁₉ ,Ö ₂₁ ,Ö ₂₂ ,Ö ₂₅ ,Ö ₂₆	12
Beden diliyle (Fonomimi)	Ö ₂ ,Ö ₄ ,Ö ₆ ,Ö ₇ ,Ö ₈ ,Ö ₁₀ ,Ö ₁₁ ,Ö ₁₂ ,Ö ₁₆ ,Ö ₂₃ ,Ö ₂₈	11
Kodaly	Ö ₅ ,Ö ₆ ,Ö ₈ ,Ö ₉ ,Ö ₁₀ ,Ö ₁₁ ,Ö ₁₂ ,Ö ₂₀ ,Ö ₂₃ ,Ö ₂₈	10
Dalcroze	Ö ₄ ,Ö ₆ ,Ö ₉ ,Ö ₁₀ ,Ö ₁₁ ,Ö ₁₂ ,Ö ₂₈ ,Ö ₂₉	8
Harflerle	Ö ₅ ,Ö ₆ ,Ö ₈ ,Ö ₁₁ ,Ö ₂₀ ,Ö ₂₁ ,Ö ₂₆ ,Ö ₂₈	8
Karma notalamalı	Ö ₁₁ ,Ö ₁₂ ,Ö ₁₄ ,Ö ₁₉ ,Ö ₂₉	5
Hecelerle/Rakamlarla	Ö ₅ ,Ö ₁₁ ,Ö ₁₂ ,Ö ₁₆ ,Ö ₂₀	5
Grafiklemeli	Ö ₂ ,Ö ₆ ,Ö ₈ ,Ö ₁₀	4
Grafik notalamalı.	Ö ₅ ,Ö ₉ ,Ö ₂₆	3
Aralıklılamalı	Ö ₁₁	1
Hepsi	Ö ₁ ,Ö ₁₃ ,Ö ₁₇ ,Ö ₃₀	5

Tablo 22’ye göre, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₁, Ö₁₃, Ö₁₇ ve Ö₃₀ Suzuki müzik öğretim yöntemi, Dalcroze müzik öğretim yöntemi, Kodaly müzik öğretim yöntemi, Orff müzik öğretim yöntemi, genel notalamalı müzik öğretim yöntemi, Karma notalamalı müzik öğretim yöntemi, Harflerle müzik öğretim yöntemi, Renklerle müzik öğretim yöntemi, Aralıklılamalı müzik öğretim yöntemi, Grafik notalamalı müzik öğretim yöntemi, Hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemi, Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi, Beden diliyle (Fonomimi) müzik öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerini “Hepsini duydum.” şeklinde ifade etmişlerdir. Elde edilen verilere göre müzik öğretmenleri tarafından en fazla duyulan özel müzik öğretim yönteminin Orff müzik öğretim yöntemi, en az duyulan özel müzik öğretim yönteminin ise Aralıklılamalı müzik öğretim yöntemi olduğu anlaşılmaktadır. Buna ek olarak, Suzuki müzik öğretim yöntemi, Renklerle müzik öğretim yöntemi, Kodaly müzik öğretim yöntemi ve Genel notalamalı müzik öğretim yöntemlerinin müzik öğretmenleri tarafından duyulmuş yöntemler arasında olduğu, Grafik notalamalı

müzik öğretim yöntemi, Hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemlerinin ise müzik öğretmenleri tarafından duyulmamış yöntemler arasında yer aldığı bilgisine ulaşılmaktadır.

Tablo 23. Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi İşlerken Kullandıkları Özel Müzik Öğretim Yöntemlerine İlişkin Görüşleri

Yöntemler	Öğretmen Kodu	n
Orff	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₆ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₅ , Ö ₂₆ , Ö ₂₇ , Ö ₂₉ , Ö ₃₀	16
Genel Notalamalı	Ö ₅ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₆ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₅ , Ö ₂₆	10
Kodaly	Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₈	6
Renklerle	Ö ₅ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₈ , Ö ₂₁ , Ö ₂₆	6
Suzuki	Ö ₅ , Ö ₁₅ , Ö ₂₇ , Ö ₂₉	4
Dalcroze	Ö ₄ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₂₉	4
Beden diliyle (Fonomimi)	Ö ₄ , Ö ₁₀ , Ö ₃₀	3
Karma Notalamalı	Ö ₁₄ , Ö ₁₉ , Ö ₂₉	3
Harflerle	Ö ₅ , Ö ₁₁ , Ö ₂₆	3
Hecelerle/ Rakamlarla	Ö ₁₁ , Ö ₁₆	2
Grafiklemeli	Ö ₂ , Ö ₃₀	2
Grafik notalamalı	Ö ₅ , Ö ₂₆	2
Aralıklılamalı	-	-

Tablo 23'e göre, ilgili müzik öğretmenlerinin, müzik dersi işlerken en fazla kullandıkları özel müzik öğretim yönteminin Orff müzik öğretim yöntemi, hiç kullanmadıkları yöntemin ise Aralıklılamalı müzik öğretim yöntemi olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, Orff müzik öğretim yöntemi dışında ilgili müzik öğretmenleri tarafından en çok kullanılan yöntemin Genel notalamalı müzik öğretim yöntemi, en az kullanılan yöntemlerin ise Grafik notalamalı, Hecelerle/Rakamlarla ve Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₅, Ö₁₅, Ö₂₇ ve Ö₂₈'in müzik dersi işlerken diğer özel müzik öğretim yöntemlerinin yanında, Suzuki müzik öğretim yöntemini kullanıyor olduklarını ifade etmelerinin dikkat çekicidir olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₁'in "Kodaly ne demek bilmiyorum ama Kodaly var, kullanıyoruzdur. Genel notalamalı benim düşündüğüm ise, tabi ki. Karma notalamalı ve Grafiklemeli var." ve Ö₈'in "Kılavuz kitapta bulunan özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıyorum." şeklinde görüşlerini ifade ettikleri bilgisine ulaşılmaktadır. Bu duruma göre Ö₁'in konu ile ilgili görüşlerini belirtirken kullandığı ifadelerden, ismini verdiği ve ders işlerken kullandığını söylediği yöntemler hakkında kesinlikle bilgi sahibi olmadığı anlaşılmaktadır. Ö₁'in görüşme sırasında önceki sorulara vermiş olduğu yanıtların da bu

durumu desteklediği görülmektedir. Ö₈'in ise, ders işlerken kılavuz kitap kullandığını ifade etmiş olmasından dolayı farkında olmadan özel müzik öğretim yöntemlerini kullandığı fakat isimleri hakkında bilgi sahibi olmadığı düşünülmektedir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine duyduklarını, bildiklerini ve ders işlerken kullandıklarını ifade ettikleri yöntemleri nasıl uyguladıklarını, ilgili müzik öğretmenlerinden Ö₁, “Grafiklemeli de şöyle bir şey yapmıştım. Tahtaya bir grafik çizmiştim, grafiğin tepe noktası ile taban noktasını öğrencilere anlatıp, taban noktasındaki notaların kalın, tepe noktasında notaların ince olduğunu söylemiştim. Grafik aşağıya indiğinde kalın notalar, yukarıya çıktığında, ince notaları gösterdiğini anlattım.” şeklinde ifade etmektedir.

Orff yöntemini derslerinde kullanan ilgili müzik öğretmenlerinden Ö₂, görüşlerini “Orff aletlerini çocukların kendilerine yaptırıp, ritim derslerinde kullanıyorum.” şeklinde ifade ederken, Ö₄ “Orff sistemini bardaklarla oyun, dans ederek onların kendi gruplarını oluşturmasıyla uzun süren bir çalışma olarak kullanıyorum, sınıfta ritim grupları yapıyorum.” sözleriyle, Ö₇ ise “Çocuklara Orff çalgıları yaptırıyorum ve bunları sınıfa dağıtıyorum. O kişilerin çalgıları çalmasını istiyorum. Tabi ki o çalgıları değiştirerek başka birilerine de veriyoruz. Ritim anlamında parçalarımızın, her öğrendiğimiz parçaya belirli bir ritim yapıyoruz. Orff çalgıları yoksa eğer ki, neredeyse hiçbir okulumda rastlamadım ya da çocuklar yapmamışlarsa alkışlarını kullanarak ya da sıraya vurarak, sırayı kullanarak ya da beden perküsyonunu kullanarak diğer çocuklara eşlik ediyorlar. Ve her parçanın altına belirli nota değerleri ile herkes kendisi bir ritim yazıyor ve en beğendiğimiz ritmi tahtaya yazıp o ritimle birlikte şarkıyı çalıyoruz.” şeklinde açıklamaktadır. Ö₉ konu ile ilgili benzer fikirlerini “... Güzel çocuk parçaları olduğu zaman Orff çalgılarını derse getiriyorum, derslikte çocuklara dağıtıyorum. Ritim duygusunu geliştirmek için, parçayı öğrendikten sonra çocuklar eşlik ederek parçayı güzel bir şekilde çalışıyoruz. Ayrıca ritim çalgısı olarak ta yaptırdığım içecek kutusunu kaplayarak içerisine piriç, nohut şeyler koyarak kullandık derslerde.” cümleleriyle açıklamaktadır. Yine Ö₁₃, “Orff yöntemini genelde müziklere eşlik, çocukların ritimsel algılamaları için kullanıyorum. Bir kısım flüt çalarken, flüt çalmayanlara ritim çalıştırıyorum, değişik aletlerle çocuklara eşlik yaptırmaya çalışıyorum.” şeklinde görüşlerini belirtmektedir.

Orff yönteminin yanında derslerinde Kodaly ve Dalcroze yöntemlerine yer verdiklerini söyleyen Ö₁₁, “ Orff yöntemi ritim ağırlıklı olduğu için, Dalcroze ve Kodaly yine müziksel hareket ve ritme dayalı olduğu için zaten bunlar birbiri ile iç içe şekilde işlenmiş oluyor. İstiklal Marşı'nda 3 vuruşları öğretirken, en basit yolla 3 kere el çırpma, üst bacağa vurma, ayakları yere vurma ile Orff çalgısı gibi kendi vücutlarını kullanarak ritim duygularını geliştirmeyi amaçlıyorum.” şeklinde görüş bildirirken, konuya ilişkin görüşlerini Ö₁₀ ise, “Kodaly yöntemi çocuklara hareket ve ritim oyunları ile ritmi hissettirerek, onların

görerek, duyarak temel vuruşları, ritimleri, motifleri algılatmak konusunda çok çok iyi. Ben daha çok fonomimiği kullanıyorum. Bir şarkı seçin diyorum, gruplar halinde ayırıyorum, daha sonrasında istedikleri şarkı, türkü neyse artık kendileri beliriyorlar ve bir daha ki derse geldiklerinde o şarkıları bana vücut diliyle söylüyorlar. Dalcroze, onu da kullanmaya çalışıyorum, çeşitli ritim çalgılarıyla dersi ilişkilendirmeye çalışıyorum. Orff yöntemini, bir iki öğrencime ksilofon veriyorum, bir kısmına flüt çaldırıyorum, bir tanesine marakas veriyorum, bir kısım koro, eğlenceli bir şekilde şarkı söyleterek kullanıyorum.” şeklinde açıklamıştır. Aynı konu ile ilgili görüşlerini Ö₁₂, “Kodaly yöntemini genellikle 5. ve 6. sınıflarda öğrendiğimiz şarkıları müzikle oyunlaştırarak dansla, ritmik hareketlerle öğretmeye çalışıyorum.” cümleleri ile aktarırken, Ö₈ ise, “Ben genelde kılavuz kitabından ilerliyorum. Eğer bu yöntemlerle ilgili zaten anlatılması gereken bir şey varsa onunla ilgili ipucu zaten veriliyor ve bu yönteme uygun şekilde dersi anlatıyorum. Diyelim ki, Orff müzik öğretim yöntemi kullanılması gerekiyorsa, dolayısıyla okulun bir Orff çalgıları olması gerekiyor. Maalesef bizim okulun öyle bir şeyi yok. Kendimiz ne yapabiliriz? Marakasım var veya bir kutunun içine taş dolduruyoruz onunla bir şey yaparız, kalemi sıraya vurarak farklı bir çalgı oluşturmaya çalışıyoruz, biri ayağını vururken diğeri dizini vuruyor. Bu şekilde Orff çalgılarını canlandırmaya çalışıyoruz.” diyerek açıklama yapmaktadır.

İlgili müzik öğretmenlerinden Ö₅ görüşlerini, “Renklerle müzik öğretim yönteminde özel eğitim alt sınıflarında kullandım. Renk algıları daha yüksek ses algısından. Notaların her birine farklı bir renk verdim ve sürekli tekrarlar notaların dizilimini ve isimlerini bu yöntemle kullandım. Okulumda Orff çalgıları da mevcut. Çok sesli parçaları uygularken ve herhangi bir okul şarkısını öğretirken bu çalgıları kullanarak müzikte çok sesliliği ve enstrüman çeşitliliğini, bireysel farklılıklardan kaynaklı yetenek algısını geliştirdim.” şeklinde ifade ederken, Ö₃₀ ise, “Kısa parçalarda kullanıyorum, işleyeceği parça çok uzunsa bu yöntemleri kullanmak öğrenciler için sıkıcı olabiliyor.” şeklinde fikirlerini belirtmiştir. Elde edilen verilere göre ilgili müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemlerini konu anlatımında değil daha çok konu ile ilgili etkinlik yaptırırken ya da çocukların yeteneklerini geliştirmek, her öğrencinin derse katılımını sağlayabilmek amacı kullandıkları bilgisine ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan ilgili müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemlerini kullanamama nedenleri okulların müzik dersine yönelik materyal eksikliği, binaların derslik sistemine elverişli olmayışı ve öğretmen eksikliğinden dolayı öğrencilerin hazırbulunmuşluk düzeylerinin yetersizliği olarak görülmektedir. Bunun yanında, ilgili müzik öğretmenleri özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmadıklarını ve bunun sebebinin kendi ilgisizlikleri olduğunu açıkça ifade etmişlerdir. Buna göre, ilgili müzik öğretmenlerinin alan bilgisi ve mesleki gelişime açık ve istekli olmadıkları düşünülmektedir. Bu durum, görüşme

sırasında sorulan önceki sorulardan Tablo 21’de belirtilen cevaplarla da desteklenmektedir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine duyduklarını, bildiklerini ve ders işlerken kullandıklarını ifade ettikleri yöntemleri kullanmama ya da kullanamama sebeplerini şu şekilde belirtmişlerdir.

Tablo 24. Müzik Öğretmenlerinin Ders İşlerken Duyduklarını, Bildiklerini İfade Ettikleri Yöntemleri Kullanmama ya da Kullanamama Sebeplerine İlişkin Görüşleri

Sebepler	Öğretmen Kodu	n
Ders saati yetersiz.	Ö ₃ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₁₇	4
Yöntemlerle ilgili bilgim yok.	Ö ₄ , Ö ₇ , Ö ₂₀ , Ö ₂₃	4
Müzik sınıfım yok.	Ö ₃ , Ö ₁₇	2
Sınıflar kalabalık.	Ö ₃ , Ö ₇	2
Materyal eksik ya da yok.	Ö ₆ , Ö ₈	2
Öğrencilerin hazırbulunuşlukları yetersiz.	Ö ₆ , Ö ₁₇	2
Öğrenciler ilgisiz.	Ö ₁₇	1
Müfredat seviyeli.	Ö ₁₇	1
Yöntemlerin teorik olarak biliyorum.	Ö ₁₇	1
Geleneksel yöntemler daha kolay.	Ö ₂₄	1
Kendi yöntemlerim var.	Ö ₂₈	1

Tablo 24’e göre müzik sınıfının olmaması, materyal eksiliği ya da olmaması, ders saatinin yetersizliği ve sınıfların kalabalık olmasından dolayı özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmadığını söyleyen ilgili müzik öğretmenlerinden Ö₃, “Müzik sınıfımız olmadığı için sınıf sınıf gezmek zorundayız ve yapmak istediğimiz çok şeyi yapamıyoruz. Bir de ders saati 1 saat, bu konularda çok yetersiz kalıyor. Sınıflarda kalabalık bunlar için.” şeklinde açıklama yaparken, Ö₇ “...aynı okulda, tekrar ederek dört sene sonunda belirli bir yere ulaştık. 60 kişilik sınıflarda bir saatlik müzik dersinde hangi çocuğa, nasıl şekilde yaklaşım ta bu öğrenim yöntemlerinin kullanıla bilineceğini gerçekten ben kestiremiyorum.” diyerek açıklama yapmaktadır. Konu ile ilgili benzer düşüncelerini Ö₈, “Okullarımız materyal konusunda çok eksik olduğu için bizde yöntem kullanmada sıkıntı yaşıyoruz.” ve Ö₆ “Gerekli zaman ve materyal eksik” şeklinde ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₄ “Kullanmadığım uygulamalar fikrim olmayan şeylerdir. Müzikle ilgili donanımlı olmamıza rağmen öğretmenlik konusunda eksik yetiştirildiğimizi düşünüyorum.”, Ö₇ ise “Bu kadar fazla öğretim yönteminin olduğunun bile farkında değilim, bu bizim araştırmamamızdan kaynaklanıyor.”, Ö₂₀ “İncelemediğim için.” ve Ö₂₃ “Yöntemleri çok iyi bilmiyorum.” şeklinde görüşlerini ifade etmektedirler. Bu durum, ilgili müzik öğretmenlerinin mesleki donanım ve kendini geliştirme, bununla birlikte

öğretmen kılavuz kitabının kullanımı konusunda eksikliklerinin olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Ö₆ ise, “öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyeleri çok kötü.” ve Ö₇ “... Ama belirli öğrenim yöntemleri kullanılabilir. Çünkü, belirli bir zamanın, belirli bir hazır bulunuşluluğun olması gerekiyor bazı öğretim yöntemlerinde.” ifadeleri ile görüşlerini belirtmektedirler. Aynı konu ile ilgili Ö₁₇, “Uygulamaya olanak tanınacak ortam olmaması, öğrenci yetersizlikleri ve ilgisizlikleri. Ders saatlerinin yetersiz, konuların gereksiz zor olması ve en önemlisi fakültede bu yöntemlerin sadece teorik olarak öğretilmesi. Uygulamada hangi yöntemin, hangi konuda, nasıl öğretileceğinin gösterilmemesi.” şeklinde fikirlerini paylaşırken, Ö₂₈, “Özellikle belli yöntemleri denemektense, kendim dersi nasıl anlaşılır kılabiliriz ders içinde yaşayarak öğrenebileceğim düşüncesindeyim. Buna kendi yöntemlerimi kullanıyorum da diyebiliriz.” şeklinde açıklama yapmıştır. Ö₂₄ ise, konu ile ilgili olarak “Öğretmesi daha kolay.” demiştir.

Araştırmaya katılan ilgili müzik öğretmenlerinden Ö₃, Ö₆, Ö₁₇, Ö₂₀, Ö₂₂, Ö₂₃, Ö₂₄, Ö₂₈ özel müzik öğretim yöntemlerini duyduğunu ya da bilgi sahibi olduğunu belirtmesine rağmen ders işlerken bu yöntemlerden herhangi birini kullanmadığını ifade etmektedir.

4. 6. Kılavuz Kitap Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden kılavuz kitap kullanımına yönelik görüşlerini “Evet”, “Çoğunlukla”, “Kısmen”, “Nadiren”, “Hayır” ifadeleri ile belirtmeleri istenmiştir. Elde verilerden yola çıkarak, ilgili müzik öğretmenlerinin ders işlerken kılavuz kitapta yer alan yöntemleri, etkinlikleri nasıl uyguladıkları, kılavuz kitap kullanmadıkları takdirde nasıl uygulama yaptıkları hususunda detaylı bilgi edinilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin kılavuz kitaplar ve kılavuz kitap kullanımını ya da kullanılmama nedenleri ile ilgili görüşleri hakkında elde edilen verilere aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 25. Müzik Öğretmenlerinin Kılavuz Kitap Kullanımına Yönelik Görüşleri

Kategoriler	Öğretmen Kodu	n
Hayır	Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₇ , Ö ₉ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₂₂ , Ö ₂₄ , Ö ₂₉ , Ö ₃₀	12
Kısmen	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₁₀ , Ö ₁₃ , Ö ₂₇	7
Nadiren	Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₁ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅	6
Evet	Ö ₈ , Ö ₁₆ , Ö ₁₇ , Ö ₂₈	4
Çoğunlukla	Ö ₂₆	1

Tablo 25'ten elde edilen verilere göre araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin 13 tanesi kılavuz kitap kullanmadığını, 6 tanesi nadiren kılavuz kitap kullandığını, 6 tanesi

kısmen kılavuz kitap kullandığını, 1 tanesi çoğunlukla kılavuz kitap kullandığını, 4 tanesi kılavuz kitap kullandığını belirtmiştir. Kılavuz kitap kullanmadığını ifade eden müzik öğretmenlerinden “Hayır”, “Nadiren”, “Kısmen” olarak cevap verenler ders işlerken kılavuz kitabı kullanmama sebepleri şu şekilde ifade etmiştir.

Tablo 26. Müzik Öğretmenlerinin Kılavuz Kitap Kullanmama Nedenlerine Ait Görüşleri

Sebepler	Öğretmen Kodu	n
Öğrencilerin seviye, ön öğrenme, hazır bulunuşluk düzeyi	Ö ₂ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₃₀	4
Kendi yöntemimi uyguladım	Ö ₁ , Ö ₁₀	2
Körü körüne bağlı değilim	Ö ₁ , Ö ₁₃	2
Zaman yetersiz	Ö ₆ , Ö ₁₂	2
Doğru hazırlanmış bir kitap değil	Ö ₇ , Ö ₃₀	2
Okulun imkanları	Ö ₂ , Ö ₅	2
Yöntemler geleneksel değil	Ö ₁ , Ö ₃	2
Sıkıcı	Ö ₁₃	1
İhtiyaç duymuyorum	Ö ₁₀	1

Tablo 26'ya göre ilgili öğretmenlerin en fazla öğrencilerin seviye, ön öğrenme ve hazır bulunuşluk düzeylerinin eşit olmamasından dolayı kılavuz kitabı kullanmadıklarını belirttikleri anlaşılmaktadır ve bu durumu Ö₁₁, “Kılavuz kitaplar ön öğrenmeleri ve hazır bulunuşluğu tam olan öğrencilere göre hazırlanmış. Bu durumda kılavuz kitabı her zaman kullanmak pek mümkün olmuyor.”, Ö₁₂, “...öğrenci seviyeleri aynı değil. ...”, Ö₂ “Sınıfın durumuna göre kullanmaya çalışıyorum.” ve Ö₃₀ “Yöntemler öğrenci seviyesine uygun değil” cümleleri ile açıklamaktadırlar. Ö₁ ve Ö₁₃ “Körü körüne bağlı değilim” derken, yine Ö₁ “Ben kendi yöntemimi kılavuz kitaba bağlı kalmadan kendim buluyorum.” ve Ö₁₀ “Ben konularımı belirliyorum, işliyorum” şeklinde açıklamaktadırlar. Ö₆ “...zaman el verdikçe kullanmaya çalışıyorum.” ve Ö₁₂ “Kılavuz kitaba uymama imkan yok. Zaman çok kısıtlı” şeklinde görüşlerini belirtmektedirler. Kılavuz kitabın amaca uygun olmadığını düşündüklerini Ö₇ “Kılavuz kitap doğru hazırlanmış bir kitap değil. Bu kitabın Türkiye'deki bütün bölgeler düşünülerek, devlet okulları düşünülerek tamamen baştan hazırlanması lazım. Bu yüzden, çok önemseydiğim bir kitap değil.” ve Ö₃₀ da, “...yöntemlerle parçalar uyuşmadığı için kullanamıyorum.” şeklinde ifade etmektedirler. Ö₁ “Kitapta bulunan yöntemler bizim yöntemlerimize çok az yakın, uygulamaya çalışıyorum ama bana saçma gelirse kesinlikle uygulamıyorum.” ve Ö₃ “Genel uygulamalı, öğrenciye dayalı yöntemlerle ilgileniyoruz.” ifadeleri ile kılavuz kitapta geleneksel yöntemlerin yer almadığını düşündüklerinden bu kitabı kullanmadıklarını belirttikleri düşünülmektedir. Konuya ilişkin Ö₁₀, “Açıkçası ben pek kılavuz kitap kullanmıyorum. Daha sonrasında öğrenci çalışma kitapları var, ders kitapları. İşledikten sonra çalışma kitabındaki etkinlikleri de

tamamlıyoruz. Ama bunun için kılavuz kitaba ihtiyaç duymuyorum yani.” şeklinde açıklama yaparken, Ö₁₃ “Gerekli gördüğüm zaman kullanıyorum, kılavuz kitap sıkıcı.” diyerek görüş bildirmektedir.

Elde edilen verilere göre, ilgili müzik öğretmenlerinin okulların donanım(sınıf, materyal) eksikliği ve öğrencilerin ön öğrenmelerinin ve hazır bulunuşluklarının tam olmamalarından ötürü ders işlerken kılavuz kitap kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu duruma göre, ilgili müzik öğretmenlerinin alan bilgisi ile ilgili eksiklerinin ve mesleki gelişime açık ve istekli olmadıkları yönündeki görüşlerin belirlenmesinin yanında, öğretmenlerle ilgisi olmayan faktörler nedeni ile de devlet okullarında ortaokul düzeyinde müzik eğitiminin olması gerektiği şekilde yürütülemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

4. 7. Özel Müzik Öğretim Yöntemlerinin Kullanıldığı Takdirde Öğrencilerin İlgisi ve Tutumlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Bu bölümde yer alan Tablo 27’de araştırmaya katılan müzik öğretmenlerine müzik dersi işlerken özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının öğrencilerin müzik dersine olan ilgi ve tutumlarında herhangi bir değişiklik oluşturup oluşturmadığına yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ile yapılan görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formunda yer alan bu soru ile öğrencilerin özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanıldığı müzik derslerine yönelik tutumlarının ve ilgilerinin öğretmenler tarafından nasıl gözlemlendiği, öğretmenler ve müzik dersi üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkileri ile ilgili bilgi edinmek amaçlanmaktadır. Özel müzik öğretim yöntemleri ile öğrencilerin müzik dersine yönelik ilgi ve tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesinin araştırmanın niteliği açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 27. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik İlgisi ve Tutumlarının Değişikliği Konusunda Öğretmen Görüşleri

Kategoriler	Öğretmen Kodu	n
Evet	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₅ , Ö ₁₉ , Ö ₂₀ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₅ , Ö ₂₆ , Ö ₂₇ , Ö ₂₈ , Ö ₂₉	22
Hayır	Ö ₇ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₂₄ , Ö ₃₀	5
Biraz	Ö ₁₂	1
Belki	Ö ₂₃	1

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin %50’sinden fazlasının özel müzik yöntemleri ile ders işlendiğinde öğrencilerin müzik dersine olan ilgi ve tutumlarında olumlu yönde değişiklik olacağı şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 28. Müzik Öğretmenlerinin Özel Müzik Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Tutum ve Davranışlarını Nasıl Etkilediğine Yönelik Görüşleri

	Öğretmen Kodu	n
Dikkat ve ilgi artar	Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₃ , Ö ₂₇	6
Ders eğlenceli, zevkli ve heyecanlı olur	Ö ₄ , Ö ₁₀ , Ö ₁₄ , Ö ₂₁ , Ö ₂₇	5
Aktif katılım sağlanır	Ö ₂ , Ö ₉ , Ö ₁₄ , Ö ₂₆	4
Verim artar	Ö ₂ , Ö ₁₁	2
Daha çabuk öğrenirler	Ö ₃ , Ö ₂₆	2

Tablo 28'e göre araştırmaya katılan müzik öğretmenleri özel müzik öğretim yöntemlerinin öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum ve davranışlarını olumlu yönde etkileyeceğini ifade ettikleri söylenebilir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri özel müzik öğretim yöntemlerinin, öğrencilerin tutum ve davranışlarını en çok dikkat ve ilgiyi artırma açısından olumlu yönde etkileyeceğini düşündüklerini ifade etmektedir. Konu ile ilgili Ö₂ "Aslında böyle işlediğimizde katılımın ve ilgilinin daha verimli olacağını düşünüyorum." diyerek fikirlerini ifade ederken, Ö₃ "Bazı yöntem ve tekniklerle öğrencilerin derse olan ilgileri artabiliyor." şeklinde görüşlerini açıklamaktadır. Yine Ö₉ "Kesinlikle çok daha güzel dinlerler.", Ö₂₃ "Farklı yöntemler çocukların dikkatini çekebilir ve derse daha istekli katılabilirler." ve Ö₂₁ "...öğrencilerin ilgisi otomatik olarak artıyor ve zevk aldıkları için çalışmaya ve başarmaya başlayıp, bunun keyfiyle devam ediyorlar dersime ve bir sonraki dersi iple çekiyorlar." şeklinde fikirlerini belirtmektedirler.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden özel müzik öğretim yöntemlerinin öğrencilerin tutum ve davranışlarını dersin eğlenceli, zevkli ve heyecanlı geçmesi açısından olumlu yönde etkileyeceğini düşünen Ö₄ "... Tabi ki ders bu yöntemlerle daha eğlenceli olur.", Ö₁₀ "Özel müzik öğretim yöntemleri ile daha eğlenceli oluyor", Ö₁₄ "Ders daha zevkli ve heyecanlı olacaktır.", Ö₂₁ "Dersler daha eğlenceli hale geldiği için öğrencilerin ilgisi otomatik olarak artıyor ve zevk aldıkları için çalışmaya ve başarmaya başlayıp, bunun keyfiyle devam ediyorlar dersime ve bir sonraki dersi iple çekiyorlar." ve Ö₂₇ "... müzik dersi daha güzel geçer..." ifadeleri ile fikirlerini açıklamışlardır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden özel müzik öğretim yöntemlerinin öğrencilerin tutum ve davranışlarını derse tüm öğrencilerin aktif katılımını sağlaması açısından olumlu yönde etkileyeceğini düşünen Ö₉ "Kesinlikle çok daha güzel dinlerler, derse aktif bir şekilde katılırlar." şeklinde görüşlerini ifade ederken Ö₁₄ "Öğrenci derse daha aktif katılmak isteyecektir." ve Ö₂₆ "... bu teknikler hem öğretimi kolaylaştırır hem de katılımı artırır." şeklinde görüşlerini ifade etmektedir. Ö₂ ise "Aslında böyle işlediğimizde katılımın ve ilgilinin daha verimli olacağını düşünüyorum." diyerek görüşlerini bildirmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden özel müzik öğretim yöntemlerinin dersleri verimliliğinin artması açısından olumlu yönde etkileyeceğini düşünen Ö₆ konu ile ilgili düşüncelerini “Olumlu yönde değişiklik olacağından şüphe yok. Zaten o yöntemlerin çoğu başarıya ulaşmıştır.” şeklinde ifade ederken, Ö₁₁ “Kesinlikle verimliliği arttırdığını düşünüyorum.” şeklinde ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden özel müzik öğretim yöntemlerinin öğrencilerin daha kolay öğrenmelerini sağlaması açısından olumlu yönde etkileyeceğini düşünen Ö₂₆ “Geleneksel yöntemlerin birçoğu müzik eğitimi için yetersizdir. Uygulamanın ağırlıkta olacağı bir ders özel eğitim teknikleri gerektirir ve bu teknikler hem öğretimi kolaylaştırır hem de katılımı artırır.” ve Ö₃ “Bazı yöntem ve tekniklerle öğrencilerin derse olan ilgileri artabiliyor veya daha çabuk öğrenebiliyor.” şeklinde görüşlerini ifade etmektedir. Bunlara ek olarak, araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden Ö₃ “Birazda olsa değişiklik olacağını düşünüyorum.” diyerek özel müzik öğretim yöntemlerinin öğrencilerin derse karşı ilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkileyeceğini ifade etmeye çalıştığı söylenebilir. Ö₅ ise, “Çok farklı, renkli, her öğrencinin bireysel farklılıklarını, öğrenme, algılama, uygulama becerilerini bu yöntemleri kullandığımız zaman fark ediyoruz ve geliştiriyoruz.” diyerek, özel müzik öğretim yöntemlerinin öğretmene bireysel farklılıkları dikkate alarak ders işleme, tüm öğrencilere ise ritim, söyleme, çalma gibi birçok unsuru bir arada barındıran bir derse ilgi ve yeteneklerine göre aktif şekilde derse katılabilme olanağı sağladığını ve bu durumun öğrencilerin derse olan ilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkilediğini ifade etmeye çalıştığı söylenebilir. Aynı konu ile ilgili olarak görüş bildiren Ö₁₃ “Genel olarak geleneksel ve özel öğretim yöntemlerinin ikisini de iç içe götürmeye çalışıyorum. Her ikisinin de tadında gitmesi gerektiğine inanıyorum”. diyerek, sadece geleneksel yöntemlerin birçok soyut kavramı içinde barındıran bir bilim dalı olan müzik eğitimi için yeterli olmadığını, bu nedenle derslerin işlenişinde geleneksel yöntemlerle birlikte özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının öğrencilerin müzik dersine yönelik ilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkileyeceğini ifade etmeye çalıştığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri, ders işlenişinde özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının öğrencilerin derse olan ilgilerini ve katılımlarını arttıracaklarını, öğrencilerin dikkatlerini çekmeye fayda sağlayacağından öğrenmenin daha kolaylaşacağını, öğrencinin yaşadığı başarı hazzı duygusunun dersi daha zevkli hale getireceğini ifade etmişlerdir. Bunun yanında, özel müzik öğretim yöntemlerinin öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade etmelerine olanak sağlaması, öğretmenlerin öğrencilerinin yeteneklerini daha net görebilmelerine katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Bu duruma göre, ders işlenişinde özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılmasının müzik

dersi öğretim programına uygun şekilde hazırlanmış yıllık planlarda yer alan kazanımların kazandırılmasına olumlu yönde etki edeceği sonucuna varılabilir.

4. 8. Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerin Eğitim Almak İstedikleri Özel Müzik Öğretim Yöntemlerine Yönelik Görüşleri

Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri ile yapılan görüşme ve yarı yapılandırılmış anket formunda öğretmenler eğitim alarak kendilerini geliştirmek istedikleri ya da eksik olduklarını düşündükleri özel müzik öğretim yöntemlerini belirtmişlerdir

Tablo 29. Müzik Öğretmenlerinin Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Eğitim İsteğine Yönelik Ön Bilgiler

Kategoriler	Öğretmen Kodu	n
Evet	Ö ₁ , Ö ₂ , Ö ₃ , Ö ₄ , Ö ₅ , Ö ₆ , Ö ₇ , Ö ₈ , Ö ₉ , Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₇ , Ö ₁₈ , Ö ₁₉ , Ö ₂₁ , Ö ₂₂ , Ö ₂₃ , Ö ₂₅ , Ö ₂₇ , Ö ₂₈ , Ö ₂₉ , Ö ₃₀	25
Hayır	Ö ₂₀	1

Tablo 29'da müzik öğretmenlerinin 24 tanesinin özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili eğitim almak istediği, 1 tanesinin özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili eğitim almak istemediği şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 30. Araştırmaya Katılan Müzik Öğretmenlerinin Eğitim Almak İstedikleri Özel Müzik Öğretim Yöntemleri ile İlgili Görüşleri

Yöntemler	Öğretmen Kodu	n
Hepsi	Ö ₂ , Ö ₄ , Ö ₇ , Ö ₁₂ , Ö ₁₃ , Ö ₁₄ , Ö ₁₈ , Ö ₂₃ , Ö ₂₇ , Ö ₂₈	10
Kodaly	Ö ₁₀ , Ö ₁₁ , Ö ₁₇ , Ö ₁₉	4
Orff	Ö ₁₀ , Ö ₁₁	2
Beden diliyle (Fonomimi)	Ö ₉ , Ö ₁₀	2
Dalcroze	Ö ₁₀	1
Renklerle	Ö ₁₀	1

Tablo 30'da ilgili müzik öğretmenlerinin tüm özel müzik öğretim yöntemlerine yönelik eğitim almak istedikleri bilgisine ulaşılrken, buna ek olarak en çok Kodaly ve sırasıyla Orff, Beden diliyle (Fonomimi), Dalcroze ve renklerle müzik öğretim yönteminin de müzik öğretmenleri tarafından merak edilen yöntemler arasında olduğu söylenebilir. Bu duruma göre, ilgili müzik öğretmenlerinin müzik-dil-dans-hareket-ritim temelli müzik öğretim yöntemleri hakkında kendilerini geliştirmeye yönelik istek ve tutum içinde oldukları sonucuna varılabilir.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ele alınarak ilgili literatürle ilişkilendirilmesi yapılmıştır.

Bu araştırma ortaokulda görev yapan müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıp kullanmadıklarına yönelik görüşlerini belirlemek, özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıyorlarsa, hangi yöntem ya da yöntemleri nasıl kullandıklarına, kullanmıyorlarsa neden kullanmadıklarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile yapılmıştır. Eğitim sistemimizin temel felsefesi olan yapılandırmacı yaklaşıma göre, müzik eğitiminde de aktif katılımı sağlayan öğrenci merkezli yöntemlerin kullanılması önemlidir. Bu nedenle, müzik öğretmenlerinin derslerin işlenişinde özel müzik öğretim yöntemlerini kullanma durumlarına ilişkin görüşleri, bu yöntemlerin olumlu-olumsuz yönlerinin ifade edilmesine, uygulamada yaşanan sorunların tespit edilmesine ve çözüm önerilerinin belirlenmesine yardımcı olacağı söylenebilir.

Bu araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin 14 tanesinin 1-5 yıl ve yine 14 tanesinin 6-11 yıl aralığında mesleki deneyimlerinin bilinmesine yönelik bulgular olmasından, ilgili müzik öğretmenlerinin 2000’li yıllarda müzik öğretmenliği bölümünden mezun oldukları ve bununla birlikte 1994 yılı itibarı ile YÖK (1998, s. 169) kararı ile eğitim fakültelerinde okutulmasına karar verilen, 2000’li yıllardan itibaren üniversitelerin bilgi paketi modülü ders içerikleri kısmında yer alan Özel Öğretim Yöntemleri I-II derslerini 28 tane müzik öğretmenin lisans eğitiminde aldıkları sonucuna ulaşılır. Fakat araştırma sonucunda elde edilen verilere göre, sadece 5 tane müzik öğretmenin özel müzik öğretim yöntemlerini ders işlerken kullandıkları bilgisi, 21. yüzyılda müzik eğitiminin geleneksel yaklaşımlarla gerçekleştirilmeye çalışıldığı sonucuna ulaştırır. Ancak Türkmen’in Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri kitabında, “Müzik dersi özünde uygulamalı bir alandır. Bu nedenle hangi program uygulanırsa uygulansın ders boyunca öğrencilerin aktif olmaları ve müziğin içinde yer almaları gerekir” ve “Farklı öğretim tekniklerinin işe koşulması öğrencilerin bilgileri daha etkili şekilde kazanmalarına ve yaşamlarına katmalarına katkıda bulunur” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir (2016, s. 51-54). Şahin’in alan yazında yer alan Yeni Bin Yılın Öğrencilerinin Özellikleri çalışmasında Pedro’dan aktardıklarına göre, “1980 sonrasında doğup dijital dünyanın içinde büyüyen çocukları yaparak yaşayarak öğrenen, dikkat süreleri kısa, sabırsız, konudan konuya atlayan, oyun merkezli yaşayan ve oyun merkezli öğrenen, anında dönüt isteyen karakterler olarak betimlemektedir” şeklinde görüş bildirmesi araştırma konusu olan aktif

öğrenme yöntemlerinin müzik eğitiminde kullanılmasının gerekliliği ile ilişkilendirilmektedir (2009, s. 157).

Alan yazında yer alan Akbulut'un Günümüz Müzik Eğitimi Nasıl Olmalıdır? çalışmasına göre, "Müzik öğretmenin sahip olması gereken niteliklerin neler olması gerektiği sorusuna; etkili bir öğretmende bulunması gereken özelliklerin yanında "müziğe ve müzik eğitimine ilişkin gerekli olan bireysel özelliklere ve yeterliklere sahip olma" biçiminde yanıt verilebilir. Başka bir ifadeyle etkili bir müzik öğretmeni; yeterli düzeyde kişisel ve mesleki niteliklere sahip olan öğretmendir... Müzik öğretmenliğinin mesleki niteliklerini, genel kültür, alan bilgisi, pedagojik formasyon ve iletişim becerileri oluşturur. Bu niteliklerden birinin eksikliği veya olmayışı, bir bakıma müzik öğretmenliğindeki mesleki niteliklerden önemli bir boyutun eksik kalması anlamına gelir. Etkili bir müzik öğretmeni, mesleki nitelikleri oluşturan bu boyutlara yeterli bir düzeyde sahip olmalıdır" (2006, s. 15). Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin 5 tanesinin lisans eğitiminde özel müzik öğretim yöntemleri dersi aldıklarını hatırlamaları, 5 tanesinin özel müzik öğretim yöntemlerini duymuş olmasına rağmen kullanmaması, 19 tanesinin mesleki gelişimlerine katkıda bulunacağı düşünülen araştırma konusu ile ilgili bir eğitim, seminer, kurs ya da atölye çalışmasına katılmamış olması, 1 kişinin araştırma konusu olan özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili eğitim almak istememesi, bu yöntemlerle ilgili bilgim yok, geleneksel yöntemlerle ders işlemek daha kolay, bu yöntemleri sadece teorik olarak biliyorum ifadelerinin mesleki anlamda niteliklerinin yetersizliği ile ilişkilendirilmektedir.

Alan yazında yer alan Çizmeci'nin "Müzik Eğitiminde Aktif Öğrenme Tekniklerine Dayalı Ders Programlarının İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretimi, Derse Yönelik Görüşleri ve Tutumları Üzerindeki Etkileri, Yüksek Lisans Tezi'ne (2006) göre,

"Öğrenme-öğretme sürecinin, öğretmenin belli bilgileri aktarması ve öğrencilerin bu bilgileri edilgin bir biçimde almasından ibaret olduğuna inanılmaktadır. Geleneksel yaklaşımın uygulandığı öğrenme-öğretme ortamlarına bakıldığında her şeyin öğretme tarafından belirlendiği ve kontrol edildiği bir ortam söz konusudur. Geleneksel öğretim sisteminde, öğretmen, okul ve okul öğretmenleri merkez alınmakta, öğrenci ise edilgin bir role sahip olmaktadır. Öğrenciye bilgiler öğretmen tarafından aktarılmakta ve öğrencide, verilen her bilginin doğru olduğu ve sorgulanması gerektiği duygusu yaratılmaktadır. Ayrıca geleneksel sınıflarda öğrenciler, sıralar halinde ve doğalarına aykırı olarak hareketsiz bir biçimde oturmak ve çoğunu öğretmenin yaptığı konuşmaları dinlemek zorundadır. Öğrencinin, öğretilenleri öğretildiği biçimiyle, aynen aldığı varsayılır. Öğrencinin bilgiyi işlediği ve yeniden ürettiği göz ardı edilir. Öğrencilere öğretme sürecinde bilgiyi kullanma fırsatları sunulmaz. Öğrenciler arasında bireysel farklılıklar bulunmasına rağmen bütün öğrencilere aynı öğretim hizmeti sunulmaktadır ve iletişim öğretmeninden öğrenciye doğru olmak üzere tek yönlüdür" (s. 13-14).

şeklindeki görüşleri araştırma konusu olan aktif öğrenme yöntemlerinin müzik eğitiminde kullanılmasının gerekliliği ile ilişkilendirilmektedir. Ayrıca Çizmeci'ye (2006) göre, "1970'lere kadar oldukça etkili olan davranışçılık akımı yapılan eleştiriler ve bu eleştirileri

doğrulayan araştırma sonuçlarının yoğunluk kazanması ile etkisini yitirmeye başlamış ve bu akıma tepki olarak doğan bilişsel öğrenme anlayışı önem kazanmıştır.” (s. 21) ifadeleri davranışçı kuramın öğretim yöntemleri olan geleneksel yaklaşımların 21. yüzyılın eğitim anlayışı ve öğrenci özellikleri ile uyuşmaması açısından yapılan bu araştırma ile ilişkilendirilmektedir.

Yapılan bu çalışmada, müzik öğretmenleri tarafından en çok duyulan, en çok kullanılan ve en çok eğitim alınmak istenilen özel müzik öğretim yöntemlerinden Orff, Kodaly, Dalcroze, Suzuki ve adı geçen diğer müzik öğretim yöntemlerinin özelliklerinin anlatılması, literatürde yer alan birçok makale, tez, bildiri ile benzerlik göstermektedir.

Ekici'nin Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri Yüksek Lisans Tezi (1998),

“Orff Schulwerk'in gücü onun çocuklara yönelik olmasıdır. Çocukların şarkı söylemek, oynamak, hareket etmek gibi onlara doğal gelen aktivitelerini içerir. Müziğin ergin kavramaları çocuğun üzerine yüklenmemiştir. O, yalnızca seçilmiş, ayrıcalığı olan, hünerli çocuklar için değil, bütün çocuklar için yaratılmıştır” (s. 15).

ifadeleri müzik eğitiminde özel müzik öğretim yöntemlerinin önemi ve gerekliliğini açıklaması açısından yapılan bu çalışma ile benzerlik içerisindedir.

Sungurtekin'in Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Uygulamalarının Değerlendirilmesi Yüksek Lisans Tezi'nde (2005) yer alan “Eleştirel düşünme becerisi gelişmiş ve estetik duygularla zenginleşmiş, çağa ayak uydurabilen üretken bireylerin yetiştirilmesinde sanatın ve özellikle sanat eğitiminin önemi daha da öne çıkmaktadır.” (s. 2) fikri müzik eğitiminin özel müzik öğretim yöntemleri ile yapılmasının faydaları açısından bu araştırma ile benzerlik göstermektedir.

“Bilgi çağı olarak adlandırılan çağımızda insanlar, farklı arayışlara yönelerek birey merkezli kültür ve eğitim ortamları oluşturmaya çalışmaktadırlar. Bu bağlamda müzik eğitimcileri de değişen zamanla birlikte her çocukta var olan potansiyeli açığa çıkartabilecek yöntemleri bulma ve geliştirme çabası içerisine girmişlerdir. Buradaki asıl amaç, çocukların yaratıcı ve duygusal açıdan doyum sağlayan bir ortamda kişisel müzik birikimlerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmaktır” (s. 3).

ifadesi müzik eğitiminde özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanımının gerekliliği ve önemini belirtmesi yönünden bu çalışma ile benzerlik göstermektedir.

Sarıkaya'nın (2013) Lisans Düzeyinde Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Ritim Öğretim Yöntemlerinin Kullanılma Durumları Yüksek Lisans Tezi, ritim temelli özel müzik öğretim yöntemlerinin incelenmesi yönünden bu çalışma ile benzerlik gösterir.

Sökezoğlu'nun Ritim, Hareket ve Şarkı Öğretimi Temelli Müzik Eğitiminin 7 - 11 Yaş Grubu Çocuk Yuvası Öğrencilerinin Sosyal Gelişimleri Üzerine Etkisi Doktora Tezi'ne (2010) göre, “Bireyin ve toplumun bilgi çağını yakalayabilmesi ve bu çağa ayak uydurabilmesi için, bilim ve teknik alanlarında olduğu kadar, sanat alanında da ilerleme

katetmesi gerekir. Bu nedenle bilim ve teknik eğitimin yanı sıra, sanat eğitimi de çağdaş bilgi toplumu için önemli bir unsurdur” (s. 35). Öğrencilere klasik sınıf ortamında, kulaktan dolma şarkı öğretimiyle gerçekleştirilen müzik eğitimi anlayışı, birçok yönüyle yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle erken yaşlarda çocuğu sıkmayacak, yaptığı işten zevk almasını sağlayacak, çocuğun aktif olduğu bir müzik eğitimi verilmelidir. Bunun için de dünyada, okul öncesi ve sonrasındaki müzik eğitiminde, eğitimciye rehberlik edebilecek olan çeşitli yöntem ve yaklaşımlar geliştirilmiştir. Günümüzde geçerliliğini koruyan ve yaygın olarak birçok ülkede kullanılan yöntem ve yaklaşımlar; Dalcroze-Eurhythmics, Kodaly Yöntemi, Suzuki Yöntemi ve Orff-Schulwerk'dir.” (s. 40-41) düşüncelerinin bu çalışmanın ana fikri ile benzerlik göstermektedir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

1. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin 20'si kadın, 10'u erkek olmak üzere toplam sayısı 30 kişidir. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır.
2. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 4 tanesi 22-26 yaş aralığında, 20 tanesi 27-32 yaş aralığında, 4 tanesi 33-39 yaş aralığında ve 1 tanesi de 40+ yaş aralığındadır.
3. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin mesleki deneyimleri 14'ü; 1-5 yıl, 14'ü; 6-11 yıl, 1'i; 12-18 yıl, 1'i; 18+ yıl aralığındadır.
4. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 29 tanesi eğitim fakültesi müzik öğretmenliği, 1 tanesi ise güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü mezunudur.
5. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 16 tanesinin lisans eğitiminde özel öğretim yöntemleri dersi aldığını, 5 tanesinin özel öğretim dersi alma durumunu hatırlamadığını, 9 tanesinin ise lisan eğitiminden mezun olma tarihlerine göre özel öğretim yöntemleri dersi almış olmalarına rağmen bu dersi almadığını söylemiştir.
6. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden ders işlerken 14 tanesi geleneksel yöntemleri, 14 tanesi kulaktan öğretim, solfej-bona, dinleme- söyleme-çalma etkinlikleri, 5 kişi çağdaş öğretim yöntemleri ve 1 kişi kılavuz kitap kullanmaktadır.
7. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden ders işlerken 15 tanesi farklı öğretim yöntemleri kullanmakta, 15 tanesi ise kullanmamaktadır. Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri farklı öğretim yöntemlerinden en çok Orff yöntemini, en az ise Kodaly, hecelerle/rakamlarla, beden diliyle (fonomimi) ve grafiklemeli yöntemi kullanmaktadır.
8. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 10 kişi farklı müzik öğretim yöntemlerini duymuş ve ders işlerken kullanmaktadır. 5 kişi ise bu yöntemleri duymuş fakat ders işlerken kullanmamaktadır. Diğer müzik öğretmenlerinden 3 kişi gösterip-yaptırma, geleneksel yöntemler, çalma-söyleme etkinlikleri, kulaktan öğretim ve diğer yöntemlerden kullanmaktadır. 2 kişi ise, ders saatinin yetersiz olması nedeni ile farklı müzik öğretim yöntemlerini kullanmamaktadır.

9. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili olarak 5 kişi seminer, 3 kişi hizmet içi eğitim, 2 kişi kurs, 1 kişi atölye çalışması eğitimi almıştır. 19 kişi ise, çalıştıkları hizmet bölgesinde müzikle ilgili bir eğitim yapılmaması ve özel öğretim yöntemleri ile ilgili bu tarz eğitim çalışmaları olduğundan haberdar olmamasından dolayı konu ile ilgili herhangi bir eğitim çalışmasına katılmadı.
10. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 4 kişi özel müzik öğretim yöntemlerinin hepsi duymuşken, 18 kişi Orff, 15 kişi Suzuki, 13 kişi renklerle, 12 kişi genel notalamalı, 11 kişi beden diliyle (fonomimi), 10 kişi Kodaly, 8 kişi Dalcroze ve harflerle, 5 kişi hecelerle/rakamlarla ve karma notalamalı, 3 kişi grafik notalamalı, 1 kişi aralıklamalı müzik öğretim yöntemini duymuştur. Müzik öğretmenleri tarafından en çok Orff, en az aralıklamalı müzik öğretim yöntemi duyulmuştur.
11. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden ders işlerken 15 kişi Orff, 9 kişi genel notalamalı, 5 kişi Kodaly, 4 kişi Suzuki, 4 kişi renklerle, 4 kişi Dalcroze, 3 kişi beden dili (fonomimi), 3 kişi karma notalamalı, 3 kişi harflerle, 2 kişi hecelerle/rakamlarla, 2 kişi grafiklemeli, 2 kişi grafik notalamalı yöntemi kullanmaktadır. Aralıklamalı müzik öğretim yöntemi hiçbir müzik öğretmeni tarafından kullanılmamaktadır. En çok kullanılan yöntem ise, Orff müzik öğretim yöntemidir.
12. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinin ders işlerken özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmama ya da kullanamama nedenlerini 4 kişi ders saati yetersiz, 4 kişi yöntemlerle ilgili bilgim yok, 2 kişi müzik sınıfım yok, 2 kişi sınıflar kalabalık, 2 kişi materyal eksik/yok, 2 kişi öğrenci seviyesi hazır değil, 1 kişi öğrenciler ilgisiz, müfredat seviyeli, yöntemlerle ilgili teorik bilgim var, 1 kişi geleneksel yöntemler daha kolay ve 1 kişi kendi yöntemlerim var olarak ifade etmiştir.
13. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 24 kişi özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili eğitim almak istediği, 1 kişi konu ile ilgili herhangi bir eğitim almak istemediği belirtti.
14. Araştırmaya katılan müzik öğretmenlerinden 10 kişi bütün yöntemlerle, 4 kişi Kodaly, 2 kişi Orff, 2 kişi beden diliyle (fonomimi), 1 kişi Dalcroze ve 1 kişi renklerle müzik öğretim yöntemi ile ilgili eğitim almak istediğini belirtti.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı öneriler şu şekildedir:

1. Üniversitelerin müzik öğretmenliği bölümlerinde (anabilim dallarında) Özel Öğretim Yöntemleri I-II dersi teoriden ziyade uygulamalı olarak yürütülebilir. Dersin içeriğine göre etkinlikler güncel öğretim programına ve yıllık plandaki kazanımlara uygun şekilde düzenlenebilir.
2. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersi staj uygulamasında öğretmen adayları deneyimleri sırasında özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmaya teşvik edilebilir.
3. Müzik öğretmenleri için bakanlık, il ya da ilçe milli eğitim müdürlüklerince, özel müzik öğretim yöntemlerine yönelik eğitim, kurs, seminer, çalıştay ya da atölye çalışmaları düzenlenerek, mesleki gelişim ve inovasyon desteklenebilir.
4. Müzik öğretmenleri günümüz öğrenci tipini tanımaya çalışarak, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte ders içeriğini hazırlayabilirler.
5. Müzik öğretmenleri alan bilgisine yönelik kendisini yetiştirme isteğinde olup, branşı ile ilgili bilimsel çalışmaları, etkinlikleri takip ederek ve mesleki gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya çalışabilirler.
6. Özel müzik öğretim yöntemleri, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda görev yapan öğretim elemanlarına ve bakanlığa bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere tanıtılabilir.
7. Yabancı kökenli olan özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili kitap, makale, bildiri vb. yayınlar Türkçe'ye çevirilebilir.
8. Müzik derslerinin daha etkili öğrenmeleri gerçekleştirebilmesi için haftalık ders saatleri artırılabilir ve okullar müzik derslerinde özel müzik öğretim yöntemlerinin uygulanmasına olanak sağlayacak şekilde mekan ve araç-gereç açısından daha donanımlı hale getirilebilir.
9. Müzik derslerinin ortaokullarda daha sağlıklı yürütülebilmesi için, bu dersin ilkokuldan itibaren yabancı dil ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersi gibi sınıf öğretmenleri yerine müzik öğretmenleri tarafından yürütülebilir.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

İleride yapılabilecek çalışmalara yönelik öneriler şu şekildedir:

1. Nitel araştırma yöntemi kullanılarak elde edilen veriler, yapılması planlanabilecek benzer çalışmalarda nicel verilerin elde edilmesi ile bu çalışmadaki nitel veriler desteklenebilir.
2. Araştırma konusu olan özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanılma durumunun evren ve örnekleme büyütülerek, araştırmanın sınırlılıkları değiştirilebilir.
3. Araştırma konusu olan özel müzik öğretim yöntemlerinin kullanımının lise, özel eğitim okulları, destek odaları, kaynaştırma öğrencileri, okul öncesi eğitiminde kullanımı araştırılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Açıkgöz-Ün, K. (1998). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Açıkgöz-Ün, K. (2003). *Aktif öğrenme* (4. baskı). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akinoğlu, O. (2004). Yapılandırmacı öğrenme ve coğrafya eğitimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 10, 73-94.
- Akpınar, B. (2010). Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin, öğrencinin ve velinin rolü. *Eğitim-Bir-Sen Eğitime Bakış Dergisi*, 6(16), 16-20.
- Aksu, C. (2010). *Türkiye’de eğitim müziği, tanım-kapsam-sorunlar ve öneriler*. İstanbul: Bemol Müzik Yayınları.
- Aksu, C. (2015a). Müzik eğitiminde yapılandırmacı sorular. *Sed*, 3(1), 47-61.
- Aksu, C. (2015b). Müzik eğitiminde yapılandırmacılık. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 56-68.
- Aksu, C. (2018). *Cumhuriyet dönemi örgün temel müzik eğitiminde müzik öğretim programları (1924-2017) ve müzik eğitiminde yapılandırmacılık*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Arslan, A. (2009). Orff schulwerk elementary music applications in interdisciplinary education in chair of primary school education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 2546-2551.
- Baştürk, S. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Vize Basın Yayın.
- Biber, N. (1986). *Türkiye’de Cumhuriyet döneminde ortaokullarda uygulamaya konulan müzik eğitim programlarının çağdaş program anlayışı bakımından incelenmesi ve değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bingöl, F. (2006, Nisan). *Müzik ve dil arasındaki benzerlikler ekseninde müzik eğitimi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu’nda sunulan bildiri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Çelik, F. (2006). Türk eğitim sisteminde hedefler ve hedef belirlemede yeni yöntemler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(11), 1-15.
- Çevik, B. (2007). Müzik öğretim yöntemlerinden orff müzik öğretisine genel bir bakış. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 95-100.
- Çizmeçi, N. (2006). *Müzik eğitiminde aktif öğrenme tekniklerine dayalı ders programlarının ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin müzik öğretimi, derse yönelik görüşleri ve tutumları üzerindeki etkileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde planlama ve değerlendirme-öğretme sanatı* (7. baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dündar, M. (2003). Anaokulu ve ilköğretim birinci sınıfında ritim eğitimi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 171-180.
- Ekici G. ve Güven, M. (Ed.). (2013). *Öğrenme-öğretme yaklaşımları ve uygulama örnekleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ekici, T. (1998). *Orff çalgıları ve müzik eğitiminde kullanım yöntemleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Erdal, G. G. (2012). Gelişim ve öğrenme kuramcılarına göre müzik öğretim yöntemlerinin okul öncesi öğretimindeki yeri. *IJTASE International Journal Of New Trends In Arts, Sports&Science Education*, 1(4), 54-59.
- Filiz, S. B. (Ed.). (2014). *Öğrenme ve öğretme yaklaşımları* (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Gündüz, Y. (2014). *Cumhuriyet döneminde Türkiye'de müzik eğitiminin gelişimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güneş, F. (2009). Türkçe öğretiminde günümüz gelişmeleri ve yapılandırmacı yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 1-21.
- Güneş, F. (Ed.). (2014). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Gürgen-Tekin, E. (2006). Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(12), 81-93.
- Gürgen-Tekin, E. (2009, Eylül). *Farklı müzik eğitimi yöntemlerinin öğrencilerin müziksel becerileri üzerindeki etkileri*. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Işın, D. (2008). *Okulöncesi Müzik eğitiminde uygulanan Orff yaklaşımının 5-6 yaş grubundaki çocukların ritimsel becerilerine etkileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kalyoncu, N. (2006). Türkiye'de orff-schulwerk uygulamaları/Abant İzzet Baysal Üniversitesi örneği. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(2), 89-104.
- Kandemir, T. (2009). *İlköğretim sınıf müzik eğitiminde Orff yaklaşımımıyla doğaçlama çalışmalarının müziksel yaratıcılık sürecine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kara, M. ve Pirgon, Y. (2013). Suzuki keman okulu volum I. metodunun hedef davranışlar yönünden incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 5-17.
- Kasap, B. T. (2005). Suzuki okul metodu. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 115-128.

- Kuran, E. N. (2007). *Suzuki metodu ve Türkiye'deki konservatuar öncesi müzik eğitimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Kurtuldu, M. K. (2007). *Bilgiyi işleme modeline dayalı piyano eğitiminde genel öğrenme stratejilerinin yeri ve görsel imajlar oluşturma yönteminin kullanılabilirlik düzeyi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küçüköncü, Y. (2000). Sınıf öğretmenliğinde müzik eğitimi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 8-12.
- Küçüköncü, Y. (2010). *Genel müzik öğretim kültürü*. Ankara: Efil Yayınevi.
- Mestan, H. (2013). Müzik ve renk ilişkisi. *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 20, 299-304.
- Metin, M. (Ed.) (2015). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2006). *İlköğretim müzik dersi öğretim programları (1-8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2007). *İlköğretim müzik dersi öğretim programları (1-8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). *İlköğretim müzik dersi öğretim programları (1-8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *İlköğretim müzik dersi öğretim programları (1-8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.
- Özal, K. (2007). *Suzuki metodu, müzik eğitimi yayınları*. www.muzikegitimcileri.net adresinden 15 Mart 2018 tarihinde erişilmiştir.
- Özcan, V. (2007). *Orff öğretisinin ve yaratıcı dramının uygulandığı ve uygulanmadığı okullarda öğrencilerin müzik derslerine olan tutumlarının karşılaştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Özeke, S. (2007). Kodaly yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde kodaly yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 111-119.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- Özgül, İ. (2014). *Müzik eğitimi ve öğretimi, Eğitim fakülteleri ve ilköğretim okulları için kuramlar-solfejler-şarkılar-yaklaşımlar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Öziskender, G. (2011). *Orff yaklaşımı ile yapılan okulöncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

- Öziskender, G. ve Güdek, B. (2013). Orff yaklaşımı ile yapılan okul öncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkileri. *Turkish Studies*, 8(3), 213-232.
- Özmenteş, G. (2007, Eylül). *Müzikte beden-zihin ilişkisi*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulan bildiri, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.
- Sarıkaya, R. (2013). *Lisans düzeyinde müzik eğitimi veren kurumlarda ritim öğretim yöntemlerinin kullanılma durumları* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Say, A. (2011). *Müzik öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, G. (2013). *Beşikten başlayan müzik eğitimi*. İstanbul: Cinus yayınları.
- Sazak, N., Akgül-Barış, D., Öztosun-Çaydere, Ö. ve Sevinç, S. (2014). *İlkokul müzik öğretim programları (1913-2005)*. Ankara: Öncü Kitap.
- Senemoğlu, G. (2009). *Gelişim ve öğrenme: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sökezoğlu, D. (2010). *Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sungurtekin, Ş. (2005). *Orff çalgılarının okul müzik eğitimindeki yeri ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamalarının değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Şahin, M. C. (2009). Yeni binyılın öğrencilerinin özellikleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 155-172.
- Şahin, M. ve Duman, R. (2008). Cumhuriyetin yapılanma sürecinde müzik eğitimi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 7(16), 259-272.
- Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Türkmen, E. F. (2016). *Müzik eğitiminde öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tunçer, D. Ö. ve Doğrusöz, N. (2013). 36-72 aylık çocuklarla dalcroze yaklaşımı: Oyun örnekleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 3(36), 1-20.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi (Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar)*. Ankara: Müzik Eğitimi Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1999). *İlköğretimde müzik öğretimi*. Burdur: MEB Yayınları.

- URL-1, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5b4b818b003be0.34704267 Türk dil kurumu eğitim terimleri sözlüğü. 12 Mart 2017.
- URL-2, <http://img.eba.gov.tr/525/241/3b9/ec1/2a4/a84/4e7/af2/29f/c7d/14e/9e7/9ba/53a/012/5252413b9ec12a4a844e7af229fc7d14e9e79ba53a012.pdf> Müzik e-kitap. 05 Mayıs 2018.
- URL-3, <https://tugbaadonmez.files.wordpress.com/2014/04/piramid.png> Öğrenme piramidi. 07 Mayıs 2018.
- URL-4, <http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/oloprogram.aspx?pid=44&lang=1> KTÜ bilgi paketi. 25 Ocak 2018.
- URL-5, http://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Ders/Index/783934_Uludağ üniversitesi bilgi paketi. 15 Ocak 2018.
- URL-6, https://4.bp.blogspot.com/_v8LorGHkx7w/SpWiDVnz47I/AAAAAAAAAL8/CHxP1DE68aA/s400/handsignscz2.gif Kodaly fonomimi. 16 Mayıs 2018.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (1995). *Kodaly ile müzik eğitimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım, K. (2009). *Kodaly yönteminin ilköğretim öğrencilerinin keman çalma becerisi, özyeterlik algısı ve keman çalmaya ilişkin tutumları üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yıldırım, K. (2014). Kodaly yönteminin ilköğretim öğrencilerinin keman çalma becerisi üzerindeki etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimler Dergisi*, 1(2), 140-149.
- Yönetken, H. B. (1953). *Okulda müzik öğretimi ve öğretim metotları*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK]. (1998). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. Ankara: YÖK Yayınları.

8. EKLER

Ek 1. Görüşme Soruları

SORULAR

1) Yaşınız?

Katılımcı:

2) Hangi üniversiteden ve fakülteden mezun oldunuz?

Katılımcı:

3) Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?

Katılımcı:

4) Bir müzik dersini nasıl işlediğinizi bana kısaca anlatabilir misiniz?

Katılımcı:

5) Farklı bir yöntemde kullandığınız oluyor mu? Varsa nasıl kullanıyorsunuz, anlatabilir misiniz?

Katılımcı:

6) Lisans eğitimi sürecinizde farklı müzik öğretim yöntemleri ile ilgili bir ders aldınız mı? (evet-hayır vb. kısa cevaplar yerine açıklayıcı cevaplar veriniz.)

Katılımcı:

7) Mesleki hayatınızda farklı müzik öğretim yöntemleri ile ilgili herhangi bir seminere, mesleki eğitim çalışmasına, atölye çalışmasına katıldınız mı? Katıldığınız çalışmaların isimleri nelerdir? Katılmadıysanız nedenini söyler misiniz?

Katılımcı:

8) Bu listedeki farklı müzik öğretim yöntem ya da yöntemlerinden hangilerini duydunuz? Hangilerini duydunuz ya da biliyorsunuz?

1. Suzuki müzik öğretim yöntemi
2. Dalcrozemüzik öğretim yöntemi
3. Kodaly müzik öğretim yöntemi
4. Orff müzik öğretim yöntemi
5. Genel notalamalı müzik öğretim yöntemi
6. Karma notalamalı müzik öğretim yöntemi
7. Harflerle müzik öğretim yöntemi
8. Renklerle müzik öğretim yöntemi
9. Aralıklı müzik öğretim yöntemi
10. Grafik notalamalı müzik öğretim yöntemi
11. Hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemi
12. Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi
13. Beden diliyle (Fonomimi) müzik öğretim yöntemi

Ek 1'in devamı

Katılımcı:

9) Bunların içinden ders işlerken kullandıklarınız var mı? Hangilerini kullanıyorsunuz?

Katılımcı:

10) Nasıl kullanıyorsunuz? (Eğer 9. soruya "hayır" cevabı verdiyseniz bu soruyu geçerek 11. soruyu cevaplayınız.)

Katılımcı:

11) Eğer kullanmıyorsanız neden kullanmadığınızı açıklayabilir misiniz? Sebepleri nelerdir acaba?

Katılımcı:

12) Bazen kılavuz kitaplarda da bulunan yöntemler oluyor bu durumda ne yapıyorsunuz? Nasıl uygulama yapıyorsunuz?

Katılımcı:

13) Sizce bu yöntemleri kullanarak ders işlediğiniz takdirde öğrencilerinizin müzik dersine olan tutum veya ilgilerinde herhangi bir değişiklik olur mu? Sebepleri ile açıklayabilir misiniz?

Katılımcı:

14) Bu yöntemler hakkında bilgi sahibi olmak ve bir eğitim almak ister misiniz? Özellikle eğitim almak istediğiniz müzik öğretim yöntemi ya da yöntemleri hangileridir? Nedenini açıklar mısınız?

Katılımcı:

Ek 2. Yarı Yapılandırılmış Anket Soruları

* Gerekli

1-Yaşınız? *

2-Hangi fakülteden mezun oldunuz? *

- Eğitim Fakültesi
- Konservatuar
- Güzel Sanatlar Fakültesi
- Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi

3-Çalıştığınız okul türünü belirtiniz. *

- Ortaokul
- Lise

4-Kaç yıldır görev yapıyorsunuz? *

- Stajyerim
- 1-5 yıl arası
- 6-11 yıl arası
- 12-17 yıl arası
- 18 yıl ve üzeri

5- Eğitim sürecinizde müzik dersine yönelik özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili ders aldınız mı? *

- Evet
- Hayır
- Hatırlamıyorum.

6-Müzik dersine yönelik özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili herhangi bir seminere, hizmet içi eğitime, atölye çalışmasına katıldınız mı? *

- Katıldım
- Katılmadım

7-Cevabınız "Katıldım" ise hangisi ya da hangilerine katıldığınızı işaretleyiniz. *

- Seminer
- Hizmet İçi Eğitim
- Atölye Çalışması
- Kurs
- Diğer:

Ek 2'nin devamı

8-Müzik dersi işlerken kılavuz kitabı kullanıyor musunuz? *

- Evet
- Çoğunlukla
- Kısmen
- Nadiren
- Hayır.

9-Genel olarak müzik dersini nasıl işliyorsunuz? *

10-Aşağıdaki özel müzik öğretim yöntemleri ile ilgili verilen cümlelerden hangisi bu yöntemler hakkında sizi en iyi şekilde ifade eder. *

Suzuki müzik öğretim yöntemi, Kodaly müzik öğretim yöntemi, Orff müzik öğretim yöntemi, Dalcroze müzik öğretim yöntemi, Renklerle müzik öğretim yöntemi, Harflerle müzik öğretim yöntemi, Aralıklı müzik öğretim yöntemi, Karma notalamalı müzik öğretim yöntemi, Genel notalamalı müzik öğretim yöntemi, Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi, Grafik notalamalı müzik öğretim yöntemi, Fonomimi (Beden diliyle) müzik öğretim yöntemi

- Bu yöntemleri duydum ve kullanıyorum.
- Bu yöntemleri duydum ama kullanmıyorum.
- Bu yöntemleri hiç duymadım.

11-Cevabınız "Duydum ve kullanıyorum" ise, hangilerini kullanıyorsunuz?

- Suzuki müzik öğretim yöntemi
- Kodaly müzik öğretim yöntemi
- Orff müzik öğretim yöntemi
- Dalcroze müzik öğretim yöntemi
- Renklerle müzik öğretim yöntemi
- Harflerle müzik öğretim yöntemi
- Aralıklı müzik öğretim yöntemi
- Karma notalamalı müzik öğretim yöntemi
- Genel notalamalı müzik öğretim yöntemi
- Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi
- Grafik notalamalı müzik öğretim yöntemi
- Hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemi
- Fonomimi(Beden diliyle) müzik öğretim yöntemi

12-Cevabınız "Duydum ama kullanmıyorum" ise, hangi yöntemleri duyduğunuzu ve kullanmama sebebinizi belirtiniz.

- Suzuki müzik öğretim yöntemi
- Kodaly müzik öğretim yöntemi
- Orff müzik öğretim yöntemi
- Dalcroze müzik öğretim yöntemi
- Renklerle müzik öğretim yöntemi
- Harflerle müzik öğretim yöntemi

Ek 2'nin devamı

- Karma notalamalı müzik öğretim yöntemi
- Genel notalamalı müzik öğretim yöntemi
- Hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemi
- Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi
- Grafik notalamalı müzik öğretim yöntemi
- Aralıklı müzik öğretim yöntemi
- Fonomimi (Beden diliyle) müzik öğretim yöntemi

Sebebi:

13-Cevabınız "Hiç duymadım" ise, nasıl ders işliyorsunuz?

14-Sizce geleneksel yöntemler yerine özel müzik öğretim yöntemleri ile ders işlediğiniz takdirde öğrencilerinizin müzik dersine olan tutum veya ilgilerinde herhangi bir değişiklik olur mu? Kısaca açıklayabilir misiniz? *

- Evet
- Hayır

Neden?

15-Bu yöntemler hakkında bilgi sahibi olmak ve bir eğitim almak ister misiniz? Özellikle eğitim almak istediğiniz özel müzik öğretim yöntemi ya da yöntemleri hangileridir? Sebebini açıklar mısınız? *

Ek 3. Çalışmanın Yapılmasına Yönelik İzin Belgeleri

T.C.
TRABZON VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 82438636/604.01/11913116
Konu: Uygulama İzni (Esen AYDEMİR)

19/11/2015

VALİLİK MAKAMINA

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Esen AYDEMİR'in "Ortaöğretim Müzik Öğretmenlerinin Özel Müzik Öğretim Yöntemlerini Kullanmalarına İlişkin Bir Araştırma" isimli tez çalışması kapsamında müzik öğretmenlerine yönelik uygulayacağı yarı yapılandırılmış mülakat soruları ve ilgili anket çalışmasının Kurumumuza bağlı ortaokullarda 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı 1. yarıyılında okul müdürünün de uygun göreceği zamanlarda uygulama isteği Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Zekeriya.TAŞAN
Müdür V.

O L U R
.../.../2015

Mustafa GÜRDAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Trabzon Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Telefon : (0 462) 2302094-1411
e-posta : trabzonmem@meb.gov.tr

Bilgi İçin: Mesut KAŞ (Şb.Mdr.)
Faks : (0 462) 230 43 74
İnt.Adresi : Trabzon.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden fcc3-ec26-3490-9034-7cd8 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 3'ün devamı

**T.C. KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ**
Rektörlük

**KARADENİZ
TECHNICAL UNIVERSITY**
Rector's Office

GENEL SEKRETERLİK
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

16 / 12 / 2014

Sayı/Ref : B.30.2.KT.0.10.72.09 228
Konu/Subj. : Öğrenci Belgesi

ÖĞRENCİ BELGESİ

Öğrenci No	306285
Adı	Esen
Soyadı	AYDEMİR
T.C. Kimlik No	48928029642
Sınıfı	1 Sınıf
Anne Adı	Gülten
Baba Adı	İsmail İsmet
Doğum Yeri	Van
Doğum Tarihi	23.07.1994
Kayıt Tarihi	03.02.2014
Öğrenim Yılı	2014-2015
Öğrenim Süresi	2 Yıl

Yukarıda durumu belirtilen Esen AYDEMİR Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerimizdir. İlgilinin isteği üzerine düzenlenen bu belge kendisine verilmiştir.

Bu belge 9790 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

13.10.2015
Esen AYDEMİR

Dursunhan
Yrd. Doç. Dr. Zihnel DINC ALTUN

Adres: Yeşilipe-Mal., Mehmet Güvel İlk ve Orta Okulu,
Müzik Öğretmeni
28800 Gürele/GİRİSUN
Tel:05059582529

EKLER:
Ek-1: Tez çalışması özeti
Ek-2: Yarı yapılandırılmış görüşme formu
Ek-3: Elektronik anket formu

Bu belge 9790 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında 2014-2015 eğitim öğretim şubat dönemi
kayıflı 306285 no'lu yüksek lisans öğrencisiyim.
Dilekçem ekinde, yüksek lisans tezimde çalışmaya başladığım konum Ek-1 de
"ORTA ÖĞRETİM MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN ÖZEL MÜZİK ÖĞRETİM
YÖNTEMLERİNİ KULLANMALARINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA" başlığı altında
özetlemiştir. Ek-2 de "Yarı yapılandırılmış mülakat soruları yer almaktadır. Ek-3 de "mülakat
sorularının elektronik anket formuna dönüştürülmüş hali sunulmuştur.
Yukarıda belirttiğim konum ile ilgili gerekli gözetimlere (mülakatlar) bizzat kendim
gidererek, telefonla görüşerek veya Ek-3 deki gibi düzenleyerek e-posta ile yapmayı
planlamaktayım. Bu nedenle bu mülakatlarda çalışmamı sağlıklı yürütmem için Trabzon
merkez ve ilde bulunan tüm ortaklıkların ve ilgili müzik öğretmenlerinin yardımlarını,
gerekli izin belgesinin düzenlenerek tarafıma gönderilmesini ve gereğini saygılarımla arz
edirim.

KTC
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI

Ek 3'ün devamı

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ - EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Yaz İşleri Birimi
19/10/2015 16:21 - 25919855-044-E.86
00670597

T.C.
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 25919855/044/ 19/10/2015
Konu : Esen AYDEMİR hk.

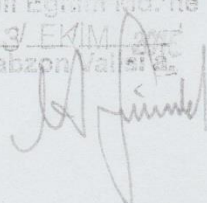
TRABZON VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NE
TRABZON

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Esen AYDEMİR, Yrd. Doç. Dr. Zuhal DİNÇ ALTUN danışmanlığında hazırlamakta olduğu tezi kapsamında İlimiz ortaokullarında anket ve mülakat yapma isteğine ilişkin dilekçesi ve belgeleri ekte gönderilmiştir.

Adı geçen öğrenciye izin verilmesi hususunda gereğini arz ederim. Saygılarımla.

Doç. Dr. Nevzat YİĞİT
MÜDÜR

46414
Sayı: _____
İl Millî Eğitim Md.'ne
23 EKİM 2015
Trabzon Valisi'ne

EKLER:
1- Dilekçe ve ekleri

TARANDI

Fatih Kampusu 61335 Söğütü -Akçaabat-Trabzon/Türkiye Tel: +90(462)2482401 Faks: +90(462)2482402
www.ebilen.ktu.edu.tr

belge 5070 sayılı elektronik imza kanununa göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 3'ün devamı

EK-3

Değerli meslektaşım,

KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dalı'nda sürdürmekte olduğum yüksek lisans eğitiminde bir makale çalışması için siz değerli müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvuruyordum. Müzik öğretim yöntemleri üzerine yapmakta olduğum bu çalışma için sizden aşağıda hazırlanmış olduğum 14 soru ile ilgili görüşlerinizi yazılı olarak paylaşmanızı beklenmektedir. Makale için kullanılacak olan görüşlerinizin isim hakkı tarafımdan gizli tutulacaktır ve hiç kimse ile paylaşılmayacağı gibi makalede yer almayacaktır. Soruların cevaplandırılmasında gönüllü olarak sadece kendi bilgilerinizle cevap vermeniz ve herhangi bir kaynak ya da kişiden görüş almamanız çalışmanın objektif, geçerli ve güvenilir olması açısından önem arz etmektedir. Yaşadığımız ortak sorunların dile getirilmesi ve müzik eğitiminin iyileştirilmesi adına yapılan bu bilimsel çalışmaya katılmaya önemle rica eder, değerli vaktinizi ayırdığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Esen AYDEMİR
Müzik Öğretmeni

SORULAR

1) Yaşınız?

Katılımcı:

2) Hangi üniversiteden ve fakülteden mezun oldunuz?

Katılımcı:

3) Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?

Katılımcı:

Mesut KAS
Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Şube Müdürü

Ek 3'ün devamı

4) Bir müzik dersini nasıl işlediğinizi bana kısaca anlatabilir misiniz?

Katılımcı:

5) Farklı bir yöntemde kullandığınız oluyor mu? Varsa nasıl kullanıyorsunuz, anlatabilir misiniz?

Katılımcı:

6) Lisans eğitimi sürecinizde farklı müzik öğretim yöntemleri ile ilgili bir ders aldınız mı?(evet-hayır vb. kısa cevaplar yerine açıklayıcı cevaplar veriniz.)

Katılımcı:

Mesut KAŞ
Muzik Öğretimi Uzmanı Eğitim Müdürü
Şube Müdürü

Ek 3'ün devamı

7) Mesleki hayatınızda farklı müzik öğretim yöntemleri ile ilgili herhangi bir seminere, mesleki eğitim çalışmasına, atölye çalışmasına katıldınız mı? Katıldığınız çalışmaların isimleri nelerdir? Katılmadıysanız nedenini söyler misiniz?

Katılımcı:

8) Bu listedeki farklı müzik öğretim yöntem ya da yöntemlerinden hangilerini duydunuz? Hangilerini duydunuz ya da biliyorsunuz?

1. Suzuki müzik öğretim yöntemi
2. Dalcroze müzik öğretim yöntemi
3. Kodaly müzik öğretim yöntemi
4. Orff müzik öğretim yöntemi
5. Genel notalamalı müzik öğretim yöntemi
6. Karma notalamalı müzik öğretim yöntemi
7. Harflerle müzik öğretim yöntemi
8. Renklerle müzik öğretim yöntemi
9. Aralıklı müzik öğretim yöntemi
10. Grafik notalamalı müzik öğretim yöntemi
11. Hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemi
12. Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi
13. Beden diliyle (Fonomimi) müzik öğretim yöntemi

Katılımcı:

Mesut KAŞ
Trabzon İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Şube Müdürü

Ek 3'ün devamı

9) Bunların içinden ders işlerken kullandıklarımız var mı?

Katılımcı:

10) Nasıl kullanıyorsunuz?

Katılımcı:

11) Eğer kullanmıyorsanız neden kullanmadığınızı açıklayabilir misiniz? Sebepleri nelerdir acaba?

Katılımcı:

Mesut KAŞ
Trabzon İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Şube Müdürü

Ek 3'ün devamı

12) Bazen kılavuz kitaplarda da bulunan yöntemler oluyor bu durumda ne yapıyorsunuz? Nasıl uygulama yapıyorsunuz?

Katılımcı:

13) Sizce bu yöntemleri kullanarak ders işlediğiniz takdirde öğrencilerinizin müzik dersine olan tutum veya ilgilerinde herhangi bir değişiklik olur mu?

Katılımcı:

14) Bu yöntemler hakkında bilgi sahibi olmak ve bir eğitim almak ister misiniz?

Katılımcı:

Meşur KAŞ
Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Şube Müdürü

Ek 4. Transkripsiyon

MAKALE İÇİN GÖRÜŞME TEKNİĞİNİN UYGULANMASINDA KULLANILACAK OLAN SORULAR

1) Yaşınız?

Katılımcı: 31

2) Hangi üniversiteden ve fakülteden mezun oldunuz?

Katılımcı: KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği

3) Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz?

Katılımcı: 9

4) Bir müzik dersini nasıl işlediğinizi bana kısaca anlatabilir misiniz?

Katılımcı: Bir müzik dersini önce sınıfa girdiğimde bakıyorum sınıfta gerçekten müzik dersini işlemek isteyen öğrenciler var mı diye gözlerine bakıyorum oradan anlıyorum. Ardından güdüleme yöntemi yani öğrencinin dikkatini çekebilecek herhangi bir dersle ilgisi alakası olsun olmasın bir şey yapıyorum ve öğrencinin akli derste olmadığı için dikkati her şekilde çekiliyor, ondan sonra tabi kendime çektikten sonra onları derse geçiyorum. Bir önceki haftada neler işlediğimizi soruyorum. Değil mi? Kafa sallayabilirsiniz. Bir önceki haftada işlediklerimden yola çıkarak o haftaki konuyla ilgili artık notalar okunacaksa hangi notaları işlemişsem onların tekrarını yapıyorum, gerek bona olarak gerek solfej olarak o notaların vuruşlarını öğreniyoruz. Şarkı söylenecekse öncelikle şarkıyı ben çalışıyorum, onlara duyuruyorum. Ardından onlardan yavaş yavaş eşlik etmelerini istiyorum, ardından şarkı içindeki nüansları çalışıyoruz birlikte. Flüt ise flüt hangi şarkıyı çalışacaksa her zaman ki gibi notaların vuruşlarını hatırlıyoruz, notaların solfejini yapıyoruz, bonasını yapıyoruz. Ardından flüt üzerinde notaları hatırlattıktan sonra şarkımızı çalmaya geçiyoruz. Fakat şarkıların dörtte birini emin olun bir ders saatinde çalamıyoruz.

5) Farklı bir yöntemde kullandığınız oluyor mu?

Katılımcı: Farklı yöntemler vardır tabi ki ama hangi yöntemler olduğunu isimlerini bilmiyorum, kullanıyoruzdur. Yani aşağıdaki tabloda aşağıdaki 13 tane yöntemde gördüğüm gibi genel notalamalı tabi ki kullanıyoruzdur benim düşündüğümse tabi ki, karma notalamalı vardır. Harflerle müzik, renklerle müzik, aralıklı müzik yani bizim öğrencilerimize hitap eden yöntemlerdendir tabi ki ama bunları uygulamaya vaktimiz yetmiyor. Beden diliyle tabi ki vardır ama fonomimi olarak değil, fonomimi olarak kullanmıyoruz bunu. Daha çok, nasıl diyeyim bedenimizi kullanıyoruz: alkış yapmak, dizlerimize vurmak, ayaklarımızı vurup ritim tutmak gibi. Yani biz onu daha basite indirgeyerek kullanmaya çalışıyoruz.

Ek 4'ün devamı

6) Lisans eğitimi sürecinizde farklı müzik öğretim yöntemleri ile ilgili bir ders aldınız mı?

Katılımcı: Öğretim yöntemleri ile ilgili bir ders aldınız mı diyorsun? Almadım. Bir tek üniversitede yapmış olduğumuz, girmiş olduğumuz derslerde aldığımız eğitimle buraya geldik. Ekstra olarak, farklı olarak herhangi bir öğretim yöntemi ile ilgili bir ders almadım.

7) Mesleki hayatınızda farklı müzik öğretim yöntemleri ile ilgili herhangi bir seminere, mesleki eğitim çalışmasına, atölye çalışmasına katıldınız mı?

Katılımcı: Müzik öğretim yöntemleri ile ilgili herhangi bir seminere. Sanırım üniversitede bir profesör gelmişti ya da lisede miydi neydi unuttum yanlış olmasın. Bizi toplamışlardı fakat müzik öğretimine ait yöntemlerle ilgili değil de, genel öğretmenliğe ait bir seminere çağırmışlardı bizi öğretim yöntemleri ile ilgili. Ne kadar yararlı oldu? Üniversite zamanlarında tabi ki ileriki zamanlarda öğretmenlik yapacağımız yapmayacağımız malumdu, her şey sınav olduğu için. Yani aklımda oradan hiçbir şey kalmadı diyebilirim size. Şu anda olsa öyle bir seminer, tabi ki şuan canlı canlı öğrencilerimize daha faydalı olmak için. Tabi ki gözlerine baktığımda şu anda "kesinlikle müzik dersi işlesek" der gibi bir halleri var. Onların ilgisini çekmek için herhangi bir seminere katılmak, farklı yöntemler, teknikler öğrenmek isterim, tabi ki de.

8) Bu listedeki farklı müzik öğretim yöntem ya da yöntemlerinden hangilerini duydunuz?

1. Suzuki müzik öğretim yöntemi
2. Dalcroze müzik öğretim yöntemi
3. Kodaly müzik öğretim yöntemi
4. Orff müzik öğretim yöntemi
5. Genel notalamalı müzik öğretim yöntemi
6. Karma notalamalı müzik öğretim yöntemi
7. Harflerle müzik öğretim yöntemi
8. Renklerle müzik öğretim yöntemi
9. Aralıklılamalı müzik öğretim yöntemi
10. Grafik notalamalı müzik öğretim yöntemi
11. Hecelerle ve rakamlarla müzik öğretim yöntemi
12. Grafiklemeli müzik öğretim yöntemi
13. Beden diliyle (Fonomimi) müzik öğretim yöntemi

Ek 4'ün devamı

Katılımcı: Burada 13 tane öğretim yöntemi var. Baktığımızda, hemen hemen hepsini duydum. Fakat iş uygulamaya geldiğinde. Suzuki? Belki uyguluyoruzdur ama ne olduğunu bilmiyorum açıkçası. Dalcroze, aynı şekilde. Kodaly, kullanıyoruz diye biliyorum ama “açıklayın” dersiniz, “dersin hangi bölümünde Kodaly kullanıyorsunuz” dersiniz, bilmiyorum. Orff, kullanıyorum. Genel notalamalı, karma notalamalı, tabi ki de. Renklerle, bir ara denedim fakat zamanım yeterli olmadığı için, vazgeçtim. Biliyorsunuz, bir ders içerisinde müfredatımız sıkıcı hale geldiği için, hem o dersle ilgili bir tane şarkı söyleyeceksin, hem o dersle ilgili, müzikle ilgili terimlerden söz edeceksin, hem notalara değineceksin derken 40 dk. değil, 400 dk. olsa bir ders ancak yeter. Tabi ki öğrenci, öğrenciye sorsanız 4 dk. bile onlara yeterlidir. Bizim açımızdan bir ders saati kısıtlı.

9) Bunların içinden ders işlerken kullandıklarınız var mı?

Katılımcı: Dediğim gibi, Kodaly'i kullanıyoruzdur, bana tanıdık geliyor ama açıklamasını bilmiyorum, ama Kodaly var. Genel notalamalı, düşündüğümse tabi ki. Karma notalamalı, var. Grafiklemelide şöyle bir şey yapmıştım bir keresinde; tahtaya bir grafik çizmişim, grafiğin tepe noktası ile taban noktasını öğrencilere anlatıp, işte, taban noktasındaki notaların kalın, tepe noktasındaki notaların ince olduğunu söylemişim. Grafik aşağıya indiğinde kalın notalar, yukarıya çıktığında ince notaları gösterdiğini anlatıp. Etkili olmuş muydu? Tabi ki etkili oluyor. Ama çocuk diğer derse yine grafik istiyor tabi ki, grafiğe çeviremediğin zaman olayı tekrar baştan almak zorunda kalıyorsun. O yüzden, biz eski usul öğretmenlerimizin, hani yeni teknikler vardır, yapılandırmacı falan, öğrenciye sen malzemeyi veriyorsun öğrenciden bir şey yapmasını istiyorsun, zamanımız yeterli olmuyor, eski öğretmenlerimizin, eski gördüğümüz şekilde bir kısmını öyle. Soru-cevap, anlatım, karşılıklı dönüt şeklinde işlemeye çalışıyorum.

10) Nasıl kullanıyorsunuz?

Katılımcı: Nasıl kullandığımı anlatmaya çalıştım bir önceki soruda.

11) Eğer kullanmıyorsanız neden kullanmadığınızı açıklayabilir misiniz? Sebepleri nelerdir acaba?

Katılımcı: Soru yanlış okunmuştur. Bu cevap dikkate alınmamıştır.

Neden kullanıyorum? Tabi ki öğrencilerimizin zekaları birbirinden farklı boyutta olduğu için. Herkesin zekası, başarısı birbiri ile aynı değildir. Bu yüzden burada yer alan 13 tane farklı öğretim yöntemlerinden tabi ki hepsini kullanmayı insan ister, her öğrenciye hitap edeyim diye. Fakat, hangisini genelde kullanıyorum. İşte Kodaly'i kullanıyorsun, karma notalamalı, harflerle. Bizim sistemimiz ezbere dönük olduğu için, yani yarış atı yetiştirdiğimiz için biz, buradaki yöntemlere döndüğümüzde, pek etkili olduklarını söylüyorum zamanım yeterli olmuyor.

Ek 4'ün devamı

12) Bazen kılavuz kitaplarda da bulunan yöntemler oluyor bu durumda ne yapıyorsunuz? Nasıl uygulama yapıyorsunuz?

Katılımcı: Kılavuz kitaplarda bulunan yöntemler az çok bizim yöntemlerimize yakın yöntemler, uygulamaya çalışıyorum. Fakat şöyle bir durum var. Körü körüne bağlı değilim kılavuz kitaplara, saçma gelirse bana kesinlikle uygulamıyorum. Tabi ki bu kılavuz kitapları yayımlayan bir grup var. Bu grupta belki 20 kişi var, belki 30 kişi sayısını bilemem. Talim Terbiye Kurulu bu kitabı yayımlıyor. Fakat bir sürü müzik öğretmeni var, bu işi yapan insan var. Tabi ki bu Talim Terbiye Kurulu içerisinde müzikle ilgili, müzik bilimi ile uğraşan insanlar vardır. Fakat her bölgenin çocuğu farklı olduğu için, ben kendi tecrübemi kendi yöntemimi bu durumda körü körüne kitaba bağlı kalmadan kendim buluyorum. Kendime özel bir teknik diyebilirim. Yani “Nedir?” diye sorarsanız, o an aklıma gelir ve bir ders sonra unutabilirim bunu.

13)Sizce bu yöntemleri kullanarak ders işlediğiniz takdirde öğrencilerinizin müzik dersine olan tutum veya ilgilerinde herhangi bir değişiklik olur mu?

Katılımcı: Bu yöntemleri kullandığımda öğrencilerimin müzik dersine olan ilgilerinde herhangi bir değişiklik, tutumunda, ilgisinde herhangi bir değişiklik, “Olur mu çocuklar?” , bilmiyorum. Kafa sallayabilirsiniz. Bana kafa sallamıyor hiç birisi, bakıyorlar bana. Demek ki değişiklik olabilir, evet birkaç öğrencim kafa sallıyor bana. Yani bu yöntemleri kullandığımda öğrencilerin tutum ve ilgisinde tabi ki değişiklik olur. Şimdi bir notayı anlatıyorken, tahtaya bunu kalemle çizmek var, bir de düşünün, içi dolu bir balonu alın, şu an gözleri parladı, küçük balonları alın içini su doldurun ve o küçük balonlara ip çekin böyle, ip bağlayın, bir nota şekline benzetin onu. Hangisi daha dikkat çekebilir? Tabi ki, öğrenci düzeyinde, ortaöğretim düzeyinde içi dolu, içi su dolu balon daha çok dikkat çeker. Veya nasıl bir şey yapalım? Hepsine birer küçük kabak getirmelerini söyleyeyim, o kabaklara, küçük çıtalara, tahtalar bulmalarını söyleyeyim, o tahtaları kabaklara bağlasınlar, birvuruşluk nota yapmalarını söyleyeyim onlara. Tabi ki dikkat çeker, canlı canlı örnek, güzel örnek, zaman geçirici örnek, eğlenirler, arada kabaktan bir dış alırlar falan derken, zaman biter.

Ek 4'ün devamı

14) Bu yöntemler hakkında bilgi sahibi olmak ve bir eğitim almak ister misiniz?

Katılımcı: Tabi ki almak isterim. Kendimizi hiç sağa sola atmaya gerek yok. Ben çok bilgiliyim diyen insanları da gördük, göreve yeni başlayan öğretmenleri de gördük. Her insan bilgiye aç bir varlıktır. Bu öğrencisi de öyle, öğretmeni de öyledir, dışarıdaki insan da öyledir. Tabi ki eğitim almak isterim. Bu konular hakkında tekrar bilgi sahibi olmak isterim. Üniversitede aldık bu eğitimi az çok. Fakat yani dediğim gibi öğretmen olup olamayacağımız belli değil, sınavı geçip geçemeyeceğimiz belli değil. Yani öğrencilerin karşısına çıkınca bunlardan mı bahsedeceğiz, aklımıza gelmedi tabi ki bu durumlar. Fakat, şu an öğrencinin karşısında olduğumuz için onlara farklı yöntemlerden, farklı tekniklerle ders anlatma hem zevkli olacaktır, hem onların öğrendiğini gördükçe daha mutlu olacaktır insan. Tabi ki bilgi sahibi olmayı isterim, bir eğitim, seminer ne varsa almayı isterim. Teşekkür ederim, kolay gelsin.

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

AYDEMİR, 1984 yılında Giresun'da doğdu. İlk ve ortaokulu Giresun'un Görele ilçesinde tamamladı. Liseyi Trabzon Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'nde okudu. 2001 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümünü kazandı. 2006 yılında bölümünü üçüncülükle ve Onur derecesiyle bitirerek mezun oldu. 2007 yılında MEB bünyesinde Sakarya ili Karasu ilçesi Namık Kemal İlköğretim Okulu'na, 2008 yılında Artvin ili 7 Mart İlköğretim Okulu'na, 2011 yılında Giresun ili Görele ilçesi Nihat Gürel Anadolu Öğretmen Lisesi'ne, 2015 yılından itibaren de Giresun ili Görele ilçesi Mehmet Gürel Ortaokulu'nda müzik öğretmeni olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Anadal enstrümanı keman olup, piyano ve mandolin de çalmaktadır. Yabancı dili İngilizcedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Esen AYDEMİR, Kumyalı Mah. Barış Cad. 13 Şubat Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Loj. Kat:4 Daire:8 Görele/GİRESUN

E-Posta : aydinesen@hotmail.com

Tel : 05059582529